

Møte torsdag den 7. mars 2013 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 57):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om den norske idrettsmodellen (Innst. 211 S (2012–2013), jf. Meld. St. 26 (2011–2012))
2. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Norge og FN: Felles framtid, felles løsninger (Innst. 200 S (2012–2013), jf. Meld. St. 33 (2011–2012))
3. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Noregs deltaking i den 66. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av den 65. generalforsamlinga i FN (Innst. 32 S (2012–2013), jf. Meld. St. 19 (2011–2012))
4. Referat

Presidenten: Representanten Kari Henriksen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Sak nr. 1 [10:00:32]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om den norske idrettsmodellen (Innst. 211 S (2012–2013), jf. Meld. St. 26 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:01:38] (ordfører for saken): Nordmenn trener mer enn før – ja, mer enn noen gang. Det trenes oftere, hardere og mer. Nordmenns fysiske aktivitet i form av trening og mosjonsaktiviteter ligger faktisk svært langt over gjennomsnittet i Europa. Samtidig er den generelle daglige fysiske hverdagsaktiviteten vesentlig redusert. Stillesittende jobber, økt bilbruk og medie- og kommunikasjonsbruk har gitt oss helt andre forutsetninger for fysisk aktivitet enn generasjonene før oss.

Disse endringene er så markante at selv om treningsaktiviteten er på et historisk høyt nivå, har den totale fysiske

aktiviteten likevel blitt redusert. En 15-åring bruker mer tid på stillesittende aktiviteter enn en 70-åring, ifølge meldingen. Det gir jo viktige assosiasjoner for saksordføreren, som har en sønn som fylte 15 år i forrige uke, og en 70-åring til far, som for to uker siden deltok i veteranverdensmesterskapet på skøyter.

Jeg har lyst til å si at det er grunn til å glede seg over den brede politiske enigheten som innstillingen viser om hovedlinjene i idrettspolitikken og målene på dette området. Det er uenighet på enkeltpunkter, som kommer fram i en del av forslagene i innstillingen, men i det store og hele vises det en gledelig enighet om de lange linjene i idrettspolitikken.

Begrunnelsene for den statlige idrettspolitikken har variert opp gjennom historien. Opprinnelig var hensynet til landets forsvarsevne en framtrедende begrunnelse. Senere kom den helsemessige betydningen sterkere inn. Siden 1970-tallet er idrett definert som en naturlig del av kulturpolitikken, og i det ligger det en dreining fra vekt på idrettens instrumentelle side, som forsvarsevne og helsegevinst, til idrettens sosiale og meningsbærende funksjon.

På bakgrunn av en mer fysisk inaktiv befolkning og sterk vekst i livsstilssykdommer vil vi i framtiden se en dreining mot at idretten igjen blir viktigere for folkehelsen, men samtidig at idrettens sosiale og meningsbærende funksjon vektlegges for fullt.

Behandlingen av meldingen viser bred enighet om å styrke innsatsen for idretten. Det er bred enighet om å endre tippenøkkelen, og det er ingen tvil om at den endringen som nå vil skje, vil gi en formidabel vekst for norsk idrett.

I meldingen forstås idrett som trening og konkurransevirksomhet i den organiserte idretten. Komiteen legger samtidig til grunn at idrett er mer enn det som foregår i den organiserte idretten. Mye konkurranseforberedende trening foregår i form av egenorganisert aktivitet, enten i skog og mark, på kommersielle treningssentre eller på idrettsanlegg. Konkurranser kan også variere i grad av lek, organisering og formalitet.

Det er et gode for norsk idrett at man har Norges idrettsforbund som en samlende aktør og representant for en bred idrettsbevegelse. Det bør likevel ikke være sånn at det settes likhetstegn mellom idrett og Norges idrettsforbund. I takt med en utvikling der egenorganisert fysisk aktivitet har blitt stadig viktigere, er det viktig at myndighetene kan skape brede allianser med alle aktører som bidrar og har interesse av å bidra til fysisk aktivitet, enten det gjelder treningssentre, forsikringsbransjen, organisasjoner innen folkehelse, øvrige frivillige aktører og andre.

Regjeringen foreslår i meldingen at tilskuddet til ordinære nærmiljøanlegg slås sammen med tilskuddet til ordinære idrettsanlegg i kommunene. Her er opposisjonen uenig, og mener at ordningen er viktig og bør opprettholdes. Her har vi fått veldig klare tilbakemeldinger fra veldig mange høringsinstanser.

Komiteen viser videre til at idretten er landets største frivillige bevegelse. Norges idrettsforbund er samlet landets største frivillige barne- og ungdomsorganisasjon, og idretten bæres i stor grad av nettopp frivillig innsats.

Komiteen understreker videre at det fra statens side ikke kan forventes eller kreves at idretten og lokale idrettslag skal ta på seg et ansvar utover sine primæroppgaver, men at idrettspolitikken må støtte opp om og stimulere til vekst og utvikling innenfor idretten på idrettens egne premisser.

Det har det siste året kommet mange dårlige nyheter som utfordrer idrettens troverdighet, først og fremst på den internasjonale arena, men også her hjemme. Derfor vil jeg avslutte innlegget med å understreke at idrett bygger på ideen om likeverdighet, fair play og ærlighet. Derfor er det viktig når komiteen slår fast at kampen mot doping i idretten må styrkes. Komiteen understreker også at det er positivt at norske myndigheter sammen med idretten vil ha et økt fokus på kampfiksing framover, ikke bare som en bi-dragsyter i dette arbeidet på europeisk plan, men også i et nasjonalt perspektiv.

Jeg tar opp de forslag som Kristelig Folkeparti står bak i innstillingen, så regner jeg med at opposisjonen for øvrig vil ta opp sine forslag.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kåre Simensen (A) [10:07:16]: En liten quiz som en start på mitt innlegg: Hva skjuler seg bak de tre tallene 8–5–6, og hva har de med dagens idrettsmelding å gjøre? Noen kobler dem helt sikkert – og til de andre vil jeg si at bak tallene skjuler det seg en svært viktig del av norsk idrett. Fra denne talerstol vil jeg hilse til – og gratulere – alle som var med og bidro til at årets ski-VM ga oss åtte gull, fem sølv og seks bronse. Så må vi ikke glemme tilsvarende gode prestasjoner i både skiskytter- og alpin-VM. Sånn kan vi holde på å liste opp gode idrettsprestasjoner av norske utøvere i utrolig mange ulike idretter.

Det er god grunn til å være stolt av våre toppidrettsutøvere for den innsatsen de legger ned for å oppnå best mulig resultater i sin idrett. De er til inspirasjon for oss alle – det skaper stolthet og samhørighet når vi hører nasjonalsangen spilles til ære for den som står øverst på pallen. Men det bidrar også med noe annet som ikke minst er like viktig: Gjennom toppidretten rekrutterer vi nye mennesker inn i idretten.

Curling, fekting og ikke minst freestyle er eksempler på at gode utøvere har bidratt til å få mange unge opp av godstolen og vekk fra dataspillene. Selv hadde jeg i 1960-årene ambisjoner om å bli en ny Wirkola. Det eneste jeg oppnådde var å hoppe etter han – og mange vil kanskje mene at det var en prestasjon i seg selv.

I idrettsmeldingen som vi i dag behandler, har både topp- og breddeidretten sin selvsgatte og viktige plass. Regjeringen vil legge til rette for at begge disse skal få så gode rammevilkår som mulig innenfor dagens måte å finansiere idretten på. Vedtaket om å endre tippenøkkelen slik at 64 pst. av overskuddet til Norsk Tipping brukes til idretten er et slikt tiltak.

Vedtaket betyr et løft på over en halv milliard kroner til norsk idrett, hvis dagens prognose fra Norsk Tipping holdes ved lag. Så har regjeringen vedtatt både momskompen-

sasjonsordningen, grasrotordningen og lokale aktivitetsmidler, som betyr at tresifrede millionbeløp kanaliseres til Frivillighets-Norge – hvor idretten har sin sentrale plass.

Vi er ganske så sikre på at de pengene ikke vil bli satt på bok – det meste vil brukes til å vedlikeholde og ikke minst skape nye arenaer for igjen å skape ny aktivitet ute i det ganske land. Etterslepet på anleggssiden er stort, vi har svært mye å ta igjen – det må vi bare erkjenne – og det vil ta år før vi er der vi bør være. Jeg tror ikke jeg tar feil om at det nok vil bli diskusjoner om tilførsel av mer midler til idretten i årene som kommer etter dette.

Og bare for helt i forbifarten å ha nevnt det: Når et eventuelt OL i Oslo vil koste 35 mrd. kr, og når det forventes at idretten og staten skal bidra betydelig, antyder jeg forsiktig at vi nok vil få noen interessante debatter om hva idretten skal bruke pengene på. Men den tid, den sorg.

Jeg må nok innrømme at de store skimesterskapene som har vært sendt på tv, har bidratt til at min dagsdose av minimum 30 minutters aktivitet har blitt minimal. Jeg har nok blitt det vi så pent definerer som «inaktiv». Temaet «inaktiv» har fått stor plass i meldingen – og da sett i et folkehelseperspektiv, slik saksordføreren var inne på. Jeg skal derfor ikke si så mye mer om det, annet enn at inaktivitet fører til en samfunnsoppgave, en jobb, som vi alle må ta på alvor. Der har vi alle et betydelig ansvar, og det slipper vi ikke unna.

Når vi leser at 6-åringer sitter seks og en halv time stille per dag, forteller det at vi har utfordringer innenfor disse problemområdene. Mange må trå til for å gjøre noe med dette. Det er ingen tvil om at vi er avhengig av idretten, og her har idretten så langt virkelig stilt opp.

Fra min egen hjemby, Alta, er det et spennende prosjekt på gang. Alta IF har opprettet en idretts-SFO. Og under et besøk i Groruddalen fikk vi ta del i mange spennende prosjekter hvor idretten ikke bare bidro til at ungene var i aktivitet, men hvor idrettsarenaen var en viktig arena for å bekrefte overfor deltakere og foresatte at vi alle spiller på samme lag, uavhengig av etnisitet og hudfarge.

Det er mye man kunne fokusert på gjennom en slik debatt, f.eks. betydningen av store idrettsarrangementer og for de steder og regioner der de arrangeres. Ett eksempel kan være Finnmarksløpet, som har utviklet seg fra 20 deltakere til 130 internasjonale deltakere, og som bokstavelig talt har blitt et finnmarksarrangement der både næring, idrett og kultur møtes – som igjen skaper gode spin-off-effekter for lokalsamfunnet og det regionale nivået.

Jeg vil avslutte med å rette en stor takk til alle de tuse-ner av frivillige som i sin hverdag bidrar til at norsk idrett er det mangfold som vi alle er så glad i.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:12:43]: Forrige taler startet med å hylle våre idrettshelter. Det gjør så gjerne også jeg, men først og fremst vil jeg hylle alle de frivillige som bruker tusenvis av ubetalte timer til å legge til rette for nye og kommende idrettshelter. Den jobben som gjøres rundt omkring i hele landet på de forskjellige arenaene, tror jeg er helt uvurderlig. Det er der de kommende skistjernene og idrettsstjernene skapes. En stor takk til dem – og samtidig en takk til saksordføreren for å

ha gjort en god jobb med å få fram denne innstillingen.

Det som i hovedsak har gått igjen under behandlingen av denne idrettsmeldingen, er de økonomiske utfordringene idretten står overfor, spesielt på anleggssiden når det gjelder midler til nyinvesteringer, og også når det gjelder rehabilitering.

Det er et faktum at under denne regjeringen har ettersepet på tippemidlene økt betydelig, og det ser ikke ut til at en er i ferd med å gjøre noen spesielle grep for å få det ned. Vi hadde en stor forventning til at da Arbeiderpartiet og andre partier på sine landsmøter vedtok å endre tippemøkkelen, skulle bli en realitet, og at det skulle innføres hurtig. Det har dessverre ikke skjedd. Det går veldig langsomt framover, og skulle man holdt det tempoet innenfor idretten, hadde det garantert blitt sisteplass i hver eneste øvelse.

Fremskrittspartiet har en rekke ganger fremmet forslag om å endre tippemøkkelen til 64 pst. Hver eneste gang har vi blitt nedstemt, og det er ikke Fremskrittspartiet som er taperen her: Det er norsk ungdom, det er norsk idrettsbevegelse, som er den store taperen. Det synes vi er trist. Det å sørge for god økonomi er et av de viktigste grepene vi kan gjøre.

Fremskrittspartiet har fremmet forslag om at utenlandske spillerskaper skal få lov til å etablere seg i Norge gjennom en lisensordning, og at en del av omsetningen skal tilfalle norsk idrett, på samme måte som man har det når det gjelder fordeling av tippemøkkelen. Det ville bety at om lag 7 mrd. kr ville bli tilbakeført til Norge. Det ville bli et formidabelt løft for norsk idrett. Det er det altså ikke politisk vilje til i denne salen. Ingen andre partier støtter det, og igjen er det idretten som er den store taperen i så måte. Det synes vi er trist. Vi registrerer at det er slik, men vi kommer ikke til å gi opp av den grunn. Vi forventer, håper og tror at også de andre politiske partiene i denne salen en eller annen gang vil se lyset i så måte.

Det andre temaet som har gått igjen, er dette med fysisk aktivitet – og da spesielt for barn. I går framkom det på nyhetene at ett av fem barn har vektproblemer, og at ett av tre barn dropper ut av videregående skole. Det er alvorlige signaler, og da må man gjøre noe med det frafalt av barn man ser innenfor idretten. Det er veldig mange som er aktive i de tidlige barneårene, og så ramler man rimelig fort av etter hvert.

Fremskrittspartiet har sikkert ikke noen totalløsning på dette, men ett av de forslagene vi har fremmet i denne salen, gjelder én times fysisk aktivitet hver dag i grunnskolen. Det stemte de andre partiene i Stortinget ned i fjor høst. Internasjonale undersøkelser som er gjort, viser at det er å anbefale på det sterkeste. Det er også anbefalt fra Marit Breivik-utvalgets side, fra Legemiddeforeningen og fra Helsedirektoratet m.fl. Det er gjort noen forsøksordninger. De har slått svært positivt ut. Ikke på noen av de stedene der man har satt i gang forsøksordninger, har man gått tilbake på det – med andre ord: Man har sett en effekt, både med hensyn til trivsel på skolen og ved at man har fått redusert mobbing, slik Ungdommens storting, som ble avsluttet her på tirsdag, var svært opptatt av. Så det er i realiteten

bare gode argumenter for å gjøre noe slikt, men dessverre: Det har det politiske flertallet her i denne salen stemt ned tidligere.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene i innstillingen Fremskrittspartiet står alene om, og de vi er sammen med Høyre om.

Presidenten: Representanten Øyvind Korsberg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:18:22]: Alle mammaer og pappaer, alle besteforeldre og alle frivillige som er med og utgjør idrettens grasrotbevegelse, er selve drivkraften i norsk idrett og norsk frivillighet. Det er også den vesentlige kraften som er med på å organisere de lokale, gode fellesskapene rundt omkring i Kommune-Norge.

Høyre vil ta vare på den demokratiske kraften idretten og frivilligheten bærer i seg. Da må vi bevare idrettens integritet og uavhengighet, da trenger vi flere nøytrale virkemidler som styrker idrett og frivillighet, og da må vi bevare det maktspredningsprinsippet som sørger for at idretten bygges nedenfra og opp.

For Høyre er fellesskapene mellom mennesker som er frie og villig til å gjøre en innsats for hverandre, det viktigste. De er kjernen i frivilligheten. Vi vil ha et sterkt sivilsamfunn som balanserer statens makt. Idretten må beholde friheten til å eksistere på sine betingelser og ikke bli redusert til et instrument som kalles statlig idrettspolitik.

Vi som politikere skal gi gode rammebetingelser, og så må idretten selv få rom til å finne de gode løsningene. Nå er det også idrettens tur, lovte kulturministeren i 2011. I fjor lovte regjeringen økning av overskuddet av tippemidlene til 64 pst. til idretten over tre år.

Høyre tar løftene til idretten på alvor. Vi gjør det vi sier til idretten. Derfor økte vi tippemøkkelandelen med 6,2 pst. allerede i år. Dessverre sa regjeringen nei til det. Vi hører stadig at idretten bemerker skuffelsen – senest på høring her i huset – over at regjeringen ikke har fulgt opp sine løfter.

Bedre rammebetingelser for frivillig sektor skulle være et grunnprinsipp da de rød-grønne la frem frivillighetsmeldingen i 2007. For seks år siden lovte regjeringen å forenkle rapporteringskravene og vurdere prosjektstøtte i statlig idrettspolitik. De vurderte å styrke Frifondordningen og tilpasse tilskudd til ny organisasjonsstruktur. Etter snart seks år er regjeringen bare så vidt i gang med kartleggingen.

Frivilligheten har flere ganger lurt på hvor det ble av de rød-grønnes gjennomføringskraft, når man ser på alt de har lovet frivilligheten. På Høyres egen idrettshøring fremhevet frivilligheten og idretten hvor viktig det er å gi rom for tillit, og hvor kvelende det er når krav til administrasjon og skjemavelde får ta fullstendig overhånd. Vi hadde håpet at det kom endringer for frivilligheten og idretten i denne meldingen, men dessverre manglet det.

Høyre vil ta i bruk mulighetene for samarbeid mellom private, frivillige og ideelle krefter. Vi verdsetter engasje-

ment og innsatsvilje, uansett hvem som vil bidra. Vi må kombinere idrettens gode verdifellskap med verdiskaping i privat og frivillig sektor. Vi må få frem potensialet i å oppmuntre alle gode krefter til å slippe til.

Høyre og de borgerlige tok i statsbudsjettet for 2013 felles konkrete grep for idretten:

- Vi vil la idretten beholde mer av gavene de får ved å øke skattefradraget.
- Vi tar konkrete grep som reduserer administrasjon og skjemavelde.
- Vi vil ta et krafttak for idrettsanleggene ved å øke momskompensasjonen med 100 mill. kr.

Idretten selv ønsker seg en overordnet anleggsplan – en nasjonal transportplan for idrettsanlegg. Høyre synes det er smart at idretten og regjeringen sammen finner løsnings for å koordinere nasjonale og regionale planer for bygging av anlegg, for vi trenger bedre koordinering. I dag fordeles anleggsmidler i 19 ulike fylkeskommuner uten en helhetlig koordinering.

Norge kan ikke lenger arrangere internasjonale håndballmesterskap, fordi vi mangler et nasjonalt håndballanlegg som er godkjent for internasjonale mesterskap. Men store mesterskap gir viktig inspirasjon som styrker bredden i idretten, for topp- og breddeidrett lever i et gjensidig samspill. Derfor mener Høyre at Norge jevnlig bør være vertskapsnasjon for større internasjonale mesterskap.

Høyre ønsker å støtte idretten i å beholde de ømerkede tilskuddene til nærmiljøanlegg som regjeringen vil fjerne. Sport og friluftsliv gir trening og rekreasjon. Turtradisjoner er viktige i norsk kulturarv og gir flotte naturopplevelser. Da trenger vi lavterskeltilbud for inaktive voksne. Det bør også bli lettere for det lokale idrettslaget å få drive idrettsanlegg. Regjeringen sier dessverre nei.

Før reglene ble strengere kunne Bærum kommune finansiere byggingen av Gjønneshallen og la idretten drifte haller med overskudd. Slike løsninger som finnes der, vil Høyre ha flere av. Vi ser at idretten i Norge har behov for flere ulike løsninger for organisering og drift. Med enklere og mer fleksible regler kan vi få lavere kostnader for kommunene, nye inntektsmuligheter for idretten og frivilligheten og bedre utnyttelse av hallkapasiteten.

Idrettsforbundet har jobbet for gode samarbeidsmodeller for idrett og folkehelse. Aktiv på Dagtid tilbyr tilrettelagt fysisk aktivitet for alle voksne som mottar trygd eller sosiale stønader. Deltakerne forteller at trening og samvær med positive medmennesker gir sosialt samhold som bygger opp og gir bedre fysisk og psykisk helse. Dette er eksempler på å gi folk i en vanskelig situasjon god kvalitet i hverdagen.

Vi trenger også nært samarbeid og god dialog mellom idrett og skole. Vi må gi et sømløst tilbud til de barna som har størst behov for det. Mer positivt fokus på fysisk aktivitet i skolen har veldig mange gode effekter. Da må også idrettsanleggene og skolen samarbeide om å fange opp dem som ofte faller utenfor. Da må vi få idrettens gode ordninger for utlån av utstyr og bruktsalg flere steder, slik at barna kan være med uavhengig av hva mamma og pappa tjener. Høyre mener idretten må få frihet til å lage gode og inkluderende tilbud på egne premisser. De frivillige i id-

retten gir mangfoldsarbeidet en merverdi som staten aldri kan oppnå.

Idrettsmeldingen har dessverre få konkrete tiltak for å stoppe ungdomsfrafallet. Jo lenger barn og unge fortsetter i idretten, jo flere fortsetter i studentidrett, bedriftsidrett og som aktive foreldre og besteforeldre. Det er viktig for folkehelsen. Det er kanskje noe av det viktigste for en god helse og for en god livskvalitet. Idretten tilbyr mange ulike sosiale og kulturelle fellesskap som utvikler seg og inkluderer oss alle når vi deltar. Det er vår viktigste rolle å legge til rette for at idretten fortsatt skal ha muligheten og forutsigbarheten for å få til nettopp dette.

Vi trenger alle foreldre som stiller opp. Det har jo den siste tiden vært en debatt om foreldre i trenerrollen. Vi må huske at foreldredugnaden på trenerområdet er helt avgjørende for idrettens eksistens. Samtidig trenger vi økt trenerkompetanse når barna blir flinkere. Frivillige trenere må få kompetanseheving og oppfølging, slik at de blir trygge på oppgaven og kan yte en best mulig innsats som trener. Her har idretten selv utviklet Trenerløypa – et program som gir både idrettsfaglig, pedagogisk og organisatorisk kompetanseheving.

Vi må sørge for å legge best mulig til rette for at idretten selv får den friheten og muligheten til å legge til rette for nettopp det fellesskapet som preger gode lokalsamfunn. Da må vi gi idretten tillit og mulighet til å påvirke og til å finne de beste lokale tiltakene og initiativene. Så er det vår rolle som politikere å legge til rette for at idretten selv skal få muligheten til å utvikle seg videre – til det beste for alle.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:28:32]: Idrett omfatter så godt som alle. Vi har barneidrett, ungdomsidrett, lagidrett, individuell idrett – muligheten for løpeturen eller skituren på tilrettelagte løyper, eller på gjengrodde stier for den saks skyld – toppidrett, sofaidrett, ja, de som entusiastisk følger toppidrettsutøverne på skjermen og det mer allmenne: fysisk aktivitet. Betegnelsen «fysisk aktivitet» er et vidt begrep. I dette inngår f.eks. arbeid, mosjon, friluftsliv, lek, trening og trim – og selvfølgelig de ulike idrettsformene jeg allerede har snakket om, ja, kanskje bortsett fra sofaidretten, da.

Før jeg går videre vil jeg også støtte opp om hyllesten til frivilligheten, ildsjeler, friluftsansasjoner og Idrettsforbundet.

For SV er det viktig å framheve breddeidretten og det forebyggende helsearbeidet som idretten eller den fysiske aktiviteten kan gi, bl.a. gjennom et godt tilrettelagt friluftsliv og tiltak som kan nå de inaktive. Derfor vier jeg innlegget til nettopp dette. Meldinga svarer godt på dette, og hovedintensjonen er at alle skal ha mulighet til å delta i idrett og fysisk aktivitet.

Vi er usannsynlig heldige i Norge. Vi har en fantastisk natur, og de fleste av oss har unike muligheter til å være aktive i flotte omgivelser i nærmiljøet. I tillegg har vi mulighet og politisk vilje til å bruke mye penger på tilrettelagging for organisert og egenorganisert idrett. Baksida av medaljen er at hverdagsaktiviteten har gått ned, og at stadig flere blir inaktive. Det handler bl.a. om at vi har mer stillesittende arbeid og lett tilgang til bil. Innkjøp og for-

flytning på selv små distanser gjøres ofte med bil. Og hvor mange kjører ikke bil den ene kilometeren for å trene på treningssenteret?

Ifølge SINTEF kunne 95 000 nordmenn defineres som fullstendig inaktive i 2010. Når vi vet at inaktivitet er en stor helseutfordring, er det viktig å ta dette på alvor. Da er det viktig og riktig at regjeringa framhever at arbeidet for økt aktivitet i befolkninga er en viktig del av det overordnede folkehelsearbeidet.

Forskning viser at tidlig etablert atferd er viktig for senere valg. Har du en oppvekst preget av mye aktivitet, er sannsynligheten mindre for at du blir en inaktiv voksen. Her kan vi bidra til å tilrettelegge en god kultur for aktivitet og bevegelse.

Mitt barnebarn er i dag ett år gammel. Jeg misunner henne den energien og aktivitetsiveren hun har. Jeg håper hun møter en barnehage som bidrar til opprettholdelse av og økt lyst til aktivitet, og at hun får mulighet til å gå til skolen, og at hun møter en skolehverdag hvor fysisk aktivitet er en naturlig del med et godt samarbeid mellom SFO og idretten, og at godt tilrettelagte nærområder for egenorganisert aktivitet, turer i grøntområder med f.eks. bestemor eller organisert aktivitet vekker hennes nysgjerrighet og interesse. Skal hun oppleve dette, må vi fortsette den offensive interessen vi har for idrett og friluftsliv i dag. Det krever bl.a. støtte til idretten, til friluftslivet og en satsing for å bidra til å ta vare på friluftsområder i nærheten av der folk bor. Da legger vi et godt grunnlag for å hindre at dagens aktive barn blir morgendagens inaktive voksne.

Aktivitet er god forebygging både når det gjelder fysisk og psykisk helse. Men fysisk aktivitet er også godt reparerende arbeid. Jeg har en psykisk syk samboer. En del av behandlingsopplegget for ham er bevegelse, både gjennom øvelser for å styrke balanse og kroppsbeherskelse, men også gjennom, enkelt og greit, å gå turer. Når han blir friskere enn det han er i dag, kan kanskje Aktiv på dagtid være et godt tilbud – et tilrettelagt tilbud om fysisk aktivitet på dagtid for dem som mottar en eller annen form for trygd eller sosial stønad. Dette er som regel samarbeidsløsninger mellom det offentlige og idretten, og det kan rapporteres om godt utbytte for deltakerne, og at de kommer i bedre form og blir fornøyd med seg selv. Dette er på mange måter et både reparerende og forebyggende konsept, som kan bidra til at man kommer ut av gruppa inaktiv.

Det er mye å glede seg over i idrettsmeldinga. Jeg vil framholde min begeistring for satsing på inaktive. Det er mest sannsynlig at lavterskeltilbud i naturen og nærmiljøet appellerer mest til denne gruppa. Friluftslivet blir enda viktigere i åra som kommer, og denne delen av idrettspolitikken bør få økt oppmerksomhet og økte rammer framover, slik som det framkommer i meldinga. Jeg er glad for at det tas sikte på variert og målrettet virkemiddelbruk for å nå flere inaktive, og at satsinga på friluftsliv styrkes, og at Kulturdepartementet vil prioritere anlegg for egenorganisert aktivitet.

En kan si at fysisk aktivitet er et personlig anliggende, men vi lever heldigvis i et samfunn hvor det er bred enighet om at vi skal legge til rette for at alle skal kunne delta – det være seg konkurransemennesket, ettåringen som står i

startgropa eller samboeren som trenger hjelp for å komme seg tilbake til å være en aktiv bruker av friluftslivet.

Olov Grøtting (Sp) [10:33:55]: Idretten er folkeei i Norge. Nesten alle har et forhold til den organiserte idretten. Vi trener mer enn noen gang, og vi opplever at store deler av befolkningen er medeiere når vi har store arrangement.

Den norske idrettsmodellen handler om deltakelse, frivillighet og inkludering. Den modellen vil vi i Senterpartiet hegne om og styrke. Det er idrettsmeldingen med på å gjøre. Vi er stolte av å være med på å legge fram en idrettsmelding som vi opplever at Idretts-Norge er godt fornøyd med, selv om vi nettopp hørte fra denne talerstolen at Høyre ikke er fornøyd.

Vi mener at det først og fremst er de lokale idrettslagene som styrkes i den kommende idrettssatsingen. Det skal bygges flere idrettsanlegg over hele landet, lokale aktivitetsmidler skal økes. God geografisk fordeling skal vi også fortsatt sikre gjennom kriteriene for fordeling av spillemidler. Stor befolkningstetthet, men også lange reiseavstander er begge vektlagt i denne sammenheng.

Det er et stort behov for å bygge flere idrettsanlegg her i landet, slik at flere får anledning til å drive idrett og lagene får bedre kapasitet til sine aktiviteter. Men det er et stort gap mellom behovet for idrettsanlegg og tilgjengelige spillemidler. Derfor er det behov for å styrke idrettsområdet gjennom å endre tippemøkkelen, og det har regjeringen tatt tak i. Vi i Senterpartiet er utålmodige i så måte, og vil jobbe for at idrettens andel av tippemidlene økes kraftig de to kommende årene, slik at en kommer opp i 64 pst. i 2015, som vi har lovt.

Denne økningen må utløse klare krav. Vi ønsker mer åpenhet om hvordan de offentlige pengene blir brukt gjennom rapportering om anleggsutbygging, toppidrettssatsing og aktiviteter for barn og unge – og ikke minst fordelingen mellom disse områdene. Vi vil fokusere på forenkling og avbyråkratisering. Minst mulig skal gå til administrasjon både sentralt og lokalt.

Det norske samfunnet står overfor mange utfordringer til tross for vår oljerikdom. En av de største er, som mange har nevnt her, at folk rører seg altfor lite – dette til tross for at mange trener ofte og mye. Hverdagsaktiviteten hos folk har gått betydelig ned, og en stor andel av befolkningen er inaktive. Det er en trussel for folkehelsen. Idrett og fysisk aktivitet er viktige bidrag til den samme folkehelsen. Både kulturpolitiske og helsepolitiske virkemidler må brukes for å få flest mulig i aktivitet. Når hverdagsaktiviteten går ned, blir den organiserte idrettsaktiviteten enda viktigere i det forebyggende helsearbeidet. Det viktigste det offentlige kan bidra med, er utbygging av idrettsanlegg og sikring av områder der aktivitet kan foregå. Dette er viktig for de aktive, og også for inaktive vil utvikling av anlegg være viktig, nettopp for å få dem aktivisert.

Jeg vet at mange mener at folkehelse ikke har noe med idrettspolitikken å gjøre. Det mener jeg er helt feil. Jeg er sikker på at idretten selv ser potensialet i å få en størst mulig andel av det norske folk i aktivitet.

Vi vet at livsstil i stor grad overføres til neste genera-

sjon. Derfor er det et stort potensial for idrettslagene rundt omkring. Jo flere som holdes aktive gjennom ungdomsårene, desto større sjanse er det for at de selv blir aktive når de blir voksne, og det er en større mulighet for at de og deres unger blir aktive i idrettslag rundt omkring. Dette er en vinn-vinn-situasjon for idretten, for folkehelsen og for samfunnet.

Et av resultatene av den varslede tippenøkkelendringen vil være at satsingen på friluftsliv styrkes gjennom anlegg for egenorganisert aktivitet. Disse anleggene har et stort brukspotensial og vil bidra til å nå målgrupper som ikke finner et tilbud innenfor den organiserte idretten. Vi er også fornøyd med at ordningen for anlegg for friluftsliv i fjellet og friluftstiltak for barn og ungdom videreføres, og ikke minst at meldingen tar til orde for å utvide tilskuddsordningen til friluftstiltak, slik at den også omfatter inaktive voksne, men likevel slik at unger og ungdom skal ha førsteprioritet fortsatt.

Vi i Senterpartiet er opptatt av dugnadsånden og at den frivillige innsatsen som blir lagt ned i idrettslag over hele landet, skal ha gode rammevilkår. Derfor har det vært viktig for oss å få på plass gode støtteordninger for bygging av idrettsanlegg til bruk for både bredde- og konkurranseidrett.

Idretts-Norge kan føle seg trygg på at vi i Senterpartiet fortsetter arbeidet for å bedre rammevilkårene deres.

Trine Skei Grande (V) [10:39:10]: Idrettspolitikk favoriserer veldig mye – toppidrett og barne- og ungdomsidrett, breddeidrett og den egenorganiserte fysiske aktiviteten mange driver, og ikke minst, mener jeg, den store gleden mange av oss har av å være tilskuere på idrettsarrangement. Det er noe som stadig flere nordmenn synes det er morsomt å gjøre. Det er også en del av idretten vår.

Jeg har i dag lyst til å løfte fram to perspektiver som jeg synes er viktig, nemlig folkehelseperspektivet og det frivillige perspektivet.

Det er viktig å se på idrettsaktivitet og frivillig aktivitet ikke bare som et middel for å løse utfordringer for samfunnet, men også som en egendrivkraft. Vi må aldri redusere denne aktiviteten til et instrument for myndighetene til å oppnå noe annet. Vi skal være opptatt av gleden som ligger i frivillig aktivitet, og gleden som ligger i drivkraften til å gjøre noe, bare fordi det er gøy. Idretten skal først og fremst være forankret i hvert enkelt menneskes ønske om å bidra, å ha fysisk aktivitet og å ha det morsomt med de aktivitetene man har valgt seg. Jeg er derfor glad for merknaden i innstillinga som Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har, der de adresserer akkurat dette. Vi trenger mer forenkling og bedre tilrettelegging for frivillig aktivitet framover gjennom rapporteringskrav, forenklinger og spørsmål knyttet til frivillighetsregistre som er tatt opp her en rekke ganger.

Jeg synes også det er viktig å understreke det flere har sagt før, at vi har mange frivillige som i dag er trenere, og at det er en viktig del av norsk idretts identitet at dette ikke bare er profesjonalisert, men også er en frivillig aktivitet. Jeg tror det er med på å utvikle idretten positivt og beholde bredden. Samtidig må vi huske på når vi snakker

om kvalitetstid mellom foreldre og barn, så er det veldig mange foreldre og barn som har den kvalitetstida sammen i frivillige aktiviteter, og at det faktisk har en egenverdi at mammaer og pappaer, onkler og tanter er med og bidrar til de fritidsaktivitetene som ungene har. Det betyr at vi også får mer samhandling oss imellom.

Så har jeg lyst til å kommentere økonomien innenfor dette feltet. Jeg mener at vi burde hatt et system som hadde stimulert mye bedre til at private kunne bidra til frivilligheten også på dette feltet. Vi burde ha systemer som stimulerer til gaver, en kraftigere økning når det gjelder skattefradragene, og vi burde heve grensen for lønns- og oppgaveplikt og arbeidsgiveravgiftsplikt for å gjøre dette enklere. Det ville både være anti-byråkratisk og gi dem muligheter til andre inntektskilder. Jeg synes forslaget om å la herreløs arv tilfalle frivilligheten ville ha vært et bra bidrag her for å gi noe tilbake igjen til lokalsamfunn som kunne oppleve å få slik arv.

Så til spillemidler: Vi har nok et litt annet perspektiv på spillemidler enn regjeringspartiene. Her handler det i stor grad om synet på Norsk Tipping. Vi mener jo at flere burde ha vært sluppet til på spillmarkedet f.eks. gjennom en lisensordning som ville ha gitt mer penger til frivilligheten. Vi vil at flere skal kunne bidra med større inntekter til kultur, til idrett og til frivillig sektor. Jeg vil også gjerne på vegne av oss gjenta kritikken fra de øvrige opposisjonspartiene om grasrotandelen. Det var et prosjekt som vi var veldig skeptiske til, også i denne salen. Nå ser vi – om den ikke akkurat misbrukes – at den i hvert fall ikke fører til noe i nærheten av det som det i festsalene fra denne salen var sagt at det skulle oppnås.

Når det gjelder anleggssituasjonen, ønsker vi oss et mer fleksibelt regelverk spesielt knyttet til momskompensasjon for idrettsanlegg. Jeg synes det er supert at idrettslag e.l. kan drifte en hall eller et anlegg som i prinsippet eies av en kommune. Det må ikke regelverk stenge for, det må det oppmuntre til. Det står mye fint i meldinga om estetikk og bestandighet knyttet til anlegg, men når det gjelder duk- og bobleanlegg – f.eks. når det gjelder tennis – synes jeg dagens regelverk blir altfor strengt håndhevet. Jeg oppfordrer statsråden veldig sterkt til å understreke denne problematikken og sikre at vi får tennisboblere som også kan få være berettiget til både tippemidler og momskompensasjon.

Så skulle vi hatt et stort løft når det gjelder friluftsliv, for det er nettopp det som vil mobilisere de delene av folket som ellers ikke hadde hatt muligheten til å bruke de idrettsanleggene vi har i dag.

Kan jeg få si litt om stemmegivning – veldig kort?

Presidenten: Taletiden er ute.

Trine Skei Grande (V) [10:44:23]: Det ville ha lettet din jobb, men da kan jeg gjøre det skriftlig.

Statsråd Hadia Tajik [10:44:42]: Under VM i nordiske greiner, som vart avslutta denne helga, tok Noreg 19 medaljar. Mens Anders Bardal og Marit Bjørgen henta gull i Italia, vann Tora Berger nok eit renn i Holmenkollen. Aksel Lund Svindal tok verdscupsiger på Kvitfjell, og

norske utøvarar vann begge klasser i Wasaloppet. Mange av desse framhevar i intervju, når dei har passert målstreken, kva for lagarbeid som har gjort at dei har kome dit – frå trenarane til smørarane, det profesjonelle apparatet rundt dei, men òg dei frivillige som var med på å leggje grunnlaget for suksessen deira i ungdomstida deira.

Vår idrettsmodell er unik. Han er basert på tusenvis av frivillige og forankring i lokale lag og klubbar. Han er inkluderande. Alle som vil, skal få vere med og delta. Nesten alle barn er innom idretten. Det er to millionar medlemskap i norske idrettslag. Det er vår største folkebevegelse. Han satsar på breidde og på topp, og det er sånn han lukkast med begge delar. Når Noreg, med berre fem millionar innbyggjarar, vinn over dei store verdsnasjonane i løypa og i bakken, er det fordi vår modell verkar. Me har kalla han den norske idrettsmodellen.

Idrettsmeldinga, som Stortinget behandlar i dag, handlar om å vareta og styrke denne modellen. I meldinga har regjeringa lagt grunnlaget for ein framtidsretta idrettspolitikkk som legg til rette for at befolkninga har moglegheita til å delta i idrett og fysisk aktivitet på alle nivå.

I arbeidet med meldinga har me lagt stor vekt på å få innspel frå og å høyre på alle aktuelle paratar. Det gjeld både fylkeskommunar og kommunar, den organiserte idretten og andre organisasjonar som driv eller er opptatt av idrett eller fysisk aktivitet. Det har samla gjeve ei betre melding.

Vårt overordna mål for idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle. Det betyr at alle som vil, skal ha moglegheit til å drive idrett eller fysisk aktivitet i form av trening og mosjon. Sjølv med eit slikt overordna mål er det nokre prioriterte målgrupper kor det er særleg viktig å rette verkemiddelbruken inn for å nå. Det er barn, ungdom, personar med nedsett funksjonsevne og inaktive. For å nå desse måla for den statlege idrettspolitikken og for å sikre gode rammevilkår for idretten går regjeringa inn for å endre bestemmingane i pengespelloven som regulerer fordelinga av overskotet frå Norsk Tipping, den såkalla tippenøkkelen. Målet er at 64 pst. av overskotet skal gå til idrettsformål. I statsbudsjettet gjorde me det heilt klart at dette løftet skal me nå innan 2015. Det er uvanleg at det ligg så klare pengeløfte i ei stortingsmelding. Endå meir uvanleg er det at ein set i gang med å innfri dei, før meldinga er behandla. Men innfasinga av endringa er allereie i gang, og i 2013 vil 47,9 pst. verte fordelte til idrettsformål. Når heile innfasinga er gjennomført, vil det bety eit viktig løft for idretten og anleggsituasjonen i kommunane i landet.

Tilskot til idrettsanlegg i kommunane er berebjelken i regjeringa sin idrettspolitikkk. Idrett og fysisk aktivitet er i dei aller fleste tilfelle avhengig av anlegg eller tilrettelagde område. Det er vår arbeidsdeling med idretten. Me bidrar til anlegg, han fyller dei med aktivitet.

Endringane i tippenøkkelen er i første rekke grunna i behovet for auka satsing på idrettsanlegg. Auka ressurstilgang betyr moglegheit for å kutte ned på etterslepet, justere dei statlege satsane for tilskot og å utvikle det anleggspolitiske programmet vidare, slik at det treffer.

Når det gjeld nærmiljøanlegg, vil eg understreke at dei endringane me legg opp til, vert gjennomførte for å for-

enkle ordninga og å gi meir fridom og ansvar for prioriteringar til fylkeskommunar og kommunar. Nærmiljøanlegg vil framleis ha rett til tilskot og vere prioriterte m.a. ved ein auka sats for tilskot.

Me har som mål å styrke rammevilkåra for den organiserte idretten. Det vil gi betre grunnlag for å drive og vidareutvikle aktiviteten i laga. Det er i dei lokale idrettslaga at nesten all aktivitet i norsk idrett vert skapt. Det er òg gjennom laga sine primæraktivitetar at idretten best bidreg til å løyse andre oppgåver i samfunnet, f.eks. innan forebyggjande helsearbeid og inkludering. Det er lite som inkluderer meir enn ungar som spelar på same lag eller foreldre som står saman på sidelinja og heiar.

I meldinga vert det òg varsla ei styrking av tilskotet til toppidrett. Toppidrett er underhaldning, men det er djupare sett òg noko som skapar identitet hos publikum. Når det står norske utøvarar på pallen, er det med på å skape ein fellesskap utover augneblinken der nasjonalsongen vert spela, og det er med på å skape draumar hos neste generasjon om at ein gong kan det vere dei som passerer mållinja først.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:50:00]: Som jeg sa i mitt innlegg, og som statsråden var inne på, er finansieringen av idrett et av de viktigste grepene som har blitt etterspurt i forbindelse med behandlingen av denne meldingen. Vi har tatt til orde for, som statsråden kjenner til, en ordning der vi tillater også utenlandske spillerselskaper å etablere seg i Norge gjennom en lisensordning der deler av omsetningen tilfaller idretten, på samme måte som man fordeler midler over tippenøkkelen fra Norsk Tipping. I tillegg har man også muligheten til å registrere dem som spiller, og tilby hjelp til dem som utvikler spilleavhengighet. Det vet jeg statsråden kjemper hardt imot og ikke ønsker.

Da er mitt spørsmål: Mener statsråden at Norsk Tipping har så dårlige produkter at de ikke tåler konkurranse fra utenlandske spillerselskaper?

Statsråd Hadia Tajik [10:51:01]: Norsk Tipping har gode produkt, og dei er i gang med å vidareutvikle nye produkt for å møte utfordringane i møte med utanlandske spillerselskap på ein god måte. Eg vil understreke at modellen som er lagd til grunn i Noreg – einerettsmodellen – først og fremst handlar om å motverke speleavhengigheit. Så har han den fantastiske tilleggseffekten at han gjev mykje midlar til både idretten og frivillige organisasjonar elles. Eg opplever at det er veldig sterk tilslutning til modellen òg hos idretten – at dei anerkjenner at det er viktig å ha ein modell som er så tydeleg på at ein arbeider aktivt mot speleavhengigheit, og at ein har eit klart blick på det. Så er det heller ikkje slik at det er nokon automatikk i at den modellen som representanten frå Framstegspartiet skisserer, nødvendigvis vil føre til meir pengar til idretten. Det ser ein m.a. i Danmark.

Ib Thomsen (FrP) [10:52:06]: Jeg forstår at regjeringspartiene synes at det er deilig å ta æren for alt gull

og sølv vi tok i VM og ramser det opp i antall. Jeg skulle ønske de gikk litt inn på nye målgrupper, at alle skal med, ingen skal stå utenfor. Der har vi en utfordring. De funksjonshemmede faller utenfor en aldersgrense på 26 år for å få støtte til transport, ledsagerordning og utstyr. Hvorfor vil ikke regjeringspartiene, og hvorfor vil ikke statsråden, i hvert fall være med på å utrede dette – hva kan vi gjøre for å hjelpe denne gruppen? Jeg skulle ønske at regjeringspartiene og statsråden hadde snudd i dag og kunne vært med på å støtte det forslaget som ligger i innstillingen, og som skal opp til behandling i dag. Det er en gruppe som står utenfor, og som trenger denne hjelpen. Det er en aldersgrense på 26 år som er kunstig, som vi bør gjøre noe med, og det kan vi gjøre i dag.

Statsråd Hadia Tajik [10:53:09]: Eg deler engasjementet til representanten Thomsen for at personar med nedsett funksjonsevne skal ha gode moglegheiter til å delta i idrettslege aktivitetar. Derfor er det eit av satsingsområda i denne meldinga, der me skisserer ulike verkemiddel for å få det til på ein betre måte. Tilbakemeldinga om ei aldersgrense på 26 år har me fått tidlegare, det tek me med oss. Universell utforming er eit viktig premiss for dei anlegga som vert bygde.

Representanten Thomsen var innleiingsvis i sin replikk òg inne på at regjeringa tek æra for dei medaljane som vart vunne. Til det vil eg berre understreke at det gjer me sjølvsagt ikkje, den æra har dei som har vunne dei medaljane. Eg er stolt over dei prestasjonane som norske idrettsutøvarar står for, på den måten er eg stolt av norsk kultur. Det må vere til glede for Framstegspartiet sin representant.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:54:11]: Vi fyller de tomme bassengene, lover Arbeiderpartiet når det er valgkamp. Riksrevisjonens svar på løftet fra Arbeiderpartiet var: særlig mangelfull måloppnåelse. For kommunene kan ikke tilby barn den svømmeopplæringen som de skal etter læreplanen. I 2009 kunne bare halvparten av 5.-klassingene våre svømme 200 meter uten hjelpemidler, bare to av ti sa de hadde lært svømming på skolen, og elever med fremmedkulturell bakgrunn kommer særlig dårlig ut. Svømmeforbundets dom over Arbeiderpartiets valgkamp-løfte kom i VG i helgen: Lite har skjedd etter åtte år med rød-grønn regjering. Det er trist at idrettsmeldingen har så få konkrete tiltak for å bedre situasjonen.

Utendørs badeplasser er utestengt fra spillemiddelreglene om friluftsanlegg, og med så mange tomme basseng og tragiske drukningsulykker må det være lov til å spørre: Hva vil regjeringen gjøre for å endre reglene, slik at det blir lettere å opparbeide flere badeplasser?

Statsråd Hadia Tajik [10:55:16]: Me har gjort fleire ting for at det skal vere mogleg å byggje eller rehabiliter symjebasseng. La meg ta det først, så tek eg utandørs badeplassar etterpå.

Ein ting er at me har auka dei frie midlane, slik at det vert enklare for kommunane å prioritere dette. I tillegg har tilskota av spelemidlar til symjebasseng vorte betydeleg auka dei siste åra, og tilskotssatsane for 25-metersbasseng

er auka frå 4 mill. kr i 2001 til 10 mill. kr i 2011. Me vurderer òg ei ytterlegare auking i tilskotssatsane for symjeanlegg med verknad frå 2014.

I tillegg til dei ordinære tilskota er det tildelt 57 mill. kr i midlar frå anleggspolitisk program til symjeanlegg. Me har òg ei rentekompensasjonsordning for symjeanlegg i tilknytning til skulebygg. For å stimulere til bygging av kostnadseffektive symjeanlegg har me i samarbeid med Noregs Symjeforbund gjort det mogleg å tildele ekstraordinært tilskot til bygging av tre kostnadseffektive symjeanlegg.

Veldig kort om utandørs badeplassar: Utandørs badeplassar er viktig, men i og med at ...

Presidenten: De utendørs badeplassene får vi eventuelt komme tilbake til, for nå er neste replikk fra Øyvind Håbrekke.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:56:34]: Statsråden viser til at det er et betydelig såkalt etterslep med tanke på utbygging av anlegg, ikke minst demografiske endringer i befolkningsvekst – urbanisering skaper et enormt behov for store anleggsinvesteringer i og rundt de store byene. Så har regjeringen i meldingen foreslått å ta bort den særegne tilskuddsordningen for nærmiljøanlegg, og da sier veldig mange av aktørene vi hadde inne på høring – det var i hvert fall ingen som sa det motsatte – at nei, det er veldig viktig å beholde den ordningen, for presset er så stort mot de store prestisjefylte prosjektene som fort kan suge opp alle midlene.

Spørsmålet er: Ser statsråden poenget med at alle disse organisasjonene har tatt opp det spørsmålet, og er hun bekymret for støtten til nærmiljøene?

Statsråd Hadia Tajik [10:57:41]: Til sjuande og sist meiner eg at endringa me har lagt opp til i meldinga i tilknytning til nærmiljøanlegg, handlar om om ein har tillit til at fylkeskommunane og kommunane klarer å prioritere ut frå dei behova som er. Det gjev meir fridom, men òg meir ansvar til fylkeskommunane og kommunane. Frå vår side er det prioritert i den forstand at dei òg har høgare tilskotssatsar, for det er ingen tvil om at nærmiljøanlegga har for stort brukspotensial hos mange grupper.

Viss representanten Håbrekke tillèt det, kan eg seie til representanten Hofstad Helleland at dei utandørs badeplassane er viktige. Men eg ser ikkje for meg at dei kjem til å vere ein del av spelemiddelordninga fordi presset på anleggsituasjonen er så stort.

Trine Skei Grande (V) [10:58:41]: Jeg tør ikke å gamble på at jeg får to replikker, så jeg skal prøve meg på to spørsmål i samme replikk.

Det virker av og til som om det er en moralsk greie når det gjelder hvilke idrettsanlegg man er villig til å satse på, og hvilke man ikke er villig til å satse på. Jeg vet ikke helt hva det bunner i. Det første spørsmålet mitt går på hvorfor tennissporten og tennishallene ikke får muligheten til å få de samme tilskuddsordningene som alle andre. Det samme gjelder også friluftslivet vårt. Friluftslivet vårt mobiliserer dem som ellers ikke tar på seg treningsdrakten og syns at

idrettshallen er det logiske stedet å ha det gøy. Derfor er det viktig å ha tilskuddsordninger også innenfor friluftsliv som gjør det mulig å mobilisere nettopp fra et folkehelseperspektiv, alle vi som ikke gjør oss i treningsdrakt.

Hvorfor er det en liten moralsk undertone om at noen idrettsanlegg er mye verdt, og noen er ikke noe verdt, enda det mobiliserer ulike personer og fra et folkehelseperspektiv er bra?

Statsråd Hadia Tajik [10:59:46]: Eg vil understreke at det er ikkje meint å gjere ei moralsk rangering av dei ulike anlegga eller halltypene, men me tar på oss den vanskelege jobben med å seie noko om kva som må prioriterast, kva som må løysast først. Det skal ikkje vere nokon tvil om at anleggssituasjonen generelt er ganske prekær, at trøkket på dette er ganske stort, og at det dermed er nødvendig og riktig å prioritere anlegg som har stort brukspotensial. Det er òg noko av grunnen til at me har vald å prioritere sånn som me har gjort.

Når det gjeld friluftsliv, er eg einig med representanten Skei Grande. Det å leggje til rette for friluftslivet, er viktig. Det er òg grunnen til at me har styrkt nokre av dei ordningane som knyter seg til friluftslivet, i denne meldinga.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avsluttet.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:01:05]: Mange har i denne debatten allerede hyllet de store idrettsprestasjonene som nordmenn har stått bak den siste tiden – mange av dem trøndere. Norge har vel bare så vidt kommet til hektene igjen etter Alpin-VM, VM i skiskyting og Ski-VM. Vi hyller dem, men vi husker samtidig hvor avhengig de er av de frivillige, av støtteapparat og av lagarbeid. Vi trenger alle sammen fellesskap.

Idretten har gitt oss mange nasjonale uttrykk: «Hvor var du da Brå brakk staven?», og «å hoppe etter Wirkola» – og alle husker hvor de var da «Norge slo Brasil». Vi husker det fordi vi var der – vi var der sammen. Sjelden står vi nordmenn nærmere hverandre enn nettopp når vi opplever idrett. Vi sprang sammen fram og ga Brå staven, vi hang i lysekronene etter at Norge slo Brasil, og vi er alle sammen utslitt etter å ha vært med og staket opp oppløpet, når vi ser våre skihelter vinne gull.

Idretten handler nemlig om noe større enn bare enkeltprestasjonene. Det handler om fellesskap rundt tv-en, rundt banen, i lokalsamfunnene. Det handler om livet mellom oss som mennesker, og vi vet at folk som er med i meningsfull aktivitet, har en mye bedre egenopplevd helse enn andre. Vi har også sett eksempler fra Groruddalen, hvor man i arbeidet med å bygge gode lokalsamfunn nettopp går sammen i idrettslagene for å skape et sterkere liv mellom folk, for å bygge det gode samfunn og ruste barna til å møte en felles framtid.

Men alle får ikke muligheten til å ta del i dette. For mange står helt utenfor idretten. For mange faller fra i ungdomstiden. I enkelte deler av idretten er det for høye priser når det gjelder både utstyr og deltagelse, og for mange opplever fysiske barrierer som hindrer deltagelse.

Mange mennesker i dag er inaktive. Det gir konsekven-

ser, først og fremst for den enkelte, men også for fellesskapet, for sykdomsbildet og for livsstilspåslag i samfunnet. Det er en bekymring at selv om vi vet at enkelte trener mer enn noen gang, veier ikke det opp for at vi er så inaktive resten av dagen. Derfor må det være en sentral politisk oppgave å fjerne disse barrierene og bidra til at flere kan få muligheten til å delta. Det har vi gjort – gjennom tippenøkkel, gjennom momskompensasjon, gjennom grasrotandel. Dette gir penger til anlegg, til organisasjoner og til lokalt arbeid. Det skal vi fortsette med. Det er det denne stortingsmeldingen handler om; hvordan man Stein på Stein skal bygge videre på det gode grunnlaget som vi har.

Når vi hører opposisjonen, blir jeg nesten litt nedfor. De er preget av ideologisk dogmatisme. De påstår at idretten nærmest er kuert av staten, brukt som et instrument, og de er imot grasrotandelen. Jeg synes ikke at opposisjonen bruker anledningen til å se potensialet som ligger i idretten, i fellesskapet vi kan oppleve sammen, og jeg synes det er forstemmende at de også vil frata 20 000 lokale entusiaster pengene ved å fjerne grasrotandelen. Det er ikke riktig vei å gå. Vi bygger videre gjennom arbeidet som ligger i denne stortingsmeldingen, og det skal gjøre at vi i framtiden også får nye, store nasjonale begivenheter vi alle sammen samler oss om, og kan bygge en god framtid for våre barn.

Ib Thomsen (FrP) [11:06:24]: Stortingsmeldingen Den norske idrettsmodellen kan være et meget viktig dokument for norsk idrett. Den erkjenner betydningen av idrettsbevegelsen som en viktig faktor i det norske samfunnet.

Men jeg registrerer at idretten er skuffet over at man nå i trekvart år har jobbet målrettet inn mot Stortinget, møtt på høringer, kommet med forslag for å få på plass viktige prinsipper – men det har ikke gitt resultater i denne innstillingen.

Vi påpekte at det var viktig å se på tvers av departementer, at det finnes utfordringer. Den muligheten bør man også kunne diskutere. Det er utfordringer når man skal bygge enkelte anlegg, som f.eks. svømmehaller. I dag er det regjeringen som har makt og stor kontroll over hvordan dette skal løses, noe som kan virke veldig, veldig uoversiktlig.

Helse- og omsorgsdepartementet har et ansvar for voksenhelse og voksenidrett. Miljøverndepartementet har ansvaret for friluftsliv. Kunnskapsdepartementet har ansvar for skoleanlegg. Landbruksdepartementet har ansvar for hestesport. Næringsdepartementet har ansvar for næring – ja, idrett har jo blitt næring. Utenriks- og forsvarsdepartementet har ansvar for skyting.

Det er klart at dette er vanskelig og byråkratisk, og det kan være veldig uoversiktlig. Her har vi noen utfordringer som vi bør ta inn over oss.

Jeg tok opp med statsråden 26-års aldersgrense for funksjonshemmede. Det er satt en grense på 26 år – jeg forstår ikke hvorfor den har havnet på 26 år – nettopp for å kunne få utstyr, transportstøtte og ledsagerordning. Man sier at alle skal med. Man har fokus på at ingen skal stå

utenfor. Vi har fremmet forslag om dette i dag, som regjeringspartiene har mulighet for å stemme for. I det forslaget står det – og det er helt u dramatisk – at det skal utredes en ordning som er bedre enn det den er i dag. Isteden sier statsråden: Vi tar nye runder i departementet.

Det er ikke å ta alle på alvor. Dette kunne bedret muligheten for funksjonshemmede til å kombinere utdanning og idrettskarriere, eller rett og slett styrket muligheten for at de kan delta lenger og mer i idrett.

Nye målgrupper og nye formål skal inn i den statlige idrettspolitikken, sies det i meldingen, og nye tiltak og mål skal finansieres gjennom spillemidler. Men hvilke og hvordan? For Fremskrittspartiet framstår dette som meget utydelig. Det kan bety store endringer i spillemiddelordningen og, som idretten selv sier, «mindre ressurser til den organiserte idretten og de formål som idretten selv prioriterer». Idretten selv er bekymret når man ikke er klarere enn det man er i denne meldingen.

Flertallet sier ingenting om utfordringer for tippenøkelen, verken gjennom spill hos utenlandske selskaper eller gjennom eventuell introduksjon av nye spill gjennom fordelingsnøkelen. Innstillingen svarer heller ikke på idrettens direkte utfordring: hvor stor andel av anleggs-kostnadene som staten ser det formålstjenlig å dekke.

I meldingen ønsker man å slå sammen ordningen for ordinære spillemidler og nærmiljøordningen, noe som idretten selv sier er svært uheldig.

Innstillingen etterlater et sterkt inntrykk av at norsk idrett er bra, og at all innsats som legges ned, er viktig både for lokalsamfunnet og for storsamfunnet. Det er jeg helt enig i.

Erkjennelsen av idrettsbevegelsens egenverdi er klart beskrevet, og det er meget bra, men det får ingen konsekvenser for valg av innretning. Som idretten sier: Opposisjonen framstår gjennom sine merknader som idrettens sterke forkjemper. De aller fleste av idrettens innspill til idrettsmeldingen er tatt inn i mindretallsmerknader, og det er forståelig at idretten er meget, meget fornøyd med det. Men det etterlater et inntrykk av at det er svært beklagelig at vi ikke tverrpolitisk kan stå sammen om hvilke mål vi har for idretten, at vi i hvert fall lytter til idretten når vi spør om råd. Det er det minste vi kan gjøre.

Jeg håper at regjeringspartiene vurderer å støtte forslaget om 26 års aldersgrense.

Lene Vågslid (A) [11:11:39]: Komiteen viser i sine merknader til eit glimrande eksempel frå mitt fylke, Telemark, og det arbeidet som Telemark idrettskrets gjer for å utdanne og rekruttere unge leiarar. Dette er eit konsept som heiter «Aktiv skole 365», og dei har dei ni siste åra hatt dette som eit høgt prioritert arbeid for idrettskretsen. Dei har arbeidd systematisk med trenar- og leiarutdanning for elevvar mellom 10 og 19 år. Idrettskretsen har gjennomført kompetansehevingstiltak for lærarar og tilsette i SFO, og dei har gjennomført idrettsskule i SFO. Eg meiner dette arbeidet har stor verdi både for målgruppa, for idrettsbevegelsen og også for samfunnet, og eg synest det er god grunn til å merke seg dette.

I 2012 var det 270 unge leiarar og 26 skular med i dette

konseptet, og i år er det allereie 70 nye unge leiarar og 7 nye skular med. Dette fører til nesten 400 nye unge leiarar og rundt 10 000 barn og unge som kvar veke er involverte i aktivitet gjennom dette prosjektet i Telemark. Dette er viktig for å møte dei utfordringane rundt inaktivitet, som fleire har nemnt i debatten i dag, og det skaper stor idrettsglede.

Dette eksemplet er ikkje berre viktig på grunn av at det er bra for rekrutteringa til idretten sjølv eller fører til auka og betre aktivitet i skuletida, dette er også svært godt inkluderingsarbeid.

Då kulturministeren og eg var på besøk hos Telemark idrettskrets i januar, fortalde dei oss at dei la lærar Bjørndals metode til grunn for korleis dei unge lærarane skulle arbeide målretta med aktivitet i eit inkluderingsperspektiv. Denne historia handlar om lærar Bjørndal som hadde ei klasse der spesielt ei jente var utsett for grov mobbing. Ein dag tok denne læraren med seg fire elevvar ut av klasserommet for å ta ein prat med dei. Dette var ikkje dei elevane som mobba denne jenta, dette var nokre andre. Til dei sa læraren: «Nei, det er ingen av dykk som har plaga «Else», det er ikkje de som raljerer med henne når ho må lese høgt i timen eller som dyttar henne eller kommenterer korleis ho ser ut. Det er det «Rune» og «Egil» som gjer. Men dykkar ansvar ligg i at de ikkje gjer noko for å stoppe det. De har det til felles at de er klassas mest respekterte: best i gym, best i engelsk, gode i fotball, eller berre populære blant alle. Ingen har større makt enn dykk i denne klassa. Men de bruker denne makta til å sole dykk i, ikkje til å hindre at Else blir mobba, og ikkje til å sørge for at ho får delta, vere med. Det er patetisk, og eg er enormt skuffa over dykk», sa læraren til desse elevane. Han sa vidare at han forventa at dei spesielt tok eit ansvar for å stoppe det.

Dei unge leiarane som er ein del av dette konseptet, har ei stor moglegheit ikkje berre til å bidra til meir og betre aktivitet for dei som ikkje føler seg som ein del av fellesskapet, men til at alle skal få delta. Elevane og ungdommen sjølve er ofte dei beste til å gjere nettopp det – betre enn vaksne.

Ein har òg gjennom dette prosjektet motivert og inspirert elevvar og ungdom som tidlegare aldri torde eller kunne tenkje seg å leie noko som helst. Dei byggjer sjølvtilitt, dei skaper inkluderande fellesaktivitetar i skulane, og dei rekrutterer breitt til barne- og ungdomsidretten i Telemark.

Desse elevane blir ein ressurs for skulen, for sine medelevvar og for idrettslaget. Eg vil òg rose idretten over heile landet som er aktiv på så mange arenaer med eit aktivt inkluderingsarbeid.

Inkluderingsperspektivet er heilt sentralt i Arbeidarpartiets idrettspolitik for barn og unge. Eg synest konseptet frå Telemark svarar veldig godt på fleire av dei viktige utfordringane me står i når det gjeld folkehelse og problematik for rundt inaktivitet – det at det er viktig å rekruttere fleire og breiare, rekruttere fleire unge leiarar, og ikkje minst arbeidet med at alle skal med.

Jan Böhler (A) [11:16:01]: Jeg vil ta utgangspunkt i noen egne erfaringer fra den virkeligheten vi opplever i idrettslagene. Jeg har vært med på å starte et felles klubbforum for ni idrettslag i Groruddalen, hvor vi hjelper hver-

andre med en del felles problemer – eller det vi politikere kaller utfordringer.

Det har særlig gjeldt problemer med å utvikle idrettstilbudet til ungdom i alderen 13–19 år. For eksempel innen fotball, som er den største idretten vår, har vi dessverre sett at mange lag har blitt lagt ned de senere årene. Grunnene har vært alt fra disiplinærproblemer – til dels alvorlige – til at det er dyrt å være med. Vi har måttet sette aktivitetsavgiften på opp til 3 500 kr per spiller. Når det da er flere i familien som er med, pluss kontingent, kan det bli for dyrt. Et tredje moment er mangel på ledere og trenere. Fordi lagene har små ressurser når det gjelder trenere og spillerutviklere, har det i flere lag skjedd at de beste spillerne i veldig tidlig alder hentes til toppklubber som Vålerenga. Da faller motivasjonen og stimulansen også lett bort blant dem som blir igjen.

Det vi i dette klubbforumet og i idrettslagene i Grorud-dalen særlig har fokusert på, er hvordan vi kan få fram flere ledere, trenere og ansvarspersoner rundt lagene som kan sørge for å forebygge de problemene vi har sett, og utvikle en mer positiv trend. Vi ser at noen steder i Oslo – sånn er det sikkert andre steder i landet også – er forskjellene store. I områder der vi har en mer «ressurssterk befolkning», står ofte foreldre og andre i kø for å utvikle seg som, og bli, ledere og trenere, og det er også god tilgang på sponsormidler. Andre steder, som i de områdene jeg kjenner, har vi store problemer med å rekruttere ledere, trenere og andre ansvarspersoner, og vi har også store problemer med å skaffe noe som helst av sponsormidler. Det fører til at det lett blir store forskjeller i tilbudet. For å illustrere konkret: Vi skal ha styremøte i Grorud idrettslag i kveld. Vi har 300 000 kr i aktivitets- og administrasjonsstøtte, og for 1 000 medlemmer skal vi drive A-lag, breddeidrett, fysisk aktivitet for barn helt ned til 3 år, og særlig satse på de fra 13 til 19 år – for 300 000 kr. Det forutsetter selvsagt at vi får fram større frivillige ressurser, og at man har kompetanse f.eks. til å løse kulturkonflikter, disiplinærproblemer, og til å drive spillerutvikling osv. slik at det blir attraktivt for ungdom i alderen 13–19 år. Da tror jeg vi må innse at disse ressursene er det svært vanskelig å få fram i de områdene hvor de trengs mest, der det forebyggende arbeidet til idretten kanskje kan bety aller mest for å få til en positiv utvikling – i områder som jeg nevner, drabantbyene i Oslo Øst.

For å redusere forskjellene i tilbudet og utvikle idretten i alle områder og i alle deler av landet, oppfordrer jeg sterkt til at man i årene framover øker det som kalles integreringsmidler eller storbymidler langt, langt utover det som er dagens nivå. Jeg oppfordrer til at man retter disse midlene framfor alt inn mot det å skaffe og utvikle ledere, trenere og ansvarspersoner i idrettslagene, og hjelper til med å bygge opp det limet og den avgjørende faktoren som de er – mer enn alt annet – og at man gir disse tilskuddene til integrering, og storbymidler, mest mulig direkte til idrettslagene og unngår at de forsvinner i prosjektstaber og byråkratisk planlegging.

I årene framover blir det selvsagt fortsatt viktig med satsing på anlegg, men også på den menneskelige faktoren, det å utvikle den delen. For det å lettvinne si at det får

lagene ordne selv ved å satse på de frivillige, og ikke se at det er veldig store, forskjellige utfordringer når det gjelder den faktoren, tror jeg er farlig. Jeg tror at den delen av satsingen på idretten – ledere, ansvarspersoner, trenere – og å sette det i et annet fokus enn det vi har gjort til nå, blir avgjørende for om vi vil lykkes på bred front, noe idretten har gjort her i landet fram til i dag.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jorodd Asphjell (A) [11:21:02]: Jeg må dele opp innlegget mitt i to innlegg ettersom jeg bare har 3 minutter, så jeg vil komme tilbake senere.

I dag behandler vi den første idrettsmeldingen på nesten tolv år, der man har hovedvekt på hvordan staten skal legge best mulig til rette for hvordan man skal ha mulighet til å delta i idrett og fysisk aktivitet på alle nivåer i samfunnet vårt. Det handler om å gi gode rammevilkår for alle de lag som finnes i landet, og det handler om idrettens selvstendighet og ikke minst idrettens egenart.

Jeg er glad for at statsrådene, både Anniken Huitfeldt og Hadia Tajik, i forbindelse med utarbeidelsen av denne meldingen fram til i dag har vist et stort engasjement og ikke minst tatt med seg idretten – på høringer og i samråd – i denne prosessen.

Den norske idrettsmodellen beskriver både fundamentet i idretten og det lokaldemokratiet vi har i norsk idrett. Norsk idrett er den aller største folkebevegelsen vi har i dag, med over 2,1 millioner medlemskap, og med 12 500 idrettslag, som finnes i alle landets kommuner, hvor tuseener av frivillige hver eneste dag legger ned et viktig arbeid i lokalsamfunnene våre – til barns og ungdommens beste. Vi ser det bl.a. med alle de ildsjelene som blir nominert til Idrettsgallaen, hvor folket er med og stemmer fram de gode damer og herrer som hver dag gjør et så verdifullt arbeid.

For å understøtte det store frivillige arbeidet er det viktig at vi har gode rammevilkår. Når jeg hører Høyre i denne debatten, høres det ut som om ingenting har skjedd i disse årene. Men siden 2005 har vi fått en momskompensasjon for varer og tjenester som regjeringen har trappet opp til 950 mill. kr i 2013, og som skal opp til 1,2 mrd. kr i 2014. Det er en ordning som kommer lokale lag og foreninger til nytte når de skal drive sine aktiviteter.

Så har vi også momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg, som for i år er på ca. 64 mill. kr, hvor lokale idrettslag kan søke om en kompensasjon for de momskostnadene man har. De fleste har fått 100 pst. oppfølging hvert eneste år siden ordningen ble innført – i 2010, i 2011 og i 2012.

Den rød-grønne regjeringen har også vedtatt at tippeskakken skal endres, fra 45 pst. til 64 pst. Det betyr at ca. 600 mill. kr mer vil gå til norsk idrett, enten gjennom lokale aktivitetsmidler eller til bygging av idrettsanlegg, og til breddeidrett, toppidrett og til folkehelseiltak, når ordningen er fullt innført i 2015.

Dette er ikke bare lovnader, dette gjør vi hvert eneste år og hver eneste dag. Vi innfører nye tiltak som kommer norsk idrett til gode. Dette er også gjort gjennom andre av-

giftsordninger, om det er arbeidsgiveravgift eller grensen når det gjelder betaling for ulike oppgaver i frivilligheten.

Man kunne tro at det er staten som på en måte bidrar med alle pengene, men jeg må minne om at kommunene bidrar også med 5,1 mrd. kr.

Jeg vil komme tilbake til resten i mitt neste innlegg.

Kjersti Toppe (Sp) [11:24:25]: Statusrapporten fra Helsedirektoratet som blei lagt fram i går, peiker på utfordringar for nordmenns helse. Andre land passerer oss i levealder. Barn slit psykisk og med overvekt. Kvart år aukar overvekt blant barn og unge med 1 pst. Mange unge sit 45 timar i veka framfor ein skjerm. Det er frå seks–sjuårsalderen at barn blir stadig meir passive. Vi må moderera inntrykket av at vi er verdsmeistrar i helse, sa direktøren i Helsedirektoratet, Bjørn Guldvog, i går. Han mante til at vi må følgja betre med på helse til barn og unge i Noreg.

Idretten er ein viktig aktør nettopp i dette bildet og bidreg til at folk er fysisk aktive. Regjeringa sitt overordna mål med idrettspolitikken er samanfatta i visjonen: idrett og fysisk aktivitet for alle. Alle som ønskjer det, skal ha moglegheit til å delta i idrett eller driva eigenorganisert fysisk aktivitet. Det er ein god visjon. Utfordringa er at ønsket om å driva fysisk aktivitet er skeivt fordelt i befolkninga. Grad av fysisk aktivitet heng saman med sosio-økonomiske forhold, slik som utdanning og inntekt. Derfor får vi òg sosiale helseforskjellar i Noreg.

Det er alltid ein fare for at idrettspolitikken utilsikta kan føra til at dei aktive blir endå meir aktive, mens dei inaktive blir ved å vera inaktive. Regjeringa varslar i idrettsmeldinga at både inaktive og barn og ungdom framleis vil vera den viktigaste målgruppa for den statlege idrettspolitikken. I eit folkehelseperspektiv er dette ei klok og nødvendig prioritering.

Friluftaktivitetar og eigenorganiserte aktivitetar er eksempel på lågterskeltilbod som det er viktig å leggja til rette for òg i framtida. Vi veit at aktivitetsnivået fell markert i ungdomsåra. Det er ei folkehelseutfordring. Det er positivt at det i idrettsmeldinga blir varsla eit særskilt fokus på å utvikla ungdomstilbodet. Eg vil leggja til at idretten sjølv òg har eit ansvar for å førebyggja fråfallet i ungdomsidretten ved å ha eit særskilt fokus på overgangen mellom barne- og ungdomsidrett ute i dei ulike idrettskretsane og i ulike idrettslag. Eg har stor tru på å la barn få moglegheit til å prøva ut fleire forskjellige idrettsgreiner, f.eks. i form av idrettsskular. Det å la barn få kjenna på og utvikla idrettsglede, gjerne i fleire idrettsgreiner, er kanskje det viktigaste førebyggjande grepet vi kan ta for å hindra fråfall i ungdomsåra. For synest ungdommen at f.eks. fotball ikkje lenger er gøy, så sluttar dei. Det er eit faktum at fleirtalet sluttar, men at dei kommersielle treningssentra fangar opp mange av desse. Eg synest faktisk det er positivt at dei kommersielle treningsselskapa bidreg til det, for alternativet er at dei unge gjerne brukar endå fleire timar framfor skjermen.

Sverre Myrli (A) [11:27:35]: Mange har tatt opp hvilken utfordring inaktivitet er, så nå tenkte jeg det var på tide å gi dem som er litt for inaktive, en stemme i dagens debatt.

Mye pent er sagt om idretten. Det er på sin plass. Jeg er enig i all rosen og alt det pene som er sagt, bortsett fra det Jan Böhler sa, at Vålerenga er et topplag.

Det foregår ufattelig mye bra i norsk idrett både i bredde og på topp. Anleggssituasjonen er helt annerledes om vi sammenligner med egen oppvekst – til det bedre. La oss innrømme det, og la oss slutte med svartmalinga.

Det har f.eks. slått meg at dagens ungdom knapt veit hva det vil si å spille fotball på grusbane. Det var vår hverdag i oppveksten. Vi sparket fotball – ungene i dag spiller fotball. Vi sparket fotball om sommeren og gikk på ski om vinteren. I dag spiller og trener ungdommen fotball hele året, også om vinteren. Og de trener ski hele året – på snø om vinteren og på rulleski om sommeren.

Sjøl bor jeg i et område av landet med sterk befolkningsvekst. Med flere unger, flere ungdommer og flere voksne trenger vi å bygge enda flere idrettsanlegg for framtida.

Anleggssuget er formidabelt. Nylig var jeg i møte med Akershus idrettskrets. Det var et nyttig og konstruktivt møte. De tok opp, sjølsagt, spørsmål om økonomi, finansiering og anleggssituasjonen, men de tok også opp de kommunale idrettsrådenes rolle og funksjon. Inntrykket fra møtet var at det er noe varierende hvordan det fungerer fra kommune til kommune. De etterspurte fastere organisering og fastere former på de kommunale idrettsrådenes arbeid. Det trur jeg er noe å legge seg på minne.

Så tok man opp den store mangelen på skikkelige svømmeanlegg rundt omkring, spesielt på Nedre Romerike, for å ta mitt eget distrikt – et område med 150 000 innbyggere. Det er svært dyrt å bygge et moderne, ordentlig svømmeanlegg med dagens krav og standard. Dette er en type anlegg som verken er nærmiljøanlegg, kommunalanlegg eller nasjonalanlegg. Én enkelt kommune har ikke evne og mulighet til å bygge et moderne svømmeanlegg – og nå prater jeg om kommuner med både 50 000 og 30 000 innbyggere. Så her må det jobbes sammen, både lokalt, regionalt og nasjonalt (presidenten klubber). Med 150 000 innbyggere på Nedre Romerike og nesten det samme i Groruddalen er det grunnlag for et nytt, moderne svømmeanlegg.

Presidenten: Nå må representanten komme i mål – taletiden er ute!

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:31:06]: Det er gledelig å se det brede og store engasjementet for idrettspolitikken som er i salen, på tvers av partiene. Det er sagt mye klokt, men på slutten av debatten vil jeg likevel nevne et par ting og rydde litt i noen begreper. Det kan være nyttig.

Det er viktig å se sammenhengen mellom folkehelsepolitikken og idrettspolitikken. Samtidig er det viktig å erkjenne at de har ulike mål og oppgaver. Folkehelsepolitikken har flere virkemidler, og en aktiv idrettspolitik er et av dem. Samtidig må idrettspolitikken bygge på en forutsetning om idrettens egenverdi og anerkjenne organisasjoners selvstendighet som frivillige organisasjoner. Idrettspolitikken på sin side har flere positive virkninger og bivirkninger, og bedret folkehelse er en av dem.

Det er sagt mye fint om norsk idrett og idrettsbevegelsen, og det er vel fortjent. Man kan nesten få inntrykk av at hele landet springer rundt i treningsdrakt sju dager i uka, men det kommer også fram en betydelig utfordring med frafall, spesielt blant ungdom, i meldingen. Over halvparten av ungdommene mellom 13 og 19 år er ikke medlem i et idrettslag. Her har vi en betydelig utfordring.

Så vil jeg også nevne at det er en stor utfordring å legge mye bedre til rette for idrett for personer med nedsatt funksjonsevne enn det vi klarer i dag. Her har flertallet i innstillingen påpekt viktigheten av at personer med nedsatt funksjonsevne gis mulighet f.eks. til å trene med en såkalt idrettskontakt. Her har Norge i hvert fall på noen områder vært et foregangsland, men vi har store utfordringer igjen.

Til slutt vil jeg peke på at når man ser at eldre ungdom og inaktive voksne er en utfordring for folkehelse, er det viktig å legge til rette for lavterskeltilbud, å legge til rette for anlegg og infrastruktur som gjør det lett å være aktiv i hverdagen. Friluftslivet har her et helt unikt potensial, og jeg er glad for at det er bred enighet om at friluftslivet og innsatsen for det skal styrkes. Men jeg mener det er grunn til å understreke at friluftslivet bør få spesiell oppmerksomhet i den opptrappingen som nå skal skje framover, og få enda mer støtte enn det vi så langt har signalisert, for her er kanskje det største potensialet for å nå de gruppene – som mange har omtalt – som er ekstra vanskelige å nå.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Kåre Simensen (A) [11:34:40]: Også når den norske idrettsmeldingen skal diskuteres, registrerer vi at representanter fra opposisjonen tar fram svartmalingskosten. Når representanten Hofstad Helleland står her på talerstolen og påstår at regjeringen holder en klam hånd over norsk idrett gjennom sin idrettspolitik, reagerer jeg. I meldingen påpekes det flere plasser at regjeringen respekterer idrettens autonome stilling, og noe annet skulle bare mangle. Regjeringen bidrar gjennom det statlige tilskuddet til den organiserte idretten og legger til rette for aktiviteten. Herfra og ut overtar idretten, og de utfører en skikkelig og god jobb på det området.

Representanten Hofstad Helleland tar også feil når hun fra denne talerstolen hevder at idrettsanlegg ikke kan drives av idrettslag fordi regjeringen nekter dem det. Det gjøres mange steder. Alle idrettsanlegg i Alta drives av idretten selv, og de får spillemidler.

Venstres og Fremskrittspartiets store fanesak er å oppheve spillmonopolet og slippe alle frie markedsaktorer til på denne arenaen. Representanten Korsberg sier at det spilles for 7 mrd. kr utenom Norsk Tipping, og det har han kanskje rett i, og han hevder at en stor andel av disse pengene vil tilfalle norsk idrett. Jeg tror det bare er en ønskedrøm at slikt vil skje. Vi har eksempler fra Danmark, slik statsråden var inne på i sitt svar, på at vi faktisk bare snakker om småpenger – i mange tilfeller bare de skattekronene som blir tatt inn til dansk idrett gjennom de ansatte. Jeg har ikke noen tro på at Norge klarer å forhandle fram andre kon-

trakter enn det dansk idrett klarte å få til. Jeg skjønner ikke at Fremskrittspartiet og Venstre ønsker å bidra til å redusere det viktige bidraget Norsk Tipping har overfor norsk idrett – at de tør, vil jeg nesten si.

Mange av oss som har stått på talerstolen, har snakket veldig mye om idretten og dens betydning. Det er ikke noen tvil om at den bidrar mye, og det bærer også idrettsmeldingen preg av. Men jeg tror heller ikke vi skal glemme at andre aktører er viktige for å skape aktivitet: Friluftslivets fellesorganisasjon og Friluftsrådenes Landsforbund gjør en utrolig viktig jobb med å skape aktivitet på litt andre arenaer enn der vi tar tid og måler lengde og høyde. Så en stor takk til dem og den innsatsen de gjør, for det er viktig at de også blir nevnt når norsk idrett diskuteres.

Olov Grøtting (Sp) [11:38:04]: I innlegget mitt i stad snakket jeg om folkehelse, men nevnte ikke da psykisk helse. I vårt moderne samfunn sliter altfor mange med psykiske problemer. Fysisk aktivitet er viktig i så måte, men jeg har lyst til å peke på den sosiale biten av idretten, for det er mange måter å delta i idrett på. Det betyr veldig mye for mange å delta som frivillig eller rett og slett som tilskuer, der en har glede av å følge prestasjonene til toppidrettsutøverne våre eller til lokale aktører. Idretten handler om deltakelse i et fellesskap og er for mange deres viktigste sosiale arena og viktigste identitetsskaper – ja, for enkelte er det kanskje selve meningen med livet.

Komiteen er enig i veldig mye i denne idrettsmeldingen, men det er også skillelinjer her. Høyre og Fremskrittspartiet foreslår i sine merknader å vanne ut den norske idrettsmodellen. De mener tydeligvis at penger skal strøs ut til dem som driver egenorganiserte idretter uten noe krav til organisasjon. De foreslår bare å fordele midler i forhold til anslått antall som driver med en aktivitet. Hvem i all verden skal forvalte disse midlene, og hvordan skal det styres?

Det virker som organiseringen av idretten bare er plunder og heft. Lag og organisasjoner er etter mitt syn selve fundamentet i den norske idrettsmodellen og er grunnlaget for hvorfor en liten mininasjon som Norge kan hevde seg internasjonalt, slik vi gjør.

Jeg vil også peke på et annet område der det er forskjeller mellom de politiske partiene, og det gjelder forholdet til Norsk Tipping. Fremskrittspartiet ønsker å gi utenlandske spillselskaper lisens til å drive med spill i Norge. Det er bekymringsfullt, for den modellen vi har med såkalte snille spill, har faktisk ført til en nedgang i antall spilleavhengige. Det viser både antall henvendelser til Hjelpelinjen og forskning på området. Erfaringer fra andre land viser at det kun er promiller av omsetningen som vil bli overført til idretten, som også representanten Simensen nettopp var inne på.

Disse snart åtte årene med rød-grønn regjering har gjort mye for idretten – lag og foreninger. Ja, det er nesten slik at idretten selv har fått en premie her, for grasrotandelen i 2012 var på 340 mill. kr, og momskompensasjonsordningen er på nær 950 mill. kr og skal økes til 1,2 mrd. kr, som det er sagt tidligere. Det er den største satsingen på frivillig sektor over statsbudsjettet noensinne. Sist, men ab-

solutt ikke minst, har vi endringene i tippenøkkelen. Det betyr en kraftig opptrapping av tilskudd til idretten. Den rød-grønne regjeringen har levert til Idretts-Norge, og jeg håper og tror virkelig at vi skal fortsette det arbeidet også til høsten, til beste for idretten og de mange aktive og frivillige i dette landet.

Jorodd Asphjell (A) [11:41:27]: Tilbake til statsrådens og ikke minst også Øyvind Korsbergs innlegg knyttet til Norsk Tipping og spillmonopol: Erfaringen vår fra denne salen er at norsk idrett ønsker å slå ring rundt Norsk Tipping og det spillmonopolet vi har, som sikrer lokale idrettslag i hele landet en stabil finansiering. Vi ser at resultatene i Norsk Tipping, fra å ha hatt en negativ trend, nå går i positiv retning, noe som gjør at norsk idrett får en større andel også gjennom tippenøkkelen og spillemiddeloverskuddet.

Det var også rettet kritikk mot dette med grasrotmidlene. I 2012 ble det utbetalt 340 mill. kr gjennom grasrotmidler til lokale lag og foreninger, og den potten, den andelen, øker for hvert år, noe som gjør at flere lag, flere medlemmer og flere klubber får et større bidrag gjennom den andelen.

Så til arrangementer: Denne idrettsmeldingen er ikke skrevet i stein. Nå har vi sett en rekke internasjonale arrangementer på utenlandske arenaer, men Norge har jo stor erfaring med å ha internasjonale arrangementer i Norge, f.eks. VM på ski i Oslo i 2011, VM på ski i Trondheim i 1997, OL i Lillehammer-regionen i 1994 og Ungdoms-OL, som vil komme i 2016. Nå ser vi også at en ny prosess knyttet til OL 2022, som er veldig spennende, hvor det er snakk om gjenbruk av anlegg i denne regionen. Samtidig har vi VM i freestyle på Voss, vi ser at Bergen jobber med å få VM i sykkel, og vi har Arctic Race of Norway, som en på en måte også har fått finansiert, sykkelrittet i Nord-Norge. Det skjer veldig mye positivt på idrettsfronten gjennom internasjonale arrangementer som skaper begeistring og økt aktivitet rundt omkring i hele landet. Derfor er det viktig at vi underveis ser på mulighetene for å være med og understøtte dette viktige arbeidet som idrettslag og særforbund gjør hver eneste dag.

Utstyrsordningen er også viktig, som noen var inne på, at en gjennom norsk idrett er med og prioriterer midler etter søknader fra klubber til utstyr til lokale lag og foreninger, for at de skal ha god aktivitet, og for at barn og unge skal slippe store egenandeler.

Ellers: Folkehelseiltak er helt nødvendige – økt fysisk aktivitet. Jeg vil bare minne om at Stortinget har et eget idrettslag. Vi har lagt et aktivitetskort i alle hyllene – Et sprekere Storting, så jeg håper også stortingsrepresentanter benytter seg av de gode tiltakene og bidrar til bedre folkehelse for alle – både ansatte og innsatte her på huset.

Presidenten: Det var dagens utfordring til dette huset.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:44:32]: Så langt har vel denne debatten egentlig vært et norsk mesterskap i å hylle idretten. Jeg tror jeg skal være forsiktig med å lage en rangering, men Asphjell gikk vel i sitt siste innlegg lengst i

så måte, der han skrøt av det fantastiske sykkelrittet Arctic Race of Norway, der altså regjeringen ikke har bidratt med en eneste krone, men han er frekk nok – tilgi meg for uttalelsen – til å ta æren for det. Det synes jeg det står «respekt» av.

Det har vært sagt mye, og de rød-grønne har jo forsvart grasrotandelen ganske godt. Det finner jeg litt merkelig, for det er en ordning som til de grader blir misbrukt av enkeltpersoner og også organisasjoner, faktisk så mye misbrukt at regjeringen endelig har tatt et initiativ til å endre regelverket. Det er jeg glad for. Det går penger til støtteklubber for Hells Angels, til å fremme øl, til å benytte dem som har spilleavhengighet for å få dem til å støtte sine organisasjoner, så der er det et svart middel. Grasrotandelen er ikke en ordning som skaper mer midler, det bare omfordeler de samme midlene på en helt annen måte.

Så er det nok også mye enighet, og representanten Kjersti Toppe viste i den forbindelse til den betydningen idretten har for folkehelsen. Da er det bare så synd at den samme representanten ikke kan støtte Fremskrittspartiets forslag om én time mer fysisk aktivitet i grunnskolen og vårt forslag om penger til ungdomsidretten tilsvarende statsgarantien for Ungdoms-OL. Det er for meg ganske merkelig.

Så er det en kjent sak at Fremskrittspartiet har en fin måte å få mer penger til idretten på ved å tillate utenlandske spillselskaper å etablere seg i Norge gjennom en lisensordning der staten kan være med og bestemme rammevilkårene. Vi sier at en del av den omsetningen – ikke overskuddet, men altså omsetningen – skal tilfalle idretten. Omsetningen er ikke et tall man kan trikse bort. I dag spilles det for 7 mrd. kr i utlandet. Enhver kan bruke sin egen kalkulator og legge inn prosentsatsen og se hvor mye penger som ville ha tilfalt norsk idrett dersom de midlene hadde kommet til Norge. Det er en interessant øvelse, og det anbefaler jeg flere å gjøre.

Det viktigste for meg er ikke å bekjempe Norsk Tipping, men å sørge for mer penger til norsk idrett. Det fortjener norsk idrett. Jeg synes det var ganske interessant det svaret som statsråden ga meg i replikkordvekslingen, der hun sa at det var bred støtte for ordningen, også blant idretten. Jeg er kjent med at mange idrettskretser ser på dette og ønsker at utenlandske spillselskaper skal få lov til å etablere seg i Norge. Så jeg ser fram til det neste idrettstinget, der man kanskje ser fornuften i det.

Olemic Thommessen (H) [11:47:59]: På tampen av debatten har jeg bare noen få kommentarer. For det første gjelder det forslag 9. Høyre skal stemme for forslag 9, og vi skulle egentlig ha vært inne på det forslaget hele tiden. Det har vært en inkurie her.

Så et par kommentarer til Stokkan-Grande, så han kan beholde nattesøvnen. Nei, Høyre kommer ikke til å ville avvikle grasrotandelen, men vi synes det er all grunn til å se nærmere på ordningen, ut fra de uregelmessighetene som representanten Korsberg beskrev, og som jeg skjønner at regjeringen også er oppmerksom på.

Det er et ganske viktig poeng at vi ikke omtaler grasrot-

andelen som midler som vi som politikere eller stat – hva skal vi si – skal sole oss i, slik jeg opplevde at f.eks. representanten Grøtting gjorde. Dette er altså penger som er vanlige tippenger i og for seg, men som er omfordelt etter en annen nøkkel, og som gir en skjevfordeling, som også burde bekymre. Men nå er nå ordningen engang slik at de som får pengene, legger merke til det, og de som mister dem, legger ikke merke til det, og derfor er det ingen som føler seg snytt. Like fullt er det en omfordeling fra ressursvake deler av organisasjonslivet til de ressurssterke, som kan sørge for å få mange tilhengere i ordningen, og det er altså ikke penger som verken Senterpartiet eller andre egentlig kan sole seg i. Det gjelder også tippemidler for øvrig. Jeg merket meg at statsråden var ute og delte ut 10 mill. kr til svømmeanlegg her forleden dag, som også er en restpott av tippemidler. Det er også en gratisvei til oppmerksomhet, men jeg unner henne i og for seg det, men minner om at det ikke er penger som er bevilget over noe statsbudsjett.

Så var mitt anliggende i denne sammenheng også å kommentere regelverkene med hensyn til bygg og anlegg. Realiteten er vel den – hvis man trekker det sammen – at regelverkene både for moms og for tippemidler i dag står i veien både for fleksible konsepter når det gjelder anleggsutbygging og for mer sammensatte finansieringsordninger, men det står også i veien for det å få full uttelling for de kreative kreftene og kontaktnettene som idretten selv står for, når det gjelder å mobilisere til bygging av idrettsanlegg. Jeg synes også det er grunn til å se på ordningen med lavterskelanlegg, og viser til de poengene som Skei Grande hadde om bowlehallen.

Presidenten: Representanten Jorodd Asphjell har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jorodd Asphjell (A) [11:51:25]: Til representanten Øyvind Korsberg: Hvis han hørte godt etter, sa jeg at denne meldingen ikke var skrevet i stein, men at man må se på mulighetene for hvordan det offentlige kan bidra i langt større grad når det gjelder arrangement av internasjonal art. Når det gjelder Arctic Race of Norway, har jo de fullfinansiert det bl.a. gjennom støtte fra fylkeskommuner og kommuner og ikke minst gjennom A.S.O., som er rittarrangør av Tour de France. Samtidig har lokale sponsorer bidratt i stor grad. Det er også sånn idretten daglig finansierer ulike arrangement.

Jeg vil også inn på dette med reglene for spillemidler. Det kan ikke være sånn som vi har sett, at når idrettshaller bygges, brukes idrettshallene til konserter, messer og ulike ting som ikke har noe med idretten å gjøre, men at de samtidig får finansiering gjennom spillemiddelpotten, som på en måte skal bidra til idrettsanlegg. Derfor er det viktig at vi har en grense for hvordan spillemidlene skal brukes etter at spillemidlene er utbetalt.

Statsråd Hadia Tajik [11:52:32]: Eg vil takke for ein god, spennande og engasjert debatt om idrettsmeldinga. Eg er begeistra for at det er såpass stor, generell, tverrpo-

litisk einigheit om mange av måla, sjølv om det har vore ueinigheit oss imellom.

Eg vil berre seie to kjappe ting til representanten Olemic Thommessen. Det er 15 mill. kr, ikkje 10 mill. kr som er sette av til svømmeanlegga som det her vert vist til. Det er kostnadseffektive svømmeanlegg. Oppfordringa kom frå Norges Svømmeforbund. Dei såg behovet for å byggje referanseanlegg som kan gjere det enklare òg for andre kommunar å byggje kostnadseffektive anlegg. Slike anlegg er ikkje berre billigare å byggje, men det vil òg kunne ha den konsekvens at dei er billigare å drifte. Det er jo ei av dei utfordringane ein ser at mange kommunar strever med, at anlegga vert kostnadskrevjande å drifte. For oss er det eit viktig mål at det vert bygd fleire svømmebasseng, og at svømmeferdigheitene til norske barn, unge og andre vert betre.

Heilt avslutningsvis ein munter merknad til same representant: Det er ingen grunn til å vere misnøgd med den merksemda som han sjølv får. Her om dagen klarte han å få merksemd i VG for at han i løpet av dei siste fem månadene berre har stilt meg tre spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [11:54:00]: I Danmark sier man litt ironisk at «hvad Bladene siger, er sandt». VGs oppslag, som statsråden viste til, må vel også skrives – hvis vi skal være velvillige med VG – på kontoen for inkurier. Det var nemlig ikke representanten Thommessen VG hadde snakket med, men det var representanten Thomsen de hadde snakket med. Jeg har aldri snakket med VG om dette. Jeg tror representanten Thomsen kan bekrefte at det oppslaget faktisk skriver seg fra en samtale han har hatt med VG, hvor han har ergret seg over at statsråden er lite å se i forskjellige sammenhenger. Det kan jeg sikkert slutte meg til i og for seg, men vi skal være forsiktig med å legge vekt på alt som står.

En liten kommentar også til representanten Asphjell, som syntes det var så dumt at man kunne bruke idrettshaller til flere ting. La meg bruke et helt konkret eksempel. Terningen Arena på Elverum synes jeg er et flott prosjekt. Det er realisert gjennom et samarbeid mellom Høgskolen i Hedmark, Forsvaret, jeg tror også Elverum kommune i noen grad, og noen private interesser – ikke all verdens, men noen er det. Der har man realisert et fantastisk flott idrettsanlegg, som under Festspillene i Elverum – og sikkert også noen andre ganger gjennom året – med enkle grep kan gjøres om til en konsertsal med opptil 2 000 sitteplasser. Det er et eksempel det er vel verdt å se på, og det er vel verdt å jobbe videre med den typen konsepter. Hvis jeg skal avslutte denne debatten med noe positivt, måtte det være med å oppfordre statsråden til å sette i gang noen piloter for den type utprøving. For er det noe vi er helt sikre på, er det at pengene til anleggsbygging ikke er for mange, de er snarere for få. Og uansett hvem i denne salen som kommer til å være flinkest til å dra opp sjekkheftet og bevilge i øst og vest, kommer det ikke til å være nok. Vi er nødt til å jobbe med å finne nye grep som realiserer prosjekter vi alle kan være enige om. Jeg tror Terningen Arena er et veldig godt eksempel på det. Jeg tror ikke noen vil mene at ikke det er et flott

prosjekt, og jeg tror det er potensiale for flere rundt om i landet.

Presidenten: Presidenten antar at representanten mente pilotprosjekter.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [11:56:53]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Norge og FN: Felles framtid, felles løsninger (Innst. 200 S (2012–2013), jf. Meld. St. 33 (2011–2012))

Sak nr. 3 [11:57:11]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Noregs deltaking i den 66. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av den 65. generalforsamlinga i FN (Innst. 32 S (2012–2013), jf. Meld. St. 19 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:58:43] (komiteens leder og ordfører for sak nr. 2): FNs legitimitet og evne til å oppfylle sine hovedfunksjoner som en normativ politisk og operasjonell aktør avhenger av at organisasjonen oppleves som relevant og effektiv. Dette medfører at organisasjonen må være i stand til å tilpasse seg utviklingstrekk i det internasjonale systemet, også med tanke på representasjon og deltagelse i de sentrale beslutningsorganer. En reell styrking av FN forutsetter reform og modernisering av nær sagt alle nivåer i organisasjonen. FN må også settes i stand til å svare på nye og mer komplekse typer utfordringer og kriser.

Dette er kjernen i det vi skal diskutere i dag, og det er dette en samlet komité har stilt seg bak i merknadene. Før jeg går videre, vil jeg benytte anledningen til å takke både komiteen for godt arbeid og dem som har gitt innspill underveis og på høring. Noen av dem er til stede her i dag, og

jeg må si jeg synes det er spesielt hyggelig at også Norges FN-ambassadør har tatt veien til Stortinget.

FNs rolle som normgiver og normutvikler er av særlig betydning, kanskje spesielt for et land som Norge. Uten havretten hadde Norge vært et helt annet sted enn vi er i dag. Men endrede maktforhold i verden, som stortingsmeldingen også skriver en del om, representerer selvfølgelig en hel rekke utfordringer for FN som system. Det er en konkurranse fra andre aktører, gjerne uformelle fora som vokser fram. Det er en konkurranse fra enkeltland som er sterke – i denne sammenheng kan man nevne Kina som et klart eksempel – og det er konkurranse fra andre aktører, f.eks. på den private arenaen. I og for seg er alle disse gode utfordrere til FN-systemet, men det betyr at måten man har tenkt på og arbeidet på i mange år, også utfordres.

Det er også et skille mellom FNs rolle som normgiver og normutvikler, der konkurransen ikke er spesielt sterk, og FNs rolle som utviklingsaktør, der konkurransen er særlig sterk. Dette er noe Norge selvfølgelig også er klar over i sitt FN-arbeid.

FN har vært pådriver bak den internasjonale rettsordenen som hersker i dag. Mye av folkeretten har sin opprinnelse i FN-systemet, og det skal vi som en liten nasjon være glad for. Et lite land har behov for sentrale kjøregler som gjør at ikke alltid de sterkeste vinner fram.

Enkelte påstår at FNs manglende handlekraft på enkelte områder i dag bare er et spørsmål om stormaktenes vilje til å bruke organisasjonen og FNs prinsipper. Det er for så vidt sant. Men FNs evne til å engasjere det multilaterale systemet er ikke bare et spørsmål om politisk vilje til samarbeid hos medlemslandene. Det er også behov for reformer av FN for å reflektere endringene i verdens maktforhold. Maktfordelingen i FN ble på sett og vis utformet på bakgrunn av de utfordringene verden sto overfor etter andre verdenskrig. Reformen har vært på trappene i flere tiår, men uten så forferdelig mange resultater. Mange nye land og nye aktører krever nå sin plass i systemet.

Diskusjonen er ikke bare et spørsmål om sammensetningen av FNs sikkerhetsråd. Den er i vel så stor grad en diskusjon og et maktspørsmål, i og med fordelingen mellom på den ene siden generalsekretæren, på den andre siden generalforsamlingen og på den tredje siden Sikkerhetsrådet. Dette er ofte 20–30 år gamle diskusjoner som ikke tar høyde for nye maktforhold, og som fortsetter i de samme sporene som de har gjort før.

Man kan på mange måter si at det som nå skjer med FNs rolle i Syria, også er et eksempel på FNs begrensninger, der man altså ikke klarer å komme til enighet om f.eks. sanksjoner, som ville vært et godt skritt videre.

Arbeidet med å fremme og opprettholde menneskerettigheter er en av FNs fremste oppgaver. Det er en av de tre søylene i FN-arbeidet. Derfor er det problematisk at menneskerettighetsarbeidet mangler ressurser, både i arbeidet med menneskerettigheter sentralt og ikke minst på bakken i hvert enkelt medlemsland. En samlet komité mener at Norge som en aktiv deltager og bidragsyter må legge enda sterkere press på FN for å finne en mer balansert fordeling av ressursene, sånn at en større del kanaliseres til arbeidet med menneskerettigheter. I dag går bare 3 pst. av FNs res-

surser til den ene av de tre søylene, nemlig arbeidet med menneskerettigheter. Det er i FN som det er mange andre steder: Den politiske oppmerksomheten er i sterk grad også der pengene er.

Spesielt viktig er det at man også gjør forbedringer i systemet med spesialrapportører, og at mandatet der blir styrket og konkretisert. Det er positivt at Norge sørger for å kunne gjennomføre uavhengige gjennomganger av prosjekter, men Stortinget forventer nok også at det blir offentliggjort hva slags resultater disse gjennomgangene gir.

Sentralt i arbeidet med menneskerettigheter er arbeidet i FNs menneskerettighetsråd. Der kan man si mye om sammensetningen av rådet, og om prosedyrene for sammensetningen av rådet, og det er klart at det er en utfordring for legitimiteten at mange land som systematisk bryter menneskerettighetene, også kan bli medlem av Menneskerettighetsrådet.

Høyre har i sine merknader skrevet inn at vi ønsker en ekstern evaluering av Norges innsats i Menneskerettighetsrådet da vi hadde medlemskap. Én ting er å delta i rådet, en annen ting er på hvilken måte vi deltar. En del av de tilbakemeldingene som har kommet, er at vi ikke i særlig grad brukte medlemskapet til å fremme forslag om enkeltland. Vi deltok der andre land gikk foran og tok lederskap. Vi har ikke hatt forslag til vedtak, men vi har hatt innlegg på temanivå, og mange har pekt på at vi i større grad burde stått opp som en klar kraft også som nasjon.

Det er også et sentralt poeng å anerkjenne landenes eget ansvar for å følge opp menneskerettighetsarbeidet. Det er ikke bare FN eller andre organisasjoner som kan sørge for det; det er landene nødt til å ta ansvar for på egen hånd. Og det er ingen tvil om at grunnleggende sivile og politiske rettigheter er under sterkt press i mange land. Det er en stor utfordring.

Det er også behov for en systematisk oppfølging av evalueringer av FN-organisasjoners innsats, med klare omprioriteringer og klare budsjettmessige konsekvenser. Det nevnte også utviklingsminister Heikki Eidsvoll Holmås under en debatt med meg på Dagsnytt Atten i går: at når Norge har begynt å gjøre det, gir det også resultater i form av at det legges merke til at vi gjør omprioriteringer.

Men det er også viktig å understreke at det arbeidet kan vi ikke gjøre alene. Det gir veldig liten påvirkning hvis Norge alene setter kriterier, eller Norge alene trekker ut midler til organisasjoner, uten at det gjøres i samarbeid med andre land. Her vil jeg kanskje spesielt understreke viktigheten av å samarbeide på nordisk nivå, og også med andre europeiske land eller andre land der vi har et naturlig interessefellesskap. Det er en utfordring for enhver FN-organisasjon at man kan risikere å møte et sett av 193 land som hver fremmer 10–15 kriterier for hvordan organisasjonen skal styres. Det lar seg ikke gjennomføre.

I januar var jeg i Wien og hadde et møte med sjefen i UNODC, Sandeep Chawla. Han fortalte at organisasjonen møtte nettopp de utfordringene i sterk grad nå, fordi de aller fleste givere trakk sine bevilgninger noe ned mens resultatkravene økte, men sprikte i alle retninger. Dermed ble det så å si umulig å etterleve disse kriteriene.

Høyre er tilhenger av at Norge opprettholder sterke kjernebidrag til FN-organisasjonene, selvfølgelig under forutsetning av at man leverer i tråd med de forutsetningene vi setter. Men det som er viktig med å opprettholde kjernebidragene i en tid hvor veldig mange givere trekker tilbake kjernestøtte og velger å bruke prosjektstøtte, er at det ikke blir gode prosjekter uten at man har en sterk kjernestøtte, en sterk organisasjon, som faktisk evner å utføre de prosjektene enkelte givere gir penger til. Derfor er det veldig viktig.

En samlet komité har også pekt på noen utfordringer med FNs fredsbevarende operasjoner og måten de gjennomføres på. Det knytter seg til mandater, til kommando og kontroll og til ujevn byrdefordeling mellom de finansielle aktørene – altså de landene som gir mest penger til operasjonene – og de landene som bidrar mest med tropper. Det er mange utfordringer for FN som i mange sammenhenger nå brukes til – eller iallfall bes om – å gripe inn stadig flere steder, når en del av disse systemene er vanskelige å implementere, men selvfølgelig også vanskelige å få en orden på som gjør at alle land kan stille seg bak det.

Til slutt vil jeg si at vi nå er i en uke hvor FN har møter om kvinner. I morgen feirer vi kvinnedagen. Jeg vil bare understreke at det arbeidet Norge skal gjøre i FN, både når det gjelder kvinner og vold, er ekstremt viktig, særlig fordi vi ser stadig flere av det jeg vil kalle uhellige allianser av land som forsøker å bringe kvinners rettigheter bakerst i køen, og som bryter ned det arbeidet som er bygd opp. I denne sammenheng kan jeg nevne at Iran, Vatikanet og Russland sammen er en veldig dårlig allianse på det feltet.

Det andre er at Norge må ta en aktiv rolle i diskusjonen om post 2015-agendaen på tusenårsmålene.

Eva Kristin Hansen (A) [12:09:12]: Vi lever i en verden i endring. De store utfordringene verdenssamfunnet står overfor, sprenger nasjonale grenser. Klimakrise, økonomisk krise, økende ulikhet, sosial uro og krenkelse av menneskerettigheter kan bare løses i fellesskap.

Samtidig ser vi at nye stormakter trer fram, og at vi har en endring i maktbalansen i verden. Å diskutere FNs rolle i denne utviklingen er derfor veldig interessant, for verden ser annerledes ut i dag enn den gjorde da FN ble opprettet. Vi må stille spørsmål ved om organisasjonen er i stand til å møte de utfordringene vi står overfor.

Norge har alltid vært en sterk støttespiller for FN, og ønsker fortsatt å være det. FN har en rekke funksjoner og roller. FN har en normativ funksjon og skal ivareta den internasjonale rettsorden. Det er viktig. Men vi ser at det er avstand mellom utviklingen av normer og den faktiske gjennomføringskapasiteten. FN har en rolle som den organisasjonen som kan legitimere bruk av makt, men vi vet at når Sikkerhetsrådet ikke evner å bli enig, sånn som i Syria, kan legitimiteten bli utfordret.

FN skal også være den store beskytteren av menneskerettigheter og samtidig spille en sentral rolle for utvikling og globale fellesgoder. Organisasjonen har derfor en rekke oppgaver som den må være i stand til å løse. Mange ting fungerer bra i FN i dag, men det er helt åpenbart at det er behov for reformer for å gjøre den mer effektiv og for

å oppnå resultater. Men det forutsetter at medlemslandene gir organisasjonen styrke til å gjøre den jobben.

Reformer trengs på alle nivåer. I meldingen tas opp behovet for en reform av Sikkerhetsrådet, og det er helt åpenbart at Sikkerhetsrådet må reformeres. Maktforholdene i verden er forandret, men det gjenspeiles ikke i den sammensetningen vi har i dag. Og det er stor uenighet om hvordan den skal være.

Og så har vi diskusjonen om vetoretten. Der er det også stor uenighet. De fem faste medlemmene ønsker f.eks. ikke å gi avkall på den, og vil heller ikke at nye medlemmer, eventuelt nye faste medlemmer, skal få det. Så reform av Sikkerhetsrådet er ikke enkelt. Men jeg mener det er viktig at Norge fortsatt holder den fanen høyt.

Som også komiteens leder nevnte, er det den internasjonale kvinnetiden i morgen. Da føles det naturlig å si litt om hvilken betydning FN har for kvinnes rettigheter og for likestilling. For Norge er det helt grunnleggende å fremme kvinners rettigheter i internasjonale fora, og særlig i FN, fordi FN er viktig for kvinner. Gjennom kvinnekomisjonen og kvinnekonvensjonen har kvinner blitt satt på dagsordenen, og de fleste land har faktisk forpliktet seg til å avskaffe diskriminering av kvinner. Vi har en rekke resolusjoner. Vi har fått opprettet UN Women. Gjennom tusenårsmålene har vi også fått en kraftig kvinnesatsing, sånn som kamp mot mødre dødelighet, for å nevne noe. Så det gjøres mye viktig og bra som betyr enormt mye for mange.

Men nå opplever vi, som også komiteens leder nevnte, at etablerte rettigheter er satt under press. Vi ser at vi har en allianse av konservative stater, frivillige organisasjoner og religiøse samfunn som systematisk jobber for å svekke det arbeidet som har blitt gjort, og som Norge har gått i bresjen for. Særlig gjelder det kvinnes seksuelle og reproduktive rettigheter.

I disse dager har FNs kvinnekonvensjon samlet ministre, NGO-er og likestillingsaktører i New York for sitt årlige møte, hvor temaet i år er avskaffelse og forebygging av vold mot jenter og kvinner. I fjor evnet man ikke å komme fram til et sluttokument, nettopp fordi det ble ført en kampanje av dem jeg nevnte, og det samme skjer i år. Det er de mest utrolige alliansene, med Vatikanet i spissen, som allierer seg med bl.a. Iran, og som har fått med seg mange andre land, både katolske og muslimske land, og konservative krefter i USA – nå trodde jeg at Vatikanet hadde andre ting å være opptatt av om dagen. Denne situasjonen er veldig alvorlig. Jeg må si at jeg er stolt av at vi har en likestillingsminister som talte alle disse imot da hun holdt sitt innlegg i New York. Det var modig, men også nødvendig.

Så får vi håpe at vi får et sluttokument denne gangen, men Norge må aldri gå med på et dokument som svekker den politikken som ligger til grunn i dag. Norge skal fortsatt gå i front for likestilling, og vi må jobbe langsiktig og hardt hvis vi skal lykkes.

Morten Høglund (FrP) [12:13:56]: Jeg vil først få takke komiteens leder for godt utført saksordførerskap og for å bidra til en veldig fokusert innstilling som har et overordnet blikk, men allikevel fokuserer på noen av de viktigste utfordringene.

Jeg vil få lov å starte med det også de to foregående talerne var innom, kvinneperspektivet. Jeg var til stede på FNs generalforsamling da man skulle velge det første styret i UN Women. Da var jeg svært fornøyd med Norges arbeid. Det er ikke alltid i slike sammenhenger – man er stort sett fornøyd, men her var jeg særdeles fornøyd da Norge brukte sin innflytelse til å hindre Iran fra å få en plass i styret i UN Women. Det var en viktig markering – det å skape allianser og være tydelig på hvem som ikke fortjener en plass i en slik organisasjon. Jeg kunne ønske meg mer av den tydeligheten i andre sammenhenger og i lignende tilfeller når det er snakk om kvinner, det er snakk om universelle menneskerettigheter, ytringsfrihet osv. – ikke bare at vi er tydelige, men vi kunne jobbet for å hindre land som Iran og dets likesinnede i å få plass ved styrebord.

I Norge er vi særdeles FN-tro, og det å stille utfordrende spørsmål omkring FN i dette landet er vel noe av det politisk mest ukorrekte man kan foreta seg. Den rådende oppfatning er at FN representerer internasjonal orden, fred og menneskerettigheter. Ingen andre internasjonale organisasjoner kan måle seg med FN i tillit og folkelig støtte. Slik sett er FN i en særklasse. Jeg skal på ingen måte prøve å rokke ved dette grunnleggende bildet av FN, for FN er viktig og uerstattelig, og FN tjener norske interesser. Hvis ikke FN eksisterte, burde etablering av en slik organisasjon vært øverst på vår politiske dagsorden. Havretten og folkeretten har vært nevnt. Jeg skal ikke gå videre inn på det.

Når vi og andre kommer med kritikk av FN, handler ikke det om å rive ned organisasjonen, men snarere om å gjøre den mer effektiv, bedre i stand til å løse sine oppgaver og ikke minst være enda tydeligere i forhold til sitt mandat. Det sies at FN ikke blir bedre enn det medlemslandene tillater. Det er for så vidt riktig, men FN er tuftet på noen verdier som alle land har forpliktet seg på. Målet må være at FN hjelper alle land med å strekke seg mot disse verdiene – man skal måles mot noe. Det å la medlemsland som åpenbart er autoritære, få lov å definere prioriteringene utfordrer FNs fundament, og det utfordrer oss som demokratiske stater.

Selv om vi mener FN er viktig og helt nødvendig som internasjonal aktør på mange områder, skal vi ikke være naive. Vi ser at flere av de områdene hvor FN naturlig skulle spille en rolle, helt eller delvis er i ferd med å bli overtatt av andre. Det gjelder f.eks. innen helse, men også på et mer overordnet plan i forhold til G20 og utfordringene der. Det er ikke nødvendigvis et uttrykk for at man bevisst vil undergrave FN, men det er et klart signal om at FN mangler effektivitet og ofte gjennomføringskraft. Det er derfor et skrikende behov for reform. Uten nødvendig reform risikerer vi at FN blir utspilt og mindre relevant. Det å være tydelig i kravet om reform er ikke et utslag av negative holdninger, snarere det motsatte.

Problemet synes ikke å være enighet om behovet for reform, selv om hva slags reform man ønsker, ikke alltid er like lett å få øye på. Hovedproblemet er å gjennomføre det. Norsk forvaltning kan sikkert synes svært konservativ, men i forhold til FN fremstår til og med Finansdepartementet som en dynamisk og endringsvillig enhet.

Selv om frontene i reformdebattene sikkert er glidende og alliansene ulike i forhold til hva som diskuteres, er det allikevel ofte slik at land som Norge og andre store bidragsytere er sterkere i ønsket om reform enn land som ikke på samme måte finansierer organisasjonen. Vi må spørre oss selv hvor lenge vi skal fortsette å finansiere en så stor del av organisasjonen med mindre de som er mest avhengige av våre bidrag, ikke er villig til å gjennomføre nødvendige effektivitetsforbedringer.

Duplisering av aktivitet er et kjerneproblem, behov for strammere mandat likeledes. Dette gjelder selvsagt i hele FN-familien. Noe har skjedd. Enkelte deler av FN har kommet langt, andre mye kortere. Det kan ikke være slik at ethvert globalt problem trenger en ny FN-organisasjon eller i det minste en stor konferanse eller serie av konferanser. Det er jo et paradoks at det er mer kostnadseffektivt å drive FN-kontoret GRID-Arendal, som er et kontor underlagt FNs miljøprogram, UNEP, her i Norge enn det er å drive et ordinært FN-kontor i Nairobi, dette fordi GRID har en løsere tilknytning og kan frigjøre seg fra FNs rigide organisasjonskrav. For øvrig vil jeg berømme GRID-Arendal for jobben de gjør ikke minst med å assistere land med å klarlegge sin sokkel utenfor egen kyst. Dette er praktisk arbeid som er med og understøtter havrettstraktaten. Når de er så effektive som de er, er ikke jeg redd for at Norge – og gjerne Arendal – får flere FN-aktiviteter, men da bør det skje på samme vilkår som for GRID, slik at man de facto gjennomfører reform ved å løsrive seg noe fra FNs byråkrati, men allikevel opprettholder en faglig og politisk forbindelse.

Sikkerhetsrådsreform er absolutt et aktverdig mål, men vi er av den formening at dette ikke er et tema der man bør bruke mye politisk og diplomatisk energi. Det er gode grunner til å diskutere endringer, men det er også svært lite sannsynlig at slike endringer – i hvert fall store, grunnleggende endringer – vil finne sted. Vi tror heller energien bør fokuseres andre steder. Hvorfor i all verden skulle ett av de fem permanente medlemmene av Sikkerhetsrådet, som i tillegg har veto, gi avkall på dette? Det er svært urealistisk.

Alle land er like, men noen er åpenbart mindre likt enn andre. Hatobjektet i FN er Israel. Ikke noe annet land får så mange landspesifikke resolusjoner rettet mot seg. I 2011 var det mer enn dobbelt så mye fordømmelse av menneskerettighetsbrudd i Israel som i Sudan. Sudan var for øvrig nummer to på listen og Syria nummer tre. Selv under de verste overgrepene i Syria har ulike FN-institusjoner brukt mer tid og energi på Israel enn på Syria – mye mer tid.

Nå er det selvsagt ikke slik at Israel ikke skal få kritikk eller ikke fortjener kritikk, men skjevheten er åpenbar. I generalforsamlingen er det flere av landene som står bak den sterkeste kritikken, som fortsatt ikke anerkjenner FNs delingsplan fra 1947, som etablerte staten Israel.

I FNs menneskerettighetsråd har vi opplevd spesialrapportører som både har benektet omfanget av holocaust og fremmet antisemittiske holdninger. Parallelt med denne åpne kampen mot staten Israel velges f.eks. Syria til en viktig post i en avkoloniseringskomité. Dette skjer så sent som i år. Israel ville selvfølgelig vært helt utelukket fra slike valg, men Syria er åpenbart fortsatt i en forfatning

hvor de ønskes velkommen i det gode selskap i deler av FN.

Dette føyer seg dessverre inn i rekken av valg der stater med åpenbare mangler innen menneskerettigheter og demokrati blir satt til å lede slikt arbeid. Det er viktig å få alle med, men når stater som Pakistan og Cuba bruker sine verv til å hindre kritikk av egne utfordringer og avsporer det som burde vært viktig, må vi reagere. Dette gir hele FN-systemet et dårlig rykte, og det avsporer også arbeidet med å få på plass en fredsprosess og forsterker konfliktlinjene. Vi kan ikke fortsette å la FN bli misbrukt på denne måten.

Til slutt har jeg noen ord knyttet til de fredsbevarende styrkene: Det er betydelige utfordringer på det området, og komiteen tar tak i en del av dette. Jeg vil si at noen av mandatene som har vart over mange år – jeg vil trekke frem f.eks. Kypros, som jeg har gjort tidligere i denne salen – burde man grunnleggende se på. Hvor lenge skal FN være en deltager på Kypros, uten at det er noen som helst bevegelse? Det har vært forsøk på bevegelse de senere årene, men ingen bevegelse har skjedd. Det er lite meningsfullt det som skjer f.eks. på Kypros. Jeg kunne også brukt andre eksempler. Man må ha en gjennomgående fornying av mandat, som også stiller åpenbare krav til partene om å komme videre i slike fastlåste konflikter.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:23:54]: For Kristelig Folkeparti er det viktig med en solid oppslutning om FN og at folkeretten skal stå sentralt i norsk utenrikspolitikk. Men, som det har vært nevnt, vi har lenge sett at FN som organisasjon har stort behov for reform. Vi trenger et mer slagkraftig, resultatorientert og effektivt FN. For å få det til må vi ha systematisk evaluering, kontroll og innsyn. Forbedring er viktig i seg selv, og selvfølgelig fordi FNs oppgaver er så viktige. Det gjelder ikke minst FNs oppgave som normgiver og garantist for den internasjonale rettsorden. Og for et såpass lite land, som Norge tross alt er, er FN desto viktigere, og internasjonal rettsorden er spesielt viktig.

Av og til kan debatter om FN gi det inntrykk at vi gir mye til FN, men får veldig lite igjen. For meg er det et litt korttenkt syn. Da overser vi den utvikling FN har hatt, f.eks. når det gjelder internasjonal rett, som faktisk har hatt stor betydning for den velstanden vi i dette landet har i dag. Havretten er det fremste eksemplet nettopp på det. Norge har bl.a. gjennom arbeid i FN fått utvidet sine fiskerigrenser, og vi har fått råderett over enorme olje- og gassressurser på kontinentalsokkelen utenfor vårt langstrakte land, takket være også FN og FN-systemet. Norge ville faktisk ikke vært det samme uten rettighetene vi har fått bekreftet gjennom folkeretten.

FN har ikke bare en rolle som normgiver. Vi har fått et FN som har en betydelig rolle som operasjonell aktør og tjenesteleverandør. FN-organisasjonene leverer et vidt spekter av tjenester i nesten alle felt, f.eks. humanitært arbeid, koordinering av kriseinnsatser, langsiktig utviklingsarbeid, rådgivings- og overvåkingsarbeid, meklingsarbeid, fredsbevarende oppdrag og mye annet. Som tjenesteleverandør må også FN-organisasjonene tåle å bli vurdert opp mot alternative kanaler. Mange FN-organisasjoner har for-

bedringsbehov. Vi er en stor bidragsyter, og vi har derfor også grunn til å få innflytelse. Den må vi bruke i styre-rommene, og jeg viser til en debatt vi har hatt om det tidligere, bl.a. som følge av en rapport fra Riksrevisjonen. Vi kan også rekruttere flere nordmenn til FN-stillinger, og vi kan påvirke ved å gi mer støtte til de organisasjonene som fungerer godt, og holde igjen overfor andre.

Det har vært snakk om reform, og det er vel grunn til å si at vi da snakker om mer enn en reform som går ut på at FNs 5. komité må få et endret drikkemønster, som jeg ser av dagens aviser.

Noe som har stått høyt på reformagendaen, er reform av Sikkerhetsrådet. Alle ser at maktforholdene er betydelig endret siden FN-pakten ble vedtatt, og det gjenspeiles ikke lenger i rådets sammensetning. Dermed svekkes også representativiteten. Samtidig er det en utfordring at noen av de nye stormaktene ikke fullt ut deler de visjoner og verdier som FN skal kjempe for. Ett eksempel på dette er menneskerettighetene, hvor FN skal være en pådriver og vaktbikkje. Men i praksis har FN blitt en kamparena mellom liberale rettsstater som vil styrke menneskerettighetene, og motkrefter som heller hyller suverenitet og ikke-innblanding i staters indre anliggende.

Reformarbeidet står også i stampe fordi ingen av veto-maktene vil oppgi sine egne privilegier, selvfølgelig.

Regjeringen avklarer i meldingen – så vidt vi kan se – ikke hva som er norsk strategi når det gjelder reform av Sikkerhetsrådet. Hva slags sammensetning vil Norge arbeide for? Vi gir den utfordringen til utenriksministeren i dagens debatt.

Man kan si mye godt og negativt om FN, men vi får vel ta med oss at FN aldri blir mer enn det medlemslandene faktisk gjør FN til. Deri ligger en stor utfordring – også for Norge.

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:29:13]: La meg begynne med å takke komiteen for en meget god og samlende innstilling. Det er et område av norsk utenrikspolitikk som både tillegges stor vekt og der det også er bred enighet, og det mener jeg er veldig viktig. Det er viktig å ta vare på den, og det er – med referanse til poenget fra representanten Høglund – viktig at et land som er opptatt av FN, som tror på FN, og som mener at FN bør styrkes, også tør å ta den kritiske debatten. Det vil være en misforstått måte å støtte opp om FN på, om man bare skulle bejuble det som går bra, uten å trekke fram det som går dårlig.

Så har jeg lyst til å si at jeg setter veldig stor pris på at det også i komiteens innstilling, som i meldingen, så tydelig reflekteres at Norge har en klar egeninteresse av FN, av folkeretten, av havretten, som det mest umiddelbare eksempel. Men det er jo kun ett av veldig mange områder der Norge lever godt på at vi har en ordnet internasjonal retts-tilstand, og at vi styrker og investerer i den internasjonale rettstilstanden.

Det ble sagt at Norge var et lite land. Det er vi vel for så vidt fortsatt i befolkningsmessig sammenheng. Men vi er verdens 24. største økonomi, så hadde man hatt G25 istedenfor G20, hadde vi vært et klart medlem. Slik ses vi nok også på ute – som en energistormakt, en globalt engasjert

aktør, en stor investor og et land som stiller opp for multi-laterale løsninger. Så vi har både direkte og indirekte interesser – interesser som er våre, og interesser vi deler med andre. I det lys bør vi forstå FN.

FN er, som det ble sagt av komitélederen, uovertruffen på den normative arenaen. Rett og slett det faktum at 193 land, altså praktisk talt alle stater i verden, er medlem i FN, gir FN en tyngde som ingen andre kan sies å ha. Som normgiver er FN derfor særlig viktig. Det er også slik at FN gjennom årene har utviklet seg til å bli en stor operatør og en stor leverandør av tjenester. Også her vil jeg si meg enig i at det er forskjell på FNs effektivitet på disse to arenaene.

Jeg tror det er veldig viktig å merke seg at det den nå-værende generalsekretæren, Ban Ki-moon, har lagt særlig stor vekt på – spesielt nå i hans andre periode – er utviklingen av partnerskap, der man istedenfor til stadighet å opprette enda flere organisasjoner, fond, programmer og særorganisasjoner, heller sørger for brede allianser mellom ulike FN-organisasjoner på den ene siden og andre organisasjoner og private initiativer på den andre, f.eks. på helsefeltet. Mye av grunnen til at man har kommet veldig langt i å levere på viktige deler av tusenårsmålene, er den evnen til å bygge brede allianser. Kanskje det er noe her som peker framover for FN? Det er en viktig debatt å ta.

Så vil jeg si noen ord om spørsmålet knyttet til reform av ett av FNs to viktigste organer, altså FNs sikkerhetsråd. Sikkerhetsrådet er jo av verdenssamfunnet gitt særlige fullmakter som ingen andre har, rett og slett en overnasjonal myndighet til å beslutte i spørsmål som krig og fred. Offensiv bruk av makt kan som kjent brukes i selvforsvar, og hvis det ikke brukes til selvforsvar, må det skje etter vedtak i FNs sikkerhetsråd. Derfor er det rådets legitimitet og effektivitet utrolig viktig.

Det er jo et broket bilde. Vi så så sent som i 2011 at Sikkerhetsrådet klarte å samle seg om viktige beslutninger, både i Elfenbenskysten og i Libya. Vi ser i disse dager at FNs sikkerhetsråd har klart å samle seg i stadig tydeligere budskap mot Nord-Korea. Det er svært viktig for verdensfreden at USA, Kina, Russland og de andre faste medlemmene nå har samme tilnærming til det som skjer rundt Nord-Koreas atomprogram. Der ser vi på mange måter at FNs sikkerhetsråd gjør det som er forventet av dem. Samtidig har vi – som flere har vært inne på – Syria, hvor man ikke klarer å samle seg. Som jeg var inne på i min utenrikspolitiske redegjørelse for kort tid siden, påhviler det de fem faste medlemmene av Sikkerhetsrådet et særlig ansvar for å ta mer seriøst tak i den situasjonen. Det er ikke det samme som å si at vi, eller noen andre, har den endelige formelen. Men det at de er splittet, er et problem i seg selv. Vi har solid erfaring som viser at regionale, lokale, nasjonale og internasjonale konflikter blir verre når Sikkerhetsrådet er splittet enn når Sikkerhetsrådet har et samlet standpunkt, enten det dreier seg om direkte innblanding eller ikke. Jeg må i den forbindelse også få lov til å si at vi har uttrykt vår avsky og fordømmelse over det faktum at det nå er flere FN-tjenestemenn som er kidnappet av deler av opposisjonen i Syria. Det er en helt uakseptabel framferd, og tjenestemennene må umiddelbart løslates. Det må være en særlig respekt for

dem som stiller opp på vegne av verdenssamfunnet i slike situasjoner.

Det er av den grunn viktig at vi har en debatt om sammensetningen av FNs sikkerhetsråd og arbeidsmåtene i Sikkerhetsrådet. Det er helt riktig, som det er blitt sagt, at en grunnleggende reform av FNs sikkerhetsråd ikke er nær forestående. Det har vært diskutert langs stort sett de samme linjer i tiår etter tiår. Grunnen til at det ikke endrer seg, er – som det allerede er sagt tidligere i debatten – at vetomaktene også har veto mot endringer i sin egen status, og de går ikke i front for å dele den makten med flere, for å si det slik. Dette gjelder vetomakter i både øst og vest.

Samtidig trenger vi en prinsipiell diskusjon før vi går inn og plukker de enkeltland som eventuelt skal få vår støtte til å bli medlemmer. Den nåværende ordningen er en ordning som ble til i 1945, før røyken etter annen verdenskrig hadde lagt seg. Da ønsket de som ble de store seierherrene å lage en slags stormaktkonsert: Alle land er like, men noen land er likere enn andre. Noen land skulle da få både permanent sete og vetoett, mens vi andre litt mindre like skulle få være med etter et rotasjonsprinsipp. Dette stemte Norge for. Norges forhandlingsleder var da Trygve Lie, daværende utenriksminister. Han argumenterte for, og støttet opp om, den løsningen. Jeg mener det var riktig, gitt datidens maktforhold. Det var det beste man kunne få til da. Man hadde også ferske erfaringer fra det mislykkede Folkeforbundet i 1920- og 1930-årene med seg. Spørsmålet er om man i det 21. århundre bare skal repetere den modellen ved å legge til et par nye land, eller om man skal gå mer grunnleggende til verks. Når vi snakker om en grunnleggende reform, er det rett og slett en invitasjon til en litt bredere diskusjon om det. Bør f.eks. Sikkerhetsrådet fange opp det forhold at etter 1945 har det utviklet seg sterke regionale sammenslutninger som knapt nok eksisterte, og knapt nok var påtenkt, i 1945? EU er ett eksempel, Den afrikanske union et annet, og også etter hvert det som vokste fram som ASEAN. Det er flere andre eksempler. Bør det være en direkte kobling mellom dem og Sikkerhetsrådet? Vi har ikke et endelig svar på det. Hvordan skal man sørge for at nye medlemsland framstår som representative for mer enn seg selv? Det må jo være argumentet for en endret sammensetning. Nettopp fordi vi tror vi har litt tid i den debatten, og fordi ingen forslag har fått tilslutning så langt, mener vi at Norge er et land som godt kan gå i front for å ta en slik diskusjon.

Så vil jeg understreke den vekten vi legger på FNs arbeid med menneskerettigheter. Jeg snakket en god del om det i redegjørelsen min. Jeg vil også understreke at FN og FNs menneskerettighetsråd og FNs høykommisær for menneskerettigheter naturligvis er helt sentrale institusjoner for det arbeidet. I tråd med komiteens ønske har vi i lengre tid samarbeidet med andre likesinnede land om nettopp å øke allokeringen av midler til f.eks. FNs høykommisær for menneskerettigheter, og menneskerettighetsarbeid generelt. Vi har vært opptatt av å sette viktig tematiske saker på dagsordenen i Menneskerettighetsrådet mens vi var der, ikke minst arbeidet for forsvaret av menneskerettighetsforsvarere, altså beskyttelsen av dem som stiller opp for menneskerettigheter. Vi har

også engasjert oss i landspesifikke situasjoner en rekke ganger.

Innenfor det brede feltet vil også jeg sterkt understreke det som skjer akkurat nå: arbeidet med Kvinnekommisjonen – i det hele tatt arbeidet med likestilling og kvinners rettigheter – men også med minoriteter, ikke minst seksuelle minoriteters rettigheter. Her har verden gjennom FN gjort betydelige framskritt, men vi står nå i en situasjon hvor vi ser trusler fra gamle og fra nye hold. Norge ønsker rett og slett å være i front i arbeidet med å møte den negative utviklingen og holde oss på et positivt spor. Derfor er dette en tematikk som vil stå veldig sentralt innenfor det brede arbeidet med rettigheter som vi ønsker å stå i spissen for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Høglund (FrP) [12:39:28]: Når det gjelder sikkerhetsrådsreform og sammensetning av Sikkerhetsrådet, gir utenriksministeren en god beskrivelse. Det er ikke vanskelig å slutte seg til begrunnelsen for at en slik grunnleggende debatt er riktig og nødvendig, også tidsmessig.

Men er det korrekt bruk av politisk energi å kaste seg inn i det? Utenriksministeren har vært vert i Oslo nylig for en konferanse om å få slutt på atomvåpen, og ære være ham for det. Burde ikke kraften legges inn på slike tematiske områder istedenfor på noe som egner seg bedre på et studentseminar?

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:40:17]: Spørsmålet er godt. Jeg vil si det slik at det ville være helt feil bruk av tid om dette var det vi brukte all energien på. Tvert imot er det en rekke mer akutte og umiddelbare utfordringer, herunder FN-systemets arbeidsmetodikk og evne til å levere som en helhet og samordne innsatsen, som er minst like viktig her og nå.

Mitt poeng var at nettopp fordi vi nå har en viss tid på oss fordi det ikke er en debatt som ser ut til å komme fram til et mål i nær framtid, bør den debatten føres. Jeg konstaterer at svært mange av de framvoksende maktene etterspør den debatten. Vi kan vel i og for seg leve med den sammensetningen som er nå, men det er en rekke land som nå blir stadig viktigere på den globale arenaen, som krever at den debatten tas. Det må vi forholde oss til, fordi vi forventer også at de landene tar et medansvar for det internasjonale systemet, økonomisk og politisk. Da kan ikke vi bare avvise den debatten, vi må ha et reelt standpunkt i den.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:41:40]: Jeg vil gjerne innom det som både utenriksministeren og komitélederen snakket om, nemlig dette med disse uhellige, eller nye, alliansene som vi til stadighet ser. Det er kvinnedag i morgen – den skal jeg feire i Paris. Også i Europarådet har vi lagt merke til dette. Man var to stemmer fra at Europarådet fordømte kvinners rett til selvbestemt abort. Jeg lurar på hva utenriksministeren tenker om hvilke muligheter vi har for å bryte opp disse alliansene og være på vakt, så vi ikke får noen dramatiske vedtak.

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:42:32]: Jeg takker for et viktig spørsmål.

Først vil jeg si at det første vi må gjøre, er å sørge for å holde orden i eget hus, slik at det ikke stilles spørsmål ved den abortloven vi har her i Norge. Det mener jeg er et viktig innenrikspolitisk tema med utenrikspolitiske dimensjoner. For om det skulle skje, tror jeg det ville glede nettopp de uhellige alliansene vi snakket om, så her oppfordrer jeg alle til å tenke seg godt om.

Når det gjelder alliansene der ute, vil jeg si to ting om det. Det som er alarmerende og alvorlig, er at de er tydelige, de er organiserte, og de trekker i feil retning. Det som er positivt, er at de forsøker å bruke de institusjonene vi har laget for å snakke om nettopp denne typen spørsmål. Det er bedre at de tar spørsmålene til enten Europarådet eller FN enn at de bare gjør det på egen hånd, for da får vi også en arena. Det viser betydningen til FN og det multilaterale systemet og tilsvarende regionale organisasjoner for den internasjonale normative diskusjonen, og sånn sett er det bra at det er der den debatten føres.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [12:43:48]: Jeg hadde gleden av å være delegat på FNs generalforsamling høsten 2009. Det var et veldig lærerikt og godt opphold. Av de problemstillingene som ble løftet flere ganger i møtene vi hadde der, var ikke bare konkurransen FN møter fra andre land og andre organisasjoner, men også den interne konkurransen mellom FN-organisasjoner. Det var spesielt ett tema som gikk igjen ofte, og det var at UNDP etter hvert har blitt såpass stor at den spiser seg inn på andre organisasjoners særmerker. Dermed er det også vanskelig å få koordinert innsatsen godt nok.

Jeg vil gjerne at utenriksministeren skal si litt om hva Norge tenker om konkurransen mellom de ulike organisasjonene. Én problemstilling er at mange land opplever at det plutselig er veldig mange FN-aktører på bakken i et gitt land, og at det er vanskelig å koordinere innsatsen dem imellom. Men dersom det i tillegg er slik at enkelte FN-aktører spiser seg inn på områdene til de andre, og at man dermed dupliserer kapasiteten mange steder, er det en ineffektiv måte å drive en så viktig organisasjon på.

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:44:56]: Igjen, dette er en meget viktig problemstilling. Nå skal også jeg vokte meg vel for å spise meg inn på utviklingsministerens område, siden utviklingsministeren er til stede i salen og sikkert mener mye om dette. Men jeg vil si helt generelt at Norge i mange år har stått veldig sentralt i arbeidet for et FN «delivering as one» – integrerte operasjoner innenfor fredsbevarende arbeid – og på en rekke andre områder fokusert på hvordan FN-organisasjonene må virke bedre sammen. Det går ut på å prioritere og sette klare mål, og på at man ikke begynner med å legge til grunn hva de forskjellige organisasjonene kan og har lyst til å gjøre, men hva man i en bestemt landsituasjon eller region trenger å gjøre, og så allokere oppgavene etter det.

Det er ikke enkelt, og generalsekretæren har begrensede fullmakter til å løse den problemstillingen, nettopp fordi så mye av ressursene styres direkte til organisasjoner. For-

skjellige land har forskjellige favorittorganisasjoner, som da får – skal vi si – en heilagjeng utenfor som støtter opp om at akkurat de skal gjøre akkurat det. Jeg mener at en av de viktigste reformagendaene som gir mening her og nå, er å fortsette arbeidet med ett FN.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [12:46:09]: Jeg vil allikevel fortsette litt i det samme sporet, men i en litt annen sammenheng: En av instansene som var på høring i komiteen, Human Rights House Foundation, rettet relativt skarp kritikk mot UNDP fordi organisasjonen blir for tett knyttet til myndighetene i de landene de opererer i. Det betyr at de lar være å ta opp menneskerettigheter i særlig grad. De nevnte Kaukasus spesielt, der UNDP har vært for nær autorative regimer i mange land og dermed lar være å løfte fram en av de søylene som FN-arbeidet bygger på, nemlig menneskerettigheter.

Hvilke føringer og diskusjoner legger Norge vekt på i dialogen med UNDP og andre for å hindre at den type ting skjer?

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:47:02]: Det er et kjent fenomen at når en FN-organisasjon, enten det er UNDP eller FN representert på en annen måte, jobber tett med et lands myndigheter, kan det føre til at man får til reell framgang. Man samarbeider om menneskerettighetsspørsmål og rettighetsspørsmål generelt, og man føler på en måte at man har medeierskap til den relative framgangen. Det gjør at man avstår fra kritikk av de åpenbare svakheter som er der. Dette har vært drøftet og diskutert en rekke ganger – hvordan kan man sørge for at man er både en partner på innsiden og en kritiker litt fra utsiden, i samme situasjon. Det kan man gjøre f.eks. ved å dele på rollene og ved en høyere grad av bevissthet.

Jeg vil bekrefte at dette er en problemstilling vi er opptatt av, og som er reell. Norges syn er at man ikke skal gå av veien for å si fra om kritiske forhold knyttet til menneskerettighetene. Vi ønsker, som vi snart får høre, å vri mer av bistanden til å følge opp konkrete menneskerettighetsframganger og straffe det motsatte. Det er et pågående arbeid å finne denne balansen.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:48:27]: Når det gjelder FN-reform og Sikkerhetsrådet, konkluderer jeg med at utenriksministeren ønsker en bedre representativitet, men er åpen for hvordan det eventuelt skal skje – så det lar jeg ligge.

Men utenriksministeren var inne på den svært beklagelige situasjonen vi nå har i Syria, knyttet til dem som driver humanitær innsats. Vi ser vel egentlig at det er større og større fare for at de som ikke er villig til å respektere humanitærretten, får større spillerom eller tar seg et større spillerom. Det er utrolig negativt for sivilbefolkningen i de ulike områdene. Min utfordring til utenriksministeren er rett og slett: Hvordan ser han på den utviklingen vi nå er vitne til?

Utenriksminister Espen Barth Eide [12:49:27]: Den utviklingen ser jeg på med aller dypeste alvor. Det er akku-

rat slik det er: Vi ser nå en ytterligere forverring i oppførselen fra Assad-regimets side, naturligvis, men også fra store deler av opprørsbevegelsens side. Direkte angrep på helsearbeidere og annet humanitært personell, målrettet skyting mot sykehus og ambulanser f.eks., er en meget alvorlig situasjon. I nært samarbeid med Den internasjonale Røde Kors-komiteen fokuserer vi spesielt på det og har et arbeid sammen med land som står de ulike partene enda nærmere enn vi kanskje gjør, for å minne om de forpliktelser og de mulige straffesanksjoner som i framtiden kan følge av at man ikke forholder seg til humanitærretten. I vår dialog med den syriske opposisjonen minner vi om at de må gå foran med et godt eksempel. De skal bygge legitimitet i sitt arbeid for å få et nytt styre i Syria. Da må de også være opptatt av disse tingene selv.

Det er meget alvorlig. Vi er meget engasjert.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Svein Roald Hansen (A) [12:50:52]: Jeg hadde gleden av å være med i Stortingets delegasjon til FNs generalforsamling i 2005. Jeg tror de fleste som har vært med på det, har opplevd det jeg opplevde. Da vi var rundt i de ulike kontorer og organer i FN, var den røde løperen rullet ut, for her kom representanter for en av de største bidragsytere. Slik sett er vi en viktig støttespiller for FN. Men det må ikke forlede oss til å tro eller til å tenke at vi er viktigere for FN enn FN er for Norge.

FN er det internasjonale samfunns viktigste politiske arena, en helt sentral institusjon for internasjonal rettsutvikling, statsbygging, beskyttelse av menneskerettigheter, utviklings- og humanitærpolitikk og krisehåndtering og en helt sentral – som mange har lagt vekt på – normgiver, slik en samlet komité uttrykker det i sine merknader.

FN er bærebjelken i en verden der felles institusjoner og konvensjoner regulerer forholdet landene imellom. Det er viktigere for mindre land enn for store land.

Havretten er et viktig stikkord, som bl.a. representanten Hans Olav Syversen la stor vekt på. Dette perspektivet må ligge over vår politikk i og overfor FN. Jeg synes enkelte av særmerknadene fra opposisjonspartiene ikke helt tar inn over seg dette grunnleggende perspektivet.

Fordi FN er viktig, er det viktig at FNs organer og organisasjoner fungerer best mulig. Derfor har Norge hatt et veldig aktivt engasjement for å reformere og forbedre FN. To norske statsministre, Gro Harlem Brundtland og Jens Stoltenberg, har begge sittet i komiteer som har jobbet med dette. Vi har ikke bare vært FNs gode støttespiller. Vi har også vært – og skal fortsatt være – en krevende støttespiller. Men det er – som det er påpekt både i innstillingen og i debatten – viktig at krav til og evalueringer av de ulike organene, særlig når det gjelder dem som leverer tjenester på bakken, er best mulig samordnet, slik at de ikke har for mange sett å forholde seg til.

Jeg vil kommentere noen av særmerknadene. Fremskrittspartiet er mest kritisk til FN, selv om den minneverdige uttalelsen fra partiets leder om FN som trussel mot verdensfreden heldigvis ikke er reflektert i innstillingen. Partiet mener Norge i større grad burde kunne stille krav

til prioriteringer og sette krav med hensyn til hva pengene brukes til.

Norge er ett av 193 medlemsland. Hva slags effektivitet vil vi få hvis alle giverland skal sette sine krav til prioriteringer og til hva pengene brukes til? Dette er blant årsakene til manglende samordning, som nettopp ble berørt i replikkvekslingen her, mellom ulike FN-enheter – man har sine sponsorer som stiller for mange spesielle krav. Dette må skje gjennom overordnede føringer som landene vedtar i FN-systemet, og ikke fra de enkelte land. Hvis ikke vil det fort bli ikke bare kryssende føringer, men også motstridende føringer.

Det som i framtiden kan bli en hovedutfordring for FNs rolle og legitimitet, er den sterke endringen som nå skjer i de globale maktforhold. FN-systemet bygger på maktforholdene etter krigen og i begynnelsen av 1950-tallet.

Når det gjelder en av de viktigste oppgavene FN har, den fredsbevarende, styres FN i realiteten av fem vetomakter. En av de fem kan blokkere, og det har de ofte gjort. Vi ser det når det gjelder Syria nå. Libya står som et unntak. Derfor er en reform av Sikkerhetsrådet viktig. Vi må ikke gi opp, selv om det ser tungt ut.

Fremskrittspartiet sier i sine merknader at de er uenig i dette. De setter opp en merkelig motsetning mellom legitimitet og representativitet. De skriver i sine merknader at «det historisk har vist seg langt viktigere hvilken legitimitet Sikkerhetsrådets medlemmer har, enn i hvilken grad de har blitt oppfattet som representative».

Hva landene står for, er selvsagt viktig, men representativiteten er også en del av grunnlaget for legitimitet. Jeg synes det mest oppsiktsvekkende likevel er at partiet skriver i sine merknader at «det ikke er gitt at norske interesser er best tjent med en reform av Sikkerhetsrådet», fordi de «foreslåtte modeller har også til felles at de søker å øke representasjonen til land som Norge har lite til felles med, økonomisk, kulturelt og politisk».

Dette er en oppskrift på handlingslammelse av en organisasjon. Hvis alle skal sitte og se på hva som er best for seg, og ikke på hva som er best for organisasjonen, blir det meget krevende å få til en endring.

Når det gjelder debatten om FNs menneskerettighetsråd og om hvem som skal inn i det såkalt gode selskap, tror jeg det er viktigere å ha – la oss kalle dem – verstinglandene innenfor og med, slik at de kan snakkes til, og slik at vi kan rette en pekefinger mot dem, enn å ha dem utenfor. Jeg tror ikke de engang gidder å lese resolusjonene, hvis de er satt på gangen.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:56:04] (ordfører for sak nr. 3): Først til Innst. 32 S for 2012–2013 om «Noregs deltaking i den 66. ordinære generalforsamlinga i FN». En samlet komité står bak alle merknadene. Jeg vil bare påpeke et par ting.

Komiteen synes det er viktig med deltagelse i den ordinære generalforsamlingen. Dette er en arena der svært mange stats- og regjeringssjefer møtes, og hvor bilaterale møter nesten er like viktig som møtene i plenum. I tillegg har komiteen merket seg at en resolusjon som fordømmer menneskerettighetsovergrepene som syriske styresmakter

har gjort mot sin egen befolkning, har blitt drøftet i plenum. Vi mener også at det er beklagelig at Sikkerhetsrådet ikke har vært i stand til å samle seg om sterkere tiltak mot Syria, for om mulig å stanse borgerkrigen i landet.

For øvrig viser jeg til merknadene i innstillingen. Så går jeg over til resten av mitt innlegg.

Verden trenger FN, og FN trenger verden. Men trenger verden det FN vi ser i dag? Det kan vel med rette hevdes at FN ikke er særlig effektiv, dette til tross for at generalsekretæren gjentatte ganger har understreket viktigheten av å ha en effektiv organisasjon. Reformen har vært foreslått, men dessverre har disse ikke vært mulig å gjennomføre. FN er en enorm organisasjon. Jeg antar at ting tar lang tid. Likevel burde man snart se resultater, skal man ha noen tiltro til FN-reformen.

FN bør også være relevant. Personlig er jeg svært usikker når det gjelder tilliten til deler av organisasjonen, når land som gang etter gang bryter de universelle menneskerettighetene – og her er jeg ikke enig med representanten Svein Roald Hansen – sitter i Menneskerettighetsrådet. Det er klart at det er problematisk med nye typer allianser som viser muskler også når det gjelder valgene inn i rådene. Likevel bør det være en helt nødvendig forutsetning at landene følger opp FNs menneskerettighetskonvensjon før de slippes til og gis mulighet til å sanksjonere andre land for brudd på de samme rettighetene.

Jeg har sagt det tidligere, og jeg er fremdeles av den oppfatning at når kriser oppstår i verden, må FN ha et overordnet koordineringsansvar – dette er faktisk en av mine hjertesaker – for den hjelpen som ytes fra det sivile samfunn. Altfor mange – og tusenvis av NGO-er – strømmer til og konkurrerer om ofrene. Dette bør og må FN ta ansvar for å styre. Krisekaravaner som flytter rundt på jakt etter kriser og medier, er ikke en ønsket situasjon. Derfor er det viktig at vi har en overordnet koordineringsinstitusjon.

Så litt om Norges rolle i et framtidig FN. Vi i Fremskrittspartiet synes ikke det er samsvar mellom det store økonomiske bidraget Norge yter, og de krav Norge stiller til FN-organisasjonen. Heller ikke her er jeg enig med representanten Svein Roald Hansen. Det burde i mye større grad enn i dag vært diskutert prioriteringer og krav til effektivitet når det sendes milliarder av kroner inn i FN-systemet. Noen vil sikkert si at ja, det er 83 punkter om måloppnåelse, men alvorlig talt: Det sies lite eller ingenting om kostnadene ved de 83 punktene, og det er heller ikke krav til hva som skjer hvis måloppnåelsen ikke skjer. 83 punkter er svært mange. Hadde Norge vært modig nok til å plukke ut og prioritere ti av disse og fulgt dem opp, hadde det vært mye lettere å vurdere konsekvensene av mangel på måloppnåelse. Jeg er helt enig med komitelederen når hun snakker om felles nordiske og europeiske krav. Selvsagt må vi dra i én retning.

Det er alltid hyggelig å komme til New York å få høre hvor takknemlige de er for at Norge er en av de største bidragsyterne. Det er fint. Hvis det bare også var slik at de samtidig sa at Norges krav til måloppnåelse var tøffe, hadde jeg vært litt tryggere på at de pengene vi mener å bruke på gode formål, faktisk går til gode formål og ikke forsvinner i det store, tunge FN-byråkratiet.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:01:32]: For regjeringen er målet en FN-ledet verdensorden, fordi vi mener at alle andre alternativer er dårligere. Jeg vil gjerne si at fra vårt ståsted betyr det derfor at det å satse på sosiale og økonomiske områder er ekstremt viktig, fordi du klarer ikke å skape utvikling uten å skape fred, og du klarer ikke å skape fred hvis du ikke samtidig skaper utvikling i et område. Vi har sett så mange eksempler i historien – også i nyere historie – på at områder der en sakker akterut i utvikling, er de samme områdene der folket på et tidspunkt kanskje reiser seg i rimelig motstand, og det gir i hvert fall grobunn for konflikter. FN er det stedet vi kan finne felles løsninger på globale utfordringer som klima, miljø og helse, det er en arena for å skape enighet om hvordan utviklingen i den fattigere delen av verden bør finansieres og for å definere det enkelte lands ansvar for egen utvikling. Det er et ansvar som påhviler det enkelte land, men vi ser på det som vår oppgave å bidra til å «backe» land i et arbeid for en positiv utvikling.

FN er en arena der man blir enige om internasjonale normer og standarder som bør legges til grunn for utvikling og oppfølging av den nasjonale politikken. På grunn av FNs legitimitet, på grunn av at de har et universelt mandat og en bedre tilstedeværelse i alle medlemslandene, har FN en helt unik oppgave som redskap for å bistå medlemslandene i å ta i bruk og følge opp de internasjonale normene og standardene. Det gjøres gjennom påvirkningsarbeid, bidrag til politikkutvikling, og det som på godt nynorsk heter kapasitetsutvikling: sørge for å få en administrasjon som funker, en stat som funker. Alle disse oppgavene er viktige for både å bidra til statsbygging og for å sikre individenes rettigheter. Jeg mener dette må være FNs hovedoppgave, gjøre jobben med å bidra til utvikling i verden.

Jeg vil gjerne understreke én ting: Komiteen sier at bare 3 pst. av pengene som går gjennom FN-systemet, går til menneskerettighetsarbeid. Det er riktig hvis du snakker om de politiske og individuelle rettighetene, men jeg vil si at menneskerettighetene heldigvis er mye bredere enn det. Det er et mye bredere mandat, og det er derfor ekstremt viktig at den tredje pilaren i FNs arbeid, som handler om utvikling i land, er til stede. Det å få tilgang til mat, det å få tilgang til helsetjenester, og det å få tilgang til utdanning er også grunnleggende menneskerettigheter som ikke skal fratas folk. Derfor jobber vi for at menneskerettighetene legges til grunn i alt arbeid FN gjør, og vi gjør det også i vår egen utviklingspolitikk.

Jeg er helt enig i det utenriksministeren var inne på i stad, nemlig at reformer i FN-systemet er viktig. Det er viktig i utviklingssystemet fordi det er mye penger der. Det handler om at organisasjonene ikke bare hver for seg, men også sammen kan levere bedre resultater. I fireårsplanen for FNs utviklingsaktiviteter, som ble ferdigforhandlet i desember i fjor, har vi nettopp jobbet for å øke presset på de klare forventninger om at FN skal fortsette reformen sin for mer effektivitet. Det handler om videreføring av ideen

som utenriksministeren var inne på i stad, som bl.a. Jens Stoltenberg har vært med på å legge til grunn, nemlig ideen om ett FN som en permanent ordning: Å sørge for at når myndigheter i et land skal forholde seg til FN, skal de slippe å forholde seg til alle de forskjellige FN-organisasjonene, men kan forholde seg til et samordnet FN. Det er viktig for å sørge for en effektiv utviklingspolitikk, og det er viktig for å sørge for at FNs organisasjoner ikke leverer mye på de samme tingene, men gjør hverandre gode istedenfor.

Ine Marie Eriksen Søreide var i en av sine replikker inne på betydningen av hva som skjer hvis FN-organisasjonene bare tyter ut og blir større og større. Det er ekstremt viktig, og vårt styrearbeid i FN-organisasjonene går ut på å si til FN-organisasjonene: Dere må ha et tøft, strategisk fokus på det dere er gode på, og så må dere heller samarbeide med andre organisasjoner. Sammen med andre land har vi gjort en jobb for å sørge for mer åpenhet om rapporter og interne evalueringsrapporter og jobbet for en samordning med ett FN i flere land. Det er en suksessfylt ordning. Det begynte med åtte land som skulle være med, nå er det flere land som har sluttet seg til: 32 land er nå med i «Ett FN»-ordningen. Det at vi har gjort det, og at vi samtidig har sagt at administrasjonskostnader skal være knyttet opp mot enkeltprosjekter og ikke bare kunne spises av det kjernebidraget vi og en del andre land har vært gode til å gi, har bidratt til at FN-organisasjonenes administrasjonskostnader har gått ned i løpet av de siste to årene. Jeg mener det er et viktig eksempel på at det å jobbe for et mer effektivt FN bidrar til et mer effektivt FN, og at Norge har en rolle å spille der.

Vi gjør også en jobb på området som handler om menneskerettigheter. Som jeg sa, legger vi det til grunn for all FNs jobbing – utenriksministeren var også inne på det. Vi har jobbet for å få på plass et så sterkt og effektivt system som mulig gjennom konsekvent å støtte spesialrapportørenes uavhengighet. Vi bidrar ofte med økonomisk støtte til spesialrapportørene, og en av de tingene jeg mener funker, og som jeg synes det er viktig å ha en ordentlig diskusjon om, er disse universelle, periodiske landhøringene, UPR-ene, som ble innført i 2007. De bygger på at hvis vi bare alle sammen sørger for å utfordre andre, være tydelige overfor andre, på en måte tvinge andre, men som land også selv underlegge seg det kritiske blikket andre land vil gi, vil det kunne skape en positiv utvikling. Vi synes det er viktig å legge vekt på deltakelse i UPR. Vi kommer til å sørge for å støtte den type oppfølging av forpliktelsene som våre samarbeidsland har pådratt seg gjennom disse UPR-ene, fordi vi mener at det er et redskap for å bedre menneskerettighetssituasjonen i land. Å få det på bordet, få folk til å respondere, er i hvert fall en god begynnelse. Vi mener faktisk at denne type mekanisme er noe vi bør vurdere på flere områder, og jeg kommer tilbake til det litt senere i innlegget.

En av de tingene som tas opp i komiteens innstilling, og som også Ine Marie Eriksen Søreide var inne på i sitt innlegg, er spørsmålet om hvordan vi sørger for å unngå at alle land stiller helt forskjellige kvalitetskrav. Det mener jeg vi gjør. Når vi tar våre gjennomganger – det kommer vi til å gjøre mer systematisk – av alle, både FN-organisasjonene

og de andre multilaterale organisasjonene der vi er inne og er sterke bidragsytere, som Verdensbanken og andre, er det viktig at vi legger felles kriterier til grunn for kvaliteten. Vi kommer til å bruke MOPAN-kriteriene, som er den organisasjonen som nettopp har et særlig ansvar, og der vi er med på å spytte inn både penger og kompetanse for å få til en evaluering av de forskjellige organisasjonene. Vi bruker de kriteriene. Samtidig er det ett kriterium jeg mener det er viktig vi ikke stikker under stol, og det er at forskjellige land har forskjellige politiske prioriteringer. La oss si vi har menneskerettigheter som en politisk prioritering. Hvis det da er slik at FNs menneskerettighetsorganisasjon ikke fungerer godt, så forbedrer vi jo ikke menneskerettighetene ved å kutte i FNs menneskerettighetsorganisasjon og i stedet bruker pengene i Verdens helseorganisasjon. Det er derfor jeg sier: Politiske prioriteringer for et land vil også være et viktig virkemiddel og et viktig vurderingskriterium når vi ser på hva vi ønsker å oppnå. Det er noen FN-organisasjoner, noen internasjonale organisasjoner, som er de eneste som gjør en jobb på et område, og derfor er det ofte riktig i de tilfellene å gjøre en jobb i styrearbeidet i de organisasjonene i stedet. Hvis du ser på hvor Norge er representert i styrer i FN, er det nettopp i mange av de organisasjonene som har politiske prioriteringer som er viktige for oss.

Jeg vil avslutte med å si to ting. Komiteen har vært oppatt av rettferdig fordeling på ett punkt: Man viser til at det i den norske samfunnsdebatten er mye fokus på lederlønninger, og komiteen mener at Norge bør ta et initiativ til diskusjon om det høye nivået på enkelte lederlønninger i FN. Det tar vi med oss, for jeg mener dette er et godt innspill fra komiteen. Det er en ting til jeg mener er viktig: Vi ser at for å rekruttere folk til FN, så er lønninger én side av saken, men det er også andre ting. Jeg har f.eks. arbeidet hardt for at folk som har barn i barnehagealder, skal ha tilgang på barnehage, for dette er faktisk en av de tingene som gjør at en del sier nei.

Jeg vil avslutte med å si at diskusjonen om de nye tusenårsmålene er ekstremt viktig. Vi mener at de nye tusenårsmålene – akkurat som komiteen sier – må være enkle, og de må være målbare, men vi må også ha et perspektiv som i for liten grad har vært inne i de eksisterende, og det er å fokusere på urettferdighet og strukturelle skjevheter i verden. Dette må med.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Høglund (FrP) [13:11:56]: Intern effektivisering i alle organisasjonene er selvfølgelig viktig, og vi er glad for at statsråden har fokus på dette.

Så er det slik at det er mange organisasjoner, også inne på statsrådets områder. UNDP, FNs utviklingsprogram, er vel en av de aller største, med et ganske bredt mandat. Noen vil mene at deres mandat går over i andre organisasjoners mandat, eller at andre organisasjoner går inn på deres mandat. Er statsråden fornøyd med FNs utviklingsprogram som det er? Grunnen til at jeg tar opp denne organisasjonen særskilt, er at den er så stor at den nesten kunne fortjene en egen debatt og en egen melding i Stor-

tinget. Hvilke tanker har statsråden knyttet til fremtiden for UNDP?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:12:44]: Jeg er enig i at UNDP kan bli bedre, og det er derfor vi bl.a. i årets budsjett kuttet en del – jeg tror det var 70 mill. kr – i UNDP og omprioriterte til andre FN-organisasjoner for å sende et tydelig signal om at vi forventer et større fokus fra UNDP. Dette handler også om å si til andre land at når vi vedtar planen for UNDP – det vedtas i løpet av høsten en ny strategisk plan for hvordan UNDP skal jobbe – så er det ekstremt viktig at den er mer fokusert på det som er kjerneoppgavene til UNDP, istedenfor å tyte utover. Men det er jo demokrati, og det betyr at da kommer andre land og sier: Vi vil gjerne at UNDP også skal jobbe med dette, for vi har gode erfaringer med UNDP, vi vil gjerne at de skal jobbe med dette. Men vi står altså på at du må ha et sterkere og tydeligere fokus på resultatene og klare å rapportere tilbake til oss på de resultatene som oppnås. Men den type omprioriteringer kommer vi altså systematisk til å ha i statsbudsjettene framover.

Peter Skovholt Gitmark (H) [13:13:55]: Gjennom samarbeid og alliansebygging, gjennom styrearbeid, gjennom evalueringsrapporter og gjennom pengebidrag er vi alle med på å påvirke. Dette påvirkningsarbeidet ser vi eksempler på – til tider ganske gode eksempler på – men er det noe vi tradisjonelt har vært ganske dårlige på i Norge, så er det å bruke våre pengebidrag til å presse igjennom det vi ønsker. La meg legge til at Norge har ingen forpliktelse overfor FN-organisasjoner utover medlemskontingen-ten. Det betyr at alt vi betaler i tillegg, skjer fordi vi mener at organisasjonen er den beste til å nå våre utviklingsmålsettinger.

På hvilken måte kan vi se at regjeringen legger økt vekt på å bruke nettopp pengebidrag til å presse frem politisk endring som vi mener er viktig, og som vil bidra til at FN blir en mer effektiv organisasjon?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:14:54]: Jeg ville velge å omformulere spørsmålet fra Peter Skovholt Gitmark litt, for jeg tror det ses på som ganske usympatisk hvis vi kommer og sier: Se, her har du disse pengene, nå må dere gjøre som vi vil, ellers trekker vi alle pengene. Dette tror jeg er en strategi som ikke funker spesielt godt. Men jeg tror folk ser konsekvensene av at en FN-organisasjon ikke fungerer godt – ta f.eks. Roma-organisasjonene innen de forskjellige matorganisasjonene i FN: I en lang periode fungerte de etter vår oppfatning ikke godt nok. Da reduserte vi våre bidrag til disse organisasjonene og ga tydelig beskjed om at hvis de skulle forvente å få økninger igjen fra vår side, måtte de bli bedre på å levere gode resultater. Noe tilsvarende har vært kommunikasjonen vår nå med UNDP, og med UNICEF, der vi har omprioritert fra UNICEF til Det globale partnerskapet for utdanning, og vi har sagt at vi forventer bedre resultatrapportering for at vi igjen skal styrke bevilgningene. Så la oss si det sånn: Budskapet har kommet ganske klart fram.

Peter Skovholt Gitmark (H) [13:16:05]: Konsekvensen av norsk politikk når det gjelder å vri støtten, har jo vært at man har økt med noen titalls millioner til noen få, og så har man svekket den med noen titalls millioner til noen andre få. Hvis en ser på hva f.eks. Australia, Sverige, Danmark og Storbritannia har gjort, er det vesentlig større svingninger mellom dem som de mener fungerer godt, og til dem som leverer dårlig. Jeg mener at symboleffekten her er meget stor, og en ser også at når en bruker hele listen – samarbeid, allianse, styrearbeid, evalueringsrapporter og penger – er organisasjoner langt mer åpne for forandring enn hvis en kun bruker én av disse, og spesielt hvis en holder pengesekken utenfor.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:16:49]: Med all respekt, det er jo dette vi gjør: Vi bruker styrearbeid og styrerepresentasjonen vår til å jobbe for at organisasjonene blir bedre. Er vi misfornøyd med den jobben som gjøres, er vi misfornøyd med resultatene, setter vi ned pengebevilgningene og flytter dem til andre steder. Dette gjør vi nå systematisk, og vi skal gjøre dette systematisk i årene som kommer.

Som et eksempel på at vi sier klart ifra at politikken er avgjørende for om vi velger å gå inn: Vi har gitt klar beskjed til Verdensbanken om at vi er villige til å øke investeringene i deres gavebistandslån, IDA-17-runden, under forutsetning av at det kommer et sterkere fokus på fordeling for å sørge for at veksten i Verdensbankens prosjekter kommer de fattigste til gode, og ikke bare bidrar til generell vekst i landet. For vi har hatt altfor mange eksempler på at vekst ikke har blitt rettferdig fordelt, og det ønsker vi ikke å se i fremtiden.

Presidenten: Replikordordskiftet er avsluttet.

Laila Gustavsen (A) [13:18:07]: Som et lite land så er FN svært viktig for Norge. En global rettsorden – der rett går foran makt, og der internasjonale konvensjoner er det som regulerer forholdet mellom stater – er viktigere enn noen gang. FN og internasjonal rett er realpolitikk, men det er også verdipolitikk.

Vi lever i en tid med økt fare for stormaktdominans. Kina, Russland og India øker forsvarsbudsjettene og krever innflytelse. USA har gått fra å være en supermakt til å bli en stormakt de senere år, forsterket av finanskrisen. Brasil og Indonesia er sterkt voksende økonomier. Europa har en global markedsøkonomi, men er svekket i realpolitisk forstand. Sør-Amerika har hatt en svært gledelig utvikling de siste årene, både økonomisk og demokratisk. Afrika er fortsatt preget av store forskjeller, med mange stabile land, men også med stor grad av fattigdom og manglende demokrati, og verden holder nå pusten i forbindelse med valget i Kenya.

Arbeiderpartiets påstand er at i et slikt bilde trengs FN mer enn noen gang, spesielt for et lite land som Norge. Det handler ikke bare om rettsordenen i seg selv, men om at FN og FN-institusjonene fungerer. Ja, det er også viktig for sikkerhetspolitikken, ikke minst fordi det binder stormaktene i saker, men også fordi det gir legitimitet i makt-

bruk når det trengs. Og når Sikkerhetsrådet er på sitt beste, klarer de jo det.

Fremskrittspartiet og Høyre har også i dag snakket mye om ordet «legitimitet», men gjerne uten å definere det. Janne Haaland Matlary – hun er jo nå Høyre-medlem – definerer det slik:

«Legitimitet er vel ikke annet enn at man er normkonform i ethvert samfunn (...), men i internasjonal politikk dominerer vestlig normoppfatning, og derfor er legitimitet knyttet til demokrati/MR.»

Oversatt til FN: FNs institusjoner vil med et slikt syn være legitime når de fremmer vestlig syn på demokrati og menneskerettigheter. Dette er det viktig å reflektere rundt. Min påstand er at det finnes ingen vestlige menneskerettigheter – det er og blir universelle rettigheter for borgere over hele verden. Dog finnes det stater og mennesker som bryter menneskerettighetene.

Et eksempel på økt debatt om legitimitet i FN-institusjonene så vi i forbindelse med valget av nye medlemmer til Sikkerhetsrådet i fjor. Da måtte det 17 valgomganger til for å fordele fem seter i FNs sikkerhetsråd. Faktum er at det stadig dukker opp nye fraksjoner, konstellasjoner, i forbindelse med votering om hvem som skal få plass i de ulike komiteene. Dette kan være et dilemma. Mens det tidligere kanskje var klarere blokker, er det ikke lenger – og en skal kanskje føye til et heldigvis – et skille mellom utviklingsland, utviklede land, kontinenter, religiøse grupperinger eller allianser. Det er en interessant utvikling, og det er et bilde på at verden endrer seg. Det er for tidlig å si hva det har for konsekvenser for FN, og for hvilke standpunkter FN inntar i ulike saker. Det kan være et problem hvis land som konsekvent bryter menneskerettighetene, får stor innflytelse, men det kan også føre til at sanne land blir mer ansvarliggjort hvis de føler en større tilhørighet til prosessen.

Det er ikke et mål i seg selv å gi mest mulig penger til FN. Målet er selvfølgelig å bruke og understøtte FN som det instrumentet det er – nemlig en viktig politisk arena for å sikre global verdensorden, og samtidig selvfølgelig også sikre norske interesser. Sannn verden ser ut i dag, er det viktig å være aktiv på den internasjonale arenaen, og her stiller Norge sterkt. Få land av vår størrelse er så aktive i så mange politiske fora rundt omkring i verden.

Som verdens rikeste land, og også et land som har klart seg ganske godt gjennom finanskrisen, har vi et ekstra ansvar for å bidra også i FN-sammenheng. Halverer vi støtten til FN, som Fremskrittspartiet ikke sier noe om i dag, men som de faktisk gjør i sitt budsjett, og som vi også må regne med blir en konsekvens ved en eventuell Høyre-Fremskrittsparti-regjering til høsten, vil Norge sende et signal til verden om at det er den sterkeste rett som gjelder, bl.a. på bekostning av verdens fattige. Det er en politikk som Arbeiderpartiet er imot, og som i verste fall kan føre til større ustabilitet i verden. Man får rett og slett ikke noe FN uten midler.

Peter Skovholt Gitmark (H) [13:23:29]: Internasjonal politisk stabilitet og organisering er grunnleggende for å kunne møte mange av de utfordringer som vi står over-

for. Det er med et slikt bakteppe man best kan vinne kampen mot klimaendringer og kampen mot fattigdom. Dette er vår tids største utfordringer. I de fora og organisasjoner hvor Norge deltar, bør vi derfor aktivt fremme en sterk internasjonal rettsorden. Norges politikk overfor mellomstatlige organisasjoner må ta hensyn til særnorske interesser, samtidig som det må være et mål at denne politikken skal bygge opp under andre deler av utviklingspolitikken. La meg slå entydig fast også i denne debatten at Høyres to hovedmål for utviklingspolitikken er: varig ut av fattigdom og menneskerettigheter/demokrati.

Norske interesser er i stor grad sammenfallende med fattige lands interesser. Norges økonomiske situasjon er avhengig av en robust internasjonal rettsorden. Den samme rettsordenen er viktig for at fattige land skal oppnå utvikling. Enkelte påstår at FNs manglende handlekraft i dag er et spørsmål om stormaktenes vilje til å bruke organisasjonen og dens prinsipper. Men FNs evne til å engasjere det multilaterale systemet er ikke kun et spørsmål om politisk vilje til samarbeid hos medlemslandene – FNs rolle som aktør og arena er summen av hva medlemslandene blir enige om å gjøre FN til.

Det er et stort behov for interne FN-reformer for å reflektere endringer i verdens maktforhold, og nye, viktige utfordringer for å øke effektiviteten. FN er den viktigste internasjonale politiske arenaen, og er en helt sentral aktør innen internasjonal rettsutvikling, statsbygging, utviklings- og humanitær politikk, beskyttelse av menneskerettigheter og krisehåndtering. FNs største styrke er den møteplass, representativitet og legitimitet som følger av at verdens stater nærmest universelt er medlemmer av organisasjonen.

Legitimitet og representativitet skaper samtidig utfordringer knyttet til effektivitet, noe som er synlig i FNs rolle som både arena og aktør. FN har også en sentral rolle som normgiver i det internasjonale samfunnet. Vi kan ikke ta for gitt en forutsigbar internasjonal rettsorden eller respekt for menneskerettighetene. Her må Norge kjempe for at allerede vedtatte avtaler vedlikeholdes og respekteres. Samtidig må Norge være klar på ytterligere forbedringer. Dessverre er grunnleggende sivile og politiske rettigheter under press i altfor mange stater.

Norge har et moralsk ansvar for å fremme frihet, sosialt ansvar, demokrati, miljøvern og menneskerettigheter. Det er en nær sammenheng mellom demokrati og respekten for menneskerettigheter. Du får ikke det ene uten det andre. Ikke bare er demokrati og respekt for menneskerettigheter viktig i seg selv, det legger også grunnlaget for samfunn hvor personlig initiativ kan skape vekst og fremgang. Ut-danning for alle er en forutsetning for reell deltakelse og demokrati. La meg legge til at du får ikke et demokrati uten også å ha markedsøkonomi.

Alle stater, også fattige stater, har hovedansvaret for å innfri politiske, sivile, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter for sine innbyggere. Høyre mener at multilaterale organisasjoner, men også norsk utviklingspolitikk, skal spille på lag med lokale politiske myndigheter der det er mulig, og oppmuntre til lokalt eierskap.

For å oppnå demokrati og godt styresett må økt innsats

til for å styrke kvinners sivile og politiske deltaking. Ethvert land som ikke gir sine kvinner like rettigheter som menn, vil aldri bli et demokrati, ei heller utnytte sitt fulle potensial.

Det er beklagelig at FNs menneskerettighetsråds sammensetning fortsatt ikke er i tråd med de formelle kriterier og krav som stilles gjennom forpliktelsene medlemslandene har påtatt seg, ved at land som systematisk og grovt begår overgrep mot egne borgere, fortsatt tas opp som medlemmer. Det er ikke tvil om at dette svekker rådets legitimitet og effektivitet.

Noen kommentarer til slutt: La meg aller først si at representanten Laila Gustavsen tar feil. For Høyre og for en ny regjering er FN svært viktig. Det er bærebjelken i en utenrikspolitikk hvor Norge er en liten aktør, og FN er, som jeg også har vært inne på, en fabelaktig aktør i den politikken. Men vi skal bruke vår kraft til å reformere FN og være med på at FN skal bli vesentlig bedre enn organisasjonen er i dag, med høyere effektivitet.

La meg også legge til at det er viktig å utvikle kontakten mellom aktører på nasjonalt nivå i Norge og FNs institusjoner og organisasjoner, og jeg vil vise til den merkningen som er om UNEP/GRIDs virksomhet i Arendal som et godt eksempel.

Tore Nordtun (A) [13:28:58]: I dag diskuterer vi FN, og meldingen som ligger til grunn for det. Der er det mange områder som er særdeles viktige for Norge, men selvfølgelig også for hele verdenssamfunnet.

Jeg vil komme inn på to områder: havretten og den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO. Som utenriksministeren sa, gjør vår geografiske beliggenhet FNs havrettskommisjon til et av de viktigste internasjonale instrumentene for norske interesser. Havrettskommisjonen, som kom i 1982, blir ofte kalt havenes grunnlov. Her følger det rettigheter og plikter som er knyttet til kontinentalsokkel, og som følge av havrettskommisjonens bestemmelser.

Norge er det første landet som har fått godkjent sin kontinentalsokkel opp mot Polhavet av FN og Kontinentalsokkelkommisjonen. Russland, Canada og Danmark står nå for tur. 162 parter står i dag bak denne konvensjonen, som er så viktig. I tillegg respekterer USA havretten, selv om de selv ikke har implementert den. Det betyr at det er FN som er normgivende for dette viktige området også for Norge, og som gir normer som representeres av alle kyststater i nord. Når det gjelder opprettelsen av egne ordninger for tvisteløsning under FN, bidrar FNs kontinentalsokkelkommisjon til å forsterke dette samarbeidet.

FNs innsats på dette området er av uvurderlig betydning, ikke minst for Norge, som er en liten stat, for å sikre stabilitet og en fredelig utvikling basert på samarbeid i Arktis. Havretten sikrer oss rettigheter og råderett over de store økonomiske ressursene. Vi har også en plikt og et ansvar for å forvalte ressursene på en bærekraftig måte.

Et annet viktig organ i FN-systemet er den internasjonale arbeidstakerorganisasjonen ILO. Sikring av arbeidstakernes rettigheter er – og skal stå – høyt på prioriteringslisten, og jeg er glad for at regjeringen har gitt anstendig arbeid en sentral plass i utenriks-, utviklings- og handels-

politikken vår. Kampen mot barnearbeid, tvangsarbeid og diskriminering er viktig – likeens likestilling og retten til å organisere seg. Skal vi kunne bidra til en bærekraftig utvikling, må også fundamentale prinsipper og rettigheter i arbeidslivet legges til grunn.

Vi må se resultater. Jeg mener at ut fra de to hovedpunktene jeg har nevnt, ser man resultater – for verden og for Norge. Det er viktig å være medspillere og bidragsytere i dette for å få verden til å fungere på en skikkelig og god måte. Klima og fattigdom må stå øverst på listen. Dette er verdens store oppgaver i tiden som kommer. Alt hører sammen med alt.

Sverre Myrli (A) [13:32:56]: Tidligere i dag diskuterte vi idrett og idrettspolitikk i Stortinget. Nå diskuterer vi FN. Det gir en mulighet til å åpne dette innlegget med å nevne den svært idrettsinteresserte Grorud-gutten som ble FNs første generalsekretær, nemlig Trygve Lie. Trygve Lie var justisminister, handelsminister, forsyningsminister og utenriksminister i Norge og stortingsrepresentant for Akershus. Jeg synes for øvrig at stillingen som FNs generalsekretær burde være en passende retrettstilling for stortingsrepresentanter fra Akershus.

Hvorfor nevner jeg Trygve Lie? Jo, fordi han spilte en formidabel rolle med å få etablert FN i New York. Kompromisskandidaten Lie, som ble valgt etter mange avstemninger, fikk jobben med bokstavelig talt å stable den nye organisasjonen på beina. Ingenting var på plass – ikke kontorer, ingenting. Det var faktisk ikke engang bestemt hvor FNs hovedkvarter permanent skulle være. Trygve Lie insisterte på at det skulle være i New York, noe jeg tror både dagens FN-ambassadør og andre er glad for.

Mye har skjedd på disse 67 åra. Verden er endret, og da må også FN endre seg. Men å lure på om vi trenger FN i 2013 burde det ikke være grunn til. Vi trenger FN – et annerledes FN enn i 1946, et bedre og sterkere FN.

Verden, Norge inkludert, har hatt god bruk for FN, og som mange andre har tatt opp i dag: Tenk bare på havretten, som sikrer Norges eierskap til naturressursene våre, det vi lever av! Tenk om dette skulle settes på spill! Vi bør egentlig ikke tenke på det i det hele tatt.

Verden har som sagt endret seg, bl.a. ved framveksten av regionale organisasjoner. Den afrikanske union, ASEAN, Den arabiske liga, EU og NATO – og også viktige organisasjoner som OSSE og Europarådet. Men løsningen er ikke å bygge ned FN, sjøl om vi har fått flere og etter hvert til dels sterke regionale organisasjoner. FN må snarere ta en rolle i et samspill med disse regionale organisasjonene. Det er nok utfordringer i verden til at alle organisasjonene skulle ha noe meningsfullt å drive med, det er bare et spørsmål om hvordan samspillet er, og hvordan organisasjonene fungerer sammen.

Ingen organisasjon er perfekt, ei heller FN. Store organisasjoner må jevnlig omstruktureres – det være seg forsvaret vårt, sjukehusa våre eller FN. Men som vi veit: Det er ikke bestandig like enkelt. Derfor må vi som trur på FN, og som trur på FNs rolle og posisjon, også gå i bresjen for hele tida å endre og forbedre FN.

Vi lever i en urolig verden. Vi trenger mer interna-

sjonalt samarbeid og dermed også sterkere internasjonale organisasjoner, ikke svakere.

Til slutt: Morten Høglund holdt et godt innlegg i dag. Hvis jeg hørte riktig, nevnte Morten Høglund at FN kanskje burde få en rolle i konflikten på Kypros. Det må jeg innrømme at jeg synes er en interessant tanke. Kanskje Morten Høglund er inne på noe. Det er litt interessant at det kommer fra Fremskrittspartiet, som vanligvis ønsker å vinge klippe FN, men jeg synes resonnementet er interessant. Vi kunne kanskje lagt til andre vanskelige og fastlåste konflikter ikke så langt fra Norge, som f.eks. i Transnistria og i Nagorno-Karabakh, med tanke på om FN også der burde hatt en sterkere rolle enn det FN tradisjonelt har hatt. Enkelt er det ikke. De som så langt har prøvd å finne fredsløsninger i disse tre nevnte konfliktene, har som kjent ikke lyktes – i hvert fall ikke godt nok – men det hadde vært interessant å se om FN kunne lykkes med noe som andre organisasjoner så langt ikke har lyktes med.

Presidenten: Denne presidenten mener at stillingen som FNs generalsekretær burde tildeles en stortingsrepresentant fra Groruddalen, fordi Trygve Lie var derfra.

Mari Lund Arnem (SV) [13:38:29]: Det er behov for et land som går mot strømmen. Norge er et lite land, og vi er avhengig av andre. Samtidig har vi mulighet til å ta lederskap på viktige områder internasjonalt, bl.a. fordi vi ikke er bundet til EU gjennom medlemskap der.

FN er en viktig internasjonal arena for samarbeid, en arena der vi i fellesskap kan løse store internasjonale utfordringer med klima, miljø, helse og likestilling. Her har vi mulighet til å kjempe for fattige lands rettigheter og for en mer rettferdig global fordeling, og her har vi mulighet til å være en ledende stemme for likestilling. Derfor vil jeg takke utviklingsministeren for hans innlegg i denne debatten.

SV vil at Norge skal føre en selvstendig internasjonal politikk for solidaritet, samarbeid, menneskerettigheter og fred. Norges utenrikspolitikk skal være uavhengig av stormaktsinteresser, og vår sikkerhet skal baseres på folkeretten og på samarbeidet i FN. Nettopp fordi vi er selvstendige, kan vi være som kjerringa mot strømmen, vi kan ta opp temaer på en internasjonal arena som er viktige for langt flere enn oss selv, som kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter.

Denne uka har likestillingsministeren talt Roma midt imot. Hun har kommet med tydelige krav mot land som vil svekke kvinners rettigheter.

Norge er en stemme mot de konservative kreftene, som Vatikanstaten, Iran eller konservative katolske land. Kampen for å bestemme over egen kropp er sentral for kvinners reproduktive helse. Utrygge aborter og manglende prevensjon er en stor helsefare for kvinner, særlig i fattige land. Siden vi ikke er tvunget til å forhandle om våre posisjoner med konservative land som f.eks. Polen eller Irland, kan Norge være en langt klarere stemme for kvinners rettigheter enn våre naboland, som hindres av å være medlem av EU.

Minst 47 000 kvinner dør hvert eneste år fordi de ikke

har tilgang på trygge aborter. 99 pst. av disse kvinnene bor i et u-land. Halvparten av dagens aborter er utrygge. SV i regjering prioriterer derfor bistandspenger til prevensjon og vil at Norge skal bidra med en hel milliard i tiden framover mot 2020, ikke minst vil vi fortsette arbeidet for flere trygge aborter og for reproduktiv helse.

Men jeg spør meg om Norge vil være en like klar stemme for likestilling internasjonalt uten en rød-grønn regjering som så tydelig poengterer kvinners reproduktive helse og kvinners rettigheter, og jeg spør meg om en eventuell ny regjering med Kristelig Folkeparti, som sier de ønsker utviklingsministeren, vil prioritere kvinners helse og tilgang til trygge aborter. Vil Kristelig Folkeparti garantere for at det fremdeles blir brukt nok penger og nok krefter på trygge aborter?

Verdens kvinner trenger noen som tør å tale Roma midt imot. Det vil og kan SV og den rød-grønne regjeringen, for kvinners rettigheter og retten til å bestemme over egen kropp og helse er menneskerettigheter.

Ivar Kristiansen (H) [13:41:54]: Jeg synes presidentens oppfordring om å finne FNs neste generalsekretær fra Groruddalen kom litt brått på. (Munterhet i salen.) Særlig tatt i betraktning av at valget snevres inn til å stå mellom nåværende representanter Akhtar Chaudhry og Jan Bøhler, tror jeg i hvert fall vi trenger litt betenkningstid for å kunne håndtere det på strak arm. Men oppfordringen tar vi antakelig til oss alle sammen.

Mitt bidrag i dag på tampen av debatten var å si at en god melding også har resultert i en god debatt. Det er veldig sjelden at Stortinget er i en situasjon hvor vi diskuterer Utenriksdepartementets budsjett på en slik måte som vi gjør i dag. Det er ingen tvil om at utenriksministeren er den ministeren som har størst status, men sammenlignet med utviklings- og bistandsministeren er hans budsjett for bare lommerusk å regne. Status veier selvfølgelig opp i forhold til de bortimot 30 mrd. kr av 36 mrd. kr som går til disse formål. Da må man finne seg i at det kan dukke opp enkelte skillelinjer i disse debattene.

Det er ikke slik som enkelte fra posisjonens side hevder, at det ved et regjeringsskifte – jeg håper det er mange som lytter til opposisjonspartiene i dag, ikke minst i diplomatiosjen – kan dukke opp visse nyanser av endringer som sådan, men det går ikke på at det blir en norsk bistandspolitikk og utviklingspolitikk som åpner for den sterkeste rett, og at det er de fattigste i verden som skal få lov til å betale denne fakturaen. Det bidrar ikke til å styrke debatten noe særlig, men retorikken er like effektiv for hver gang den lanseres.

Jeg tror også det er viktig at Norge som en stormakt – og på dette området er vi en stormakt – setter noen norske fotavtrykk. Innenfor bistand, utvikling, gjeldssanering, klimapolitikk osv. er vi nødt til å være i en situasjon for å oppnå våre mål – som står tydelig nedfelt i meldingen, og som er regjeringens politikk – der vi også innad i systemet er i stand til å stille kritiske spørsmål.

Det er selvfølgelig slik, som veldig mange tidligere talere har vært inne på, at det er lett å peke på områder hvor FN som institusjon ikke lykkes slik som vi ønsker. Der-

for må det være et felles mål at hvis ikke FN i dag – som Svein Roald Hansen uttrykker det – er verdens viktigste politiske institusjon, må det være et felles mål å gjenreise den til å kunne bli det. Men da trengs det flere aktører som bidragsytere – mye større makter enn Norge. Russland og Kina kan være et par eksempler. Kommer nå Groruddalen sterkere inn i systemet, kan dette bli enda bedre.

Presidenten: Politikere fra Groruddalen har løftet verden videre tidligere, og det kommer de til å gjøre senere også, vil jeg regne med.

Utenriksminister Espen Barth Eide [13:45:20]: Jeg vil i hvert fall reservere meg mot tanken på å gi Groruddalen vetorett i Sikkerhetsrådet. (Munterhet i salen.)

Jeg har lyst til først igjen å takke for en veldig god debatt, som vi tar med oss videre. Det har vært veldig mange riktige og gode poenger. Det er godt å ha med seg når vi skal ut og føre en enda tydeligere og sterkere FN-politikk og i den alliansebyggingen som er nødvendig i en kraftig forandret verden.

Jeg har lyst til å minne om da FN ble til, under annen verdenskrig. Konferansene som førte fram til den endelige San Francisco-konferansen, løp parallelt med at man forsøkte å vinne annen verdenskrig. United Nations-begrepet ble først brukt som et av navnene på det vi kjente som de allierte, og som etter hvert gled over i å bli navnet på den nye organisasjonen. Gledelig nok ble også etter noen år de gamle aksemaktene, som da var reformert, med i organisasjonen. Da var det ett hovedpoeng for FN, et klart og tydelig overordnet hovedpoeng som trumfet alle andre målsettinger, og det var å hindre krig mellom stater. Det var det man laget FN for. Så kom det etter hvert en viktig utviklingsagenda, så kom det en viktig menneskerettighetsagenda, men det var derfor man satte sammen FN. Hvis det er målestokken, så har FN vært en dundrende suksess, for det er praktisk talt ingen kriger mellom stater i verden i moderne tid. Mange av de kriger som er, har faktisk skjedd med mandat fra FN, og er da i en litt annen kategori.

Derimot har konfliktene flyttet seg fra det mellomstatlige til det internstatlige rommet, og veldig mange av de konfliktene FN fikk streve med, både etter annen verdenskrig og etter at den kalde krigen tok slutt, var nettopp mellomstatlige konflikter. Der har utviklingen gått til det bedre. Kypros-operasjonen er fra 1964 – det er det samme året som jeg ble født. Det er ingen alder for et menneske, men det er en ganske høy alder for en fredsbevarende operasjon. Men det har skjedd veldig mye siden den gang med tanke på det man har fått til i Sierra Leone, Liberia, Mosambik og en rekke andre steder hvor man har vært med i en transformasjon. Det er det man skal lære av og bli bedre på.

Så har jeg lyst til å si et ord når det gjelder sikkerhetsrådsreform. Det kommer vi mer tilbake til i debatten, men poenget er altså, for å ta et stikkord: kort tid. Man leter etter et afrikansk medlem. Bør det være et enkeltland, eller skal man tenke seg at det er direkte eller indirekte Den afrikanske union. Det er den type tenkning vi trenger å ha.

Mitt sluttpoeng er at for å være en god spiller i FN-

systemet for å bidra til å drive FN videre, må vi være konsistente hjemme. Land trenger å ha en helhetlig, gjennomtenkt og strategisk FN-politikk, og politikken vår må henge sammen. Et veldig viktig poeng for både utviklingsministeren og meg er å sørge for at Norge har konsistente, gjenkjennbare synspunkter i alle de organer vi møtes, og det går ikke minst på grunnleggende normer og respekten for menneskerettighetene.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [13:48:43]: Jeg vil få takke for det jeg syns har vært en usedvanlig god og konstruktiv debatt om et viktig tema. Det er helt åpenbart at FN oppleves viktig i Norge. Men det er også blitt gitt noen klare forventninger og klare marsjorder om på hvilken retning Norge skal bruke sin store innflytelse, fordi vi er en stabil og stor giver som også ønsker å yte politisk innflytelse.

Jeg vil likevel peke på noen temaer som har vært oppe. Representanten Gustavsen var inne på dette med legitimitet. Komiteen har i fellesskap forsøkt å definere dette i merknadene, hvor man bl.a. snakker om at det at FN er en møteplass der nær sagt alle stater «universelt er medlemmer», gir en legitimitet i seg selv. Det jeg – og for så vidt noen andre også – har ønsket å understreke i debatten, er at når det gjelder FN's rolle som normgiver for folkeretten og for havretten, er det en stor utfordring for Norge og for FN at legitimiteten utfordres. Det er ikke fullt så farlig når det gjelder FN som operasjonell aktør, fordi det der til enhver tid vil være andre aktører som kan yte den samme type jobb, kanskje bedre noen ganger. Derfor er ikke det store problemet, men for et land som Norge er det av avgjørende betydning at FN's rolle som normgiver ikke utfordres på legitimiteten. Det er vi helt avhengige av, og derfor er det viktig å skille mellom de to.

Så er representanten Gustavsen i sitt innlegg også inne på at Fremskrittspartiet ville halvere støtten til FN, og at det ville bli resultatet med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering. Det syns jeg er et usedvanlig upresist og veldig flåsete poeng. For det første har ikke Fremskrittspartiet foreslått å halvere støtten; de har foreslått å kutte ca. 1 mrd. kr av 4,5 mrd. kr i sitt budsjett. Høyre har foreslått å kutte 45 mill. kr av de 4,5 mrd. kr. Det er altså mindre enn regjeringspartiene selv kutter til UNDP, så litt presisjon i debatten syns jeg vi alle kan koste på oss, for det har vært en veldig god debatt så langt.

Så vil jeg helt til slutt også si at jeg er veldig enig i det utviklingsministeren sier om sammenhengen mellom de grunnleggende menneskerettighetene og selvfølgelig også det å ha mat på bordet, tilgang til skole osv. Men jeg vil samtidig advare om at mange makthavere tror de kan bruke nettopp det argumentet som en mulighet til å kjøpe seg fri fra de universelle menneskerettighetene. Det å si at du kan gi mat på bordet betyr samtidig at da er det ikke så farlig med ytrings- og trosfrihet, og det er en skummel tankegang. Man ser jo hvordan makthavere med jevne mellomrom forsøker å veksle inn de universelle menneskerettighetene mot mer fysiske rettigheter som mat og utdanning. Menneskerettigheter og andre goder skal ikke settes opp mot hverandre. De er tvert imot avhengige av hverandre,

og – ikke minst – menneskerettighetene er universelle. De gjelder overalt. De gjelder for alle mennesker, og de gjelder til alle tider.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:51:50]: Siden vi er inne på presisjon, vil jeg understreke at menneskerettighetene er universelle og at man ikke kan plukke ut noen menneskerettigheter og si at de er mye viktigere enn andre. Hele poenget med menneskerettigheter er jo nettopp at det er en helhetlig pakke der alle ting er like viktige. Det er et syn jeg deler. I stortingsmeldingen vi skal legge fram, kommer vi nettopp til å si at vi ønsker å styrke vårt samarbeid med land – og prioritere bistandspenger til land – der vi kan få til et sterkere fokus på menneskerettigheter og demokratiutvikling sammen med de andre menneskerettighetene. Problemet vårt er at vi i noen sammenhenger da kommer i et dilemma som vi må anerkjenne. Det er åpenbart, og senest i går ble jeg stilt det spørsmålet av en journalist: Hvilken rett har vi til å si at fattige mennesker i land med diktaturer har mindre rett til bistandspenger fra oss enn fattige mennesker som bor i land som ikke er diktaturer? Det synes jeg er et godt spørsmål. Det understreker bare det dilemmaet som er der. Men jeg mener likevel at det over tid er best å samarbeide med land som har en positiv demokratisk utvikling. Jeg ville bare si det og understreke at menneskerettighetene er universelle, og det gjelder alle menneskerettighetene og er ikke en meny.

Jeg vil invitere til en diskusjon, og så har jeg en kommentar til Fremskrittspartiet. Derfor er det bra at representanten Morten Høglund kommer etterpå. Representanten Karin Woldseth var oppe og sa at her er det 83 mål som vi setter opp, og at vi ikke kan måle alt etter de målene. Det vi helt enige i, men vi må ha ydmykhet når vi jobber med FN. FN er en organisasjon som jobber med alle problemstillinger – hele bredden av problemstillinger – på lik linje med norsk politikk, for den saks skyld. Jeg skulle like å se Fremskrittspartiet sette seg ned og si at det er bare fem ting som er viktige, eller ti ting som det er viktig å ha målsettinger for her i landet. Nei, det er jo ikke sånn det fungerer. Derfor vil det være en bredde av målsettinger. Men det vi er tydelige på, er at når vi vurderer effektiviteten, og når vi vurderer støtten til FN-organisasjoner, har vi et sett med kriterier – syv kriterier – vi stiller opp. De syv kriteriene oppfatter jeg at komiteen har sluttet seg til og sagt at det er bra at vi har og jobber for å få en bred oppslutning om. Så vil det, slik jeg sier, være en avveining av politiske prioriteringer. På samme måte som politiske prioriteringer er ulike mellom forskjellige partier i Norge, vil det være ulik politisk prioritering av saker man ønsker å jobbe med, fra land til land. Derfor vil ikke alles prioritering være helt lik når det gjelder støtte til organisasjonene.

Jeg vil avslutte med å invitere komiteen til å invitere meg tilbake til en debatt om FNs utviklingsmål, for når de nye tusenårsmålene skal på plass, har Norge en rolle. Vi sitter i den gruppen som skal jobbe fram de nye «sustainable development»-målene – bærekraftsmålene. Jeg ser gjerne fram til en mulighet til å diskutere dette med komiteen på et senere tidspunkt.

Morten Høglund (FrP) [13:55:08]: Først til statsråd Eidsvoll Holmås: Ja, vi anerkjenner at man ønsker å oppnå noe på mange felt – med stor bredde. Det vi etterlyser, er en prioritering, en spissing av målene. Når vi går inn i en valgkamp, som jeg er sikker på at også SV gjør når de går inn i en valgkamp, så prioriterer vi noen saker som vi ønsker å sette særlig i fokus, og som vi kanskje vil gjennomføre først. Så betyr ikke det at vi ikke ønsker å gjøre ting på alle samfunnsområder. Det vi etterlyser, er: Hva er viktigst nå?

Representanten Sverre Myrli gir meg kanskje litt uforjent ros for min kommentar om Kypros. Tanken var at her har man hatt en fredsbevarende operasjon så lenge at den nesten er glemt. Det har ikke vært noen fremgang på bakken i konflikten. Jeg ser gjerne at FN tar en rolle hvis FN har en rolle å spille. Men det er kanskje andre aktører som burde kjenne sin besøkelsestid. Når det gjelder andre nærliggende konflikter, er jeg helt enig med representanten Myrli i at det er fortvilet at slike konflikter blir stående, men jeg er ikke sikker på om FN kan bidra. OSSE og andre er kanskje mer nærliggende. Dessverre er det ikke mye fremskritt.

Så til representanten Svein Roald Hansen som gjør et poeng av noen av våre merknader. Vi stiller krav, som ikke er synkronisert med andre land, og man kan ikke forholde seg til så mange krav. Jeg håper jeg yter representanten Hansen litt rettferdighet når jeg gjengir det slik. Når vi sier at vi i Norge må diskutere krav vi skal sette til FN – prioriteringer vi skal sette til FN, hva vi ønsker å oppnå i de ulike organisasjonene – er det ikke slik at det ikke skal synkroniseres med andre land som også gir penger inn i FN-systemet. Jo, absolutt. Det er jo det operasjonelle. Det forventer vi at regjeringen gjør. Vi respekterer selvfølgelig at om vi kommer alene og legger en meny på FNs bord, gjør ikke det nødvendigvis at vi kommer videre. Dette må ses i en helhet.

Representanten Hansen var også innom at det er bedre å holde verstringland innenfor enn utenfor. Her sier representanten Hansen noe og skriver noe annet. Er han med på å ta æren for – eller synes det er godt – at Libya ble ekskludert av Menneskerettighetsrådet, at enkelte andre land med grove brudd på menneskerettighetene har trukket seg som kandidater fra Menneskerettighetsrådet. Jeg nevnte som et eksempel at den rød-grønne regjeringen jobbet aktivt for at Iran ikke skulle komme inn i styret i FNs kvinneorganisasjon. Nå må man bestemme seg. Er det godt å holde dem innenfor eller ikke? Vi kan vel være enige om at dette må ses fra sak til sak, og at det ikke i enhver sammenheng er riktig å holde alle innenfor i alle relevante organisasjoner.

Laila Gustavsen (A) [13:58:20]: Jeg forstår at jeg har trakkert opposisjonen på en øm tå, og at man har behov for å karakterisere både mitt forhold til tall og mitt forhold til å bruke såkalt politisk retorikk. Når det gjelder det siste, trodde jeg at Stortingets talerstol også var til for politisk debatt og for å synliggjøre politisk uenighet – kanskje spesielt når vi har en opposisjon som svært ofte legger seg tett opptil regjeringen i argumentasjon, men i praksis

viser at den står for noe annet. Da følte jeg et behov for å påpeke hva Fremskrittspartiet har gjort i sitt alternative budsjett, og jeg kan også kanskje bruke anledningen til å etterspørre hva som vil være en avklart, eventuell Høyre-Fremskrittsparti-politikk på dette området.

Representanten Eriksen Søreide har rett i at når jeg sier 50 pst., så er det de totale kuttene Fremskrittspartiet gjør i budsjettet. Det er en viktig presisering. Hun har også rett i at Fremskrittspartiet kutter omtrent 1 mrd. kr til FN-organisasjonene.

Det er i underkant av 25 pst. av FNs budsjett. Det er greit å få presisert.

Hva som vil bli en eventuell konsekvens av Høyre og Fremskrittspartiet i regjering, sier representanten Eriksen Søreide ingenting om, og da må vi legge til grunn at Fremskrittspartiet vil kunne få innflytelse i en slik type sak. Det er bare å oppsummere at det gjenstår å se, og vi venter i spenning. Jeg tror at hvis det f.eks. hadde vært Forsvarets budsjett opposisjonen hadde kuttet i med rundt 25 pst., hadde man opplevd ramaskrik, men fordi man av og til har en retorikk overfor FN som lite effektiv – og noen ganger er FN det – man sier at det bare er å pøse på med økt effektivitet, så er ikke kuttet i budsjettet noe problem. Da har man en virkelighetsfjern tilnærming.

Steinar Reiten (KrF) [14:01:32]: Representanten Mari Lund Arnem brukte store deler av sitt innlegg til å agitere for at retten til abort for alle verdens kvinner bør være et sentralt saksområde å løfte fram i FN. Hun refererte videre til land hun anser for å være særlig bakstreverske i så måte, og avsluttet med å advare mot Kristelig Folkeparti i regjering – Norge skal kjempe for abort som et sentralt helsegode i FN.

I fjor høst ble det dokumentert at det ved norske sykehus var blitt utført mislykkede senaborter, der aborterte foster hadde vist livstegn i opptil tre timer etter inngrepet. Jeg vil tro at en slik praksis vil vekke både undring og avsky i land som vi vanligvis regner som langt mindre utviklet enn Norge. Hvilke land som framstår som bakstreverske, kan nok variere, alt etter ståsted.

Kristelig Folkeparti vil kjempe for helsemessige goder for verdens fattige, og vi vil stå sammen med andre politiske parti om å føre den kampen i FN. Jeg ber likevel om forståelse for at vi da vil prioritere behandling som redder liv, som f.eks. vaksinasjonsprogram og mødrehelse.

Karin S. Woldseth (FrP) [14:03:05]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet en gang til, men jeg kunne bare ikke la være når representanten Gustavsen utfordret oss så til de grader.

Det er greit å være ute og sykle, men å prøve å skyve skylden for at man «kælver» over på Høyre og Fremskrittspartiet, synes jeg er litt ugreit. Når det gjelder å forlange at Høyre og Fremskrittspartiet skal ha et avklart forhold til hvordan bistandspolitikken og hvordan politikken i FN kommer til å bli i 2013/2014, hvis vi kommer i regjering, tror jeg kanskje at representanten Gustavsen er nødt til å smøre seg med tålmodighet. Jeg håper selvsagt at Fremskrittspartiet får en viss innflytelse, men det må nok vente

til valget er over og vi ser hvordan styrkeforholdet er mellom disse to partiene. Det burde representanten Gustavsen vite veldig godt, hun sitter i en regjering med to litt mindre partier enn sitt eget. Det er faktisk ikke så veldig lenge siden – det er riktignok noen år siden – jeg hørte at SVs leder sa at SV ville at Norge skulle ut av NATO. SV er fremdeles i regjering, vi er fremdeles i NATO, så om man har idealistiske ståsted og synspunkt, kan det nok hende at man faktisk må tilpasse seg virkeligheten.

Utenriksminister Espen Barth Eide [14:05:02]: Debatten var vel egentlig i ferd med å bli avsluttet, så jeg skal ikke introdusere noe nytt tema. Jeg vil bare litt i lys av det vi hørte fra Steinar Reiten, si at det vi har oppnådd i Norge med tanke på abortlov og reproduktiv helse – kvinners rettigheter til å bestemme over egen kropp – er en veldig viktig del av den kapitalen vi tar med oss ut i verden, og vi jobber for de samme tingene internasjonalt. Hvis jeg skulle tolke det innlegget som en antydning om at vi vil gå i motsatt retning, vil jeg bare understreke at det ikke bare er mitt parti og de andre partiene i denne regjeringen som er mot det, men at det også ville være ganske alvorlig i forhold til den autoriteten Norge kan bruke internasjonalt. Da ville vi henge oss på en negativ internasjonal trend, hvor vi ser at flere land går i feil retning. Hvis poenget var at vi skal legge til rette for å redde liv, er en viktig måte å gjøre det på å bedre kvinners mødrehelse, barns helse og sørge for trygge fødsler. Det er en ganske viktig del av den jobben vi gjør, men det er også retten til å bestemme over egen kropp. Jeg håper ikke det er et signal om at Norge nå skal gå i motsatt i retning.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [14:06:20]: Den beste måten å sørge for at Norge går i riktig retning på skjønner jo alle som hører på i denne sal, at er å stemme fram en ny runde med rød-grønn regjering etter valget.

Jeg vil understreke at en av de tingene som jeg opplever veldig sterkt, er at de samme kampene som min mor var med på å kjempe for i kvinnebevegelsen i Norge på 1970-tallet, som handlet om retten til selvbestemt abort, er akkurat de samme kampene som i dag kjempes av veldig mange kvinner over hele verden. Det handler etter min oppfatning om en grunnleggende mulighet for kvinner til å bestemme hvor mange barn man skal ha, og når man skal ha barn.

Vi vet av all erfaring at det å legge til rette for god familieplanlegging er noe som gjør at sjansen for at barn som fødes, overlever, er veldig god. Fordi vi ser at når unger blir født veldig tett etter hverandre, er det ofte det barnet som er nr. 2 etter at førstemann er født, som opplever å få ernæringsproblemer, og som risikerer å få ernæringssvikt. Det å få for lite mat og oppleve sult kan føre til hjerneskade for små barn. Det kan føre til hjerneskade som gjør at man aldri på noe som helst tidspunkt senere i livet har mulighet til å lære seg det samme som andre barn.

Dette er noe som motarbeides internasjonalt, og derfor var det bra at vi i London i fjor sammen med David Cameron og flere andre sto opp og sa at kvinners rett til å bestem-

me over egen kropp er noe vi er nødt til å sikre, for de som er mot dette, er så sterkt organisert. De driver med lobbykurs, de driver med drilling av representanter i FN, de driver en omfattende jobb for å gå tilbake fra de viktige kampene som ble vunnet på Beijing-konferansen, i Kairo og andre steder, der kvinners rettigheter ble slått uttrykkelig fast.

Jeg mener at hvis man skal være opptatt av å redde liv, er det å redde livene til de kvinnene som velger utrygge aborter fordi de ikke har tilgang til trygge aborter, faktisk det eneste humane å legge til rette for. Derfor kommer vi i regjering til å fortsette å jobbe knallhardt for at kvinners rettigheter og likestilling skal stå på toppen av den politiske dagsordenen. Der er Norges rolle anerkjent internasjonalt. Norske NGO-er – frivillige organisasjoner – får mange tilbakemeldinger på at vi er tøffe i de forhandlingene som handler om dette. De får tilbakemeldinger om å få være med og gjøre hele jobben sammen med oss for å sørge for at det vi har oppnådd for likestilling i Norge, skal kvinner andre steder i verden også få.

Derfor vil jeg på det sterkeste advare mot en omlegging av den politikken som i dag føres. Jeg kan ikke tolke representanten på noen annen måte enn at det er det som er ønsket fra Kristelig Folkeparti.

Hans Olav Syversen (KrF) [14:09:41]: Jeg er ikke helt klar over hvor mye man skal gjøre dette til en innenrikspolitisk debatt og strø om seg med adjektiver og sterk ordbruk fra regjeringens medlemmer. Jeg er litt overrasket over det.

Jeg tror det må gå an å se to forhold her – at man også kan ha et annet syn på abortspørsmålet, samtidig som man selvfølgelig også arbeider for en god mødrehelse. Hvis man har tenkt å sette det opp som en motsetning, tror jeg Norge har en stor jobb å gjøre med å få noe som helst av konsensus for å bidra til at mødrehelse blir satt på dagsordenen i mange land.

Men jeg vil da gjerne vite, og få klarhet i, om det er slik at regjeringen, når den arbeider innenfor FN-systemet under paraplyen «reproduktiv helse», med det forteller andre land at for Norge betyr det retten til selvbestemt abort.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [14:10:58]: Det å jobbe for seksuell og reproduktiv helse – og rettigheter – innbefatter et spekter av saker vi er opptatt av. Det er veldig ulikt hva forskjellige land legger i det. Tilgang til familieplanlegging er kontroversielt. Tilgang til trygg mødrehelse under svangerskapet og tilrettelegging for det er ikke kontroversielt. Tilgang til trygge aborter istedenfor utrygge aborter er definitivt kontroversielt. Tilgang til seksualundervisning er definitivt kontroversielt. Hele dette spekteret er viktig for Norge, og vi er med på å dra lasset for å flytte den debatten internasjonalt og være med på å stå på de grunnleggende rettigheter for kvinner. Homofilies rettigheter er også en del av det som handler om seksuell helse – og rettigheter – for veldig mange opplever en tydelig diskriminering.

Dette er en bredde av fagfelt som vi løfter opp som en av våre viktige prioriteringer i likestillingskampen. Jeg vil derfor si at det er faktisk ikke et innenrikspolitisk spørsmål, det er et utenrikspolitisk spørsmål, for det handler om Norges troverdighet som en av de sterkeste fanebærerne for kvinners rett til å bestemme over egen kropp – en rett som jeg er med på å ta opp når jeg er ute som utviklingsminister, en rett som jeg vet at likestillingsministeren tar opp når hun nå er på kvinnekonferanse, en rett som utenriksministeren tar opp i dialog med andre vi møter.

Så dette er et av områdene der Norge har en spesiell rolle, et spesielt ansvar, og der det er helt tydelig at det vil bli en omlegging dersom Kristelig Folkeparti skulle komme inn i Utenriksdepartementet.

Hans Olav Syversen (KrF) [14:12:52]: Jeg hører det statsråden sier, men han svarer ikke på spørsmålet.

Skal vi forstå det dit hen nå at når Norge snakker om reproduktiv helse og skal overbevise andre land om viktigheten av god mødrehelse, innebærer det at Norge ønsker å pålegge andre land å sørge for at man har såkalt selvbestemt abort? Det må vi faktisk få klarhet i, for hvis det er Norges posisjon, er jeg helt sikker på at det kommer til, i sum, å svekke mulighetene for en bedre mødrehelse.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [14:13:48]: Jeg mener jeg svarte veldig tydelig på det spørsmålet. Jeg sa veldig klart at for oss handler seksuell og reproduktiv helse – og rettigheter – om et helt spenn av rettigheter. Men begrepet må fylles med innhold utfra hvert enkelt lands ambisjoner om hva det er man klarer å få til. Vi kan ikke pålegge andre land noe som helst, men vi kan jobbe for å påvirke andre land til å være med på å ta del i denne dagsordenen.

Dette er jo en av grunnene til at jeg mener at det er ekstremt viktig. Da jeg tok ordet på Rio-konferansen i fjor, sa jeg at jeg syntes det var ille at seksuell og reproduktiv helse – og rettigheter – var tatt ut, fordi vi mener at det er verdt å kjempe for alle rettighetene når det gjelder dette.

Jeg oppfattet heller ikke at representanten Hans Olav Syversen var veldig tydelig i sitt svar til meg. Jeg forstår det dit hen at på dette området vil Kristelig Folkeparti vende seg vekk for å si: Vi vil ha mindre fokus på familieplanlegging enn det dere har, vi vil ha mindre fokus på tilgang til trygge aborter. Hvis det er sånn at det er riktig, synes jeg at det faktisk er noe som folk her i Norge trenger å få en avklaring på.

Utenriksminister Espen Barth Eide [14:15:17]: Jeg vil understreke, som også utviklingsministeren nå sa, at det naturligvis ikke er slik at vi pålegger andre land en norsk abortlovgivning. Det har vi heller ingen instrumenter for. Det er heller ikke slik at vi bare vil samarbeide med de landene som løser disse spørsmålene akkurat som vi gjør.

Men det vi har gjort, og ønsker å fortsette å gjøre – som jeg håper at Norge alltid vil gå i spissen for – er å ta denne utviklingen videre i riktig retning. Det som vi begge nå har påpekt, er at hvis Norge, av alle land, nå skulle stramme inn på abortlovgivningen, kan det, i tillegg til alle de

innenrikspolitiske reaksjonene det ville føre til, ha en betydelig utenrikspolitisk nedside, for det vil sende signaler om at også vi er nå på den galeien som drar en rekke opparbeidede rettigheter i feil retning.

Vi kommer til å samarbeide bredt. Vi har toleranse for flere syn. Vi kommer også til å fortsette her hjemme å samarbeide med folk om det vi er enige om, selv om vi er uenige om andre ting. Men en utvikling i motsatt retning vil definitivt bli lagt merke til, og ikke på en positiv måte.

For min del har ikke jeg tenkt å si mer i denne debatten. Jeg har bare lyst til å avslutte med å si at det dette også illustrerer på en god måte, er at også FN er en arena for normative spørsmål. De normative spørsmålene kan av og til reflektere de normative debattene vi har hjemme, i hvert enkelt land. Det er bra vi har en internasjonal arena, for vi snakker her om spørsmål som ikke bare angår innbyggerne i ett enkelt land, men menneskeheten som fellesskap. Da må vi snakke om det i Stortinget, vi må snakke om det i FNs generalforsamling, og vi må snakke sammen om det der det hører hjemme.

Så har jeg lyst til å bruke anledningen til å takke Morten Høglund for veldig godt samarbeid, siden dette, slik jeg skjønner, er Høglunds siste debatt i Stortinget i perioden og derved på Stortinget. Det har vært et veldig godt samarbeid, og jeg setter pris på det vi har gjort, og sikkert også kommer til å gjøre i framtiden.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har bedt om ordet, men slik jeg forstår, har representanten Syversen etter reglementet ikke anledning til å ha flere innlegg.

Flere har ikke bedt om ordet. Debatten i sakene nr. 2 og 3 er dermed avsluttet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 16 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Øyvind Håbrekke på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 6–8, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 9, fra Øyvind Håbrekke på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 10–16, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres over forslagene nr. 10–14 og forslag nr. 16, fra Fremskrittspartiet

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for et idrettsløft etter modell av Kulturløftet.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om øko-

nomiske midler tilsvarende statsgarantien for ungdoms-OL til investering i barne- og ungdomsidretten over hele landet.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at nye tiltak og prioriteringer til idrettsformål som omtales i meldingen, der ikke annet framgår, finansieres innenfor rammen av spillemidlene.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette nødvendige tiltak for å fjerne etterslepet i finansieringen på bygging av idrettsanlegg.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en evaluering av dagens tilskuddsordninger til aktivitet og anlegg.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag om å innføre fra høsten 2013 én time fysisk aktivitet hver dag for elever i grunnskolen, med en tilsvarende økning av rammetimetallet.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.25.45)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 15, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide dagens ordning for hytter i lavlandet til også å kunne gi støtte til overnattingsdelen av disse hyttene.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 74 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.26.08)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen beholde dagens ordning med nærmiljøanlegg, inkludert tiltaksposten for forenklete nærmiljøanlegg.»

Høyre og Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 55 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.26.32)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 8, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gjennomføre pilotprosjekter som øker kunnskapen om hvordan ungdommens egenorganiserte idrett på best mulig måte kan utvikles innenfor den organiserte idretten.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 59 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.26.52)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 6 og 7, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomgå spille-middelordningen for å vurdere om også preparerings-maskiner skal inkluderes i spillemiddelordningen.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om dagens tilskudds- og fordelingsordninger i tilstrekkelig grad ivaretar egenarten i de egenorganiserte idrettene.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 59 mot 39 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.27.18)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–5, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sammen med idretten vurdere behovet for koordinering av nasjonale og regionale planer for idrettsanlegg.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede konkrete tiltak for å bedre tilretteleggingen for deltakelse av personer med nedsatt funksjonsevne, herunder fjerne 26-årsgrensen for tilskudd til utstyr, styrking av tilgangen på personlige assistenter og transport på fritiden.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge forholdene til rette for økt svømmeaktivitet ved å vurdere å innlemme opparbeidelse av utendørs badeplasser i spillemiddelordningen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan studier og studiefinansiering i større grad kan tilrettelegges for toppidrettsutøvere.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede om idrettens egne løp for trenerutdanning kan integreres i høyskolenes og universitetenes tilbud til idrettsfag.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 52 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.27.44)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 26 (2011–2012) – om den norske idrettsmodellen – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

V o t e r i n g i s a k n r. 2

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 33 (2011–2012) – om Norge og FN: Felles framtid, felles løsninger – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

V o t e r i n g i s a k n r. 3

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 19 (2011–2012) – om Noregs deltagelse i den 66. ordinære generalforsamlingen i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av den 65. generalforsamlingen i FN – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r. 4 [14:28:48]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.